Poštnina plačana v gotovini.
Leto XV., štev. 217
Ljubljana, petek 21. septembra 1934
Cena 2.— Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.— Za inozemstvo Din 40.—
Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1. Telefon št. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Izigravanje manjšin

Poljski predlog o razširjanju manjšinske zaščite, katerega tendence so bile prozorne že od vsega začetka, nam je dal že pred tedni povod za ugotovitev, da se manjšinsko pravo v mednarodni politiki ne obravnava iskreno in da služijo manjšinska vprašanja le premnogokrat kot objekt za politične kupčije in kot kulisa, za katero se krijejo drugi, ne vedno miroljubni in prav redkokdaj interesom prizadetih manjšin služeči nameni.

O poljski akciji pri Društvu narodov nam danes ni treba več izgubljati besed. Razkrila je sama svoj pravi značaj in če tudi za enkrat ni povsem dosegla cilja, za katerim je šla, smemo vendar reči, da je manjšinski stvari storila slabo uslugo. Veliko vprašanje je, ali bo omiljenje agresivnosti, ki je prišlo do izraza pri včerajšnji manjšinski debati v Ženevi, lahko to škodo še popravilo. Prvotna poljska akcija je namreč uvrstila manjšinski problem med one kočljive zadeve, ki se jih vsakdo po možnosti ogiba, boječ se, da se iz njih razvijejo nove komplikacije, ki bi še bolj obremenile že itak zamotano politično situacijo. Bati se je, da bo poslej vsako prizadevanje za pravice manjšin v Ženevi še težavnejše in še bolj izpostavljeno nezaupljivi rezerviranosti, kakor je bilo doslej.

Dosedanje izkušnje so merodajne politične faktorje, pa tudi interesirano javnost poučile, da je treba vsako manjšinsko akcijo, ki prihaja od katerekoli oficielne strani, motriti z največjo previdnostjo. S tega vidika nas še prav posebno mora zanimati tudi najnovejša gorečnost, ki jo v zadnjem času razodevajo voditelji madžarske politike in madžarski vladni tisk za manjšinsko zaščito.

Pretekli teden je bil objavljen znani Bethlenov članek o italijansko-francoskem zbližanju, ki utemeljuje potrebo nove zunanjepolitične orientacije Madžarov. Grof Bethlen prav nič ne skriva velikega razočaranja nad preokretom Rima, ki je zapustil revizionistično linijo. Ni treba tu preiskovati, kako daleč je madžarska bojazen stvarno upravičena in ali je sploh že možno govoriti o načelni spremembi Mussolinijeve zunanjepolitične smeri. Toliko je pa gotovo, da se Pešta v svojem političnem konceptu ne čuti več varne. Kajti toliko je gotovo, da je vsaj za enkrat revizija mirovnih mej stopila daleč v ozadje za drugimi problemi, ki so za stališče Rima v političnem velikem svetu življenjskega pomena. Bethlen zato pripravlja s svojimi izjavami madžarsko politično občinstvo na umik, ki je na las podoben porazu.

Vprašanje mej — to je smisel njegovih besed — se ne bo rešilo niti danes, niti jutri. Glavna skrb nam za sedaj ne sme biti zemlja, marveč narod. Vsa pozornost se mora obrniti na ohranitev madžarskih narodnih manjšin, ki so izpostavljene pogubi.

In kakor da so čakali le na signal, prihajajo madžarski politiki in publicisti z zono vzbujajočimi jeremijadami o »mučeništvu madžarskih manjšin pod tujim jarmom«. Vse stare, že stokrat ovržene bajke o nasilnem potujčevanju, o padanju številk madžarskega prebivalstva v Češkoslovaški, v Rumuniji, v Jugoslaviji, se ponavljajo v novi obleki ne samo v madžarskem časopisju, nego tudi v inozemstvu, kakor daleč pač seže milijonsko subvencionirana madžarska propaganda.

Niso nove te madžarske manjšinske pritožbe. Poznajo jih madžarske sosede, pa tudi ostalemu inozemstvu niso tuje. Če bi se mogle smatrati kot priprava na likvidacijo teritorialne revizije in na resen poskus, najti preko manjšin in njihove zaščite most za sporazum z državami, ki tu prihajajo v poštev, bi se jih moralo vkljub pretiravanju z nekakim zadoščenjem vzeti na znanje. Madžarskim sosedam, državam Male antante, se ni treba izogibati kakršnegakoli razpravljanja o manjšinskih pravicah. Njihove tujerodne — in seveda tudi madžarske — manjšine so saturirane in vživajo še več ugodnosti, kakor bi jo dajala formalna zaščita konvencij. Če bi šlo tedaj zgolj za interese madžarskih manjšin, bi za politiko sporazuma v Podunavju ne bilo nobenih težav. Manjšine same, ali vsaj njih zdravi del, se tega zavedajo in bi se z lahkoto vživele v pozitivno realno politiko, ko bi ne bilo vmešavanja od zunaj.

In s tega vidika mora vsakdo, komur ni neznana mentaliteta vladajoče madžarske gentry, motriti stopnjevano manjšinsko skrb, ki je na Madžarskem v zadnjem času nadomestila borbena revizionistična gesla. Jasno je, da ni govora o likvidaciji revizijske politike, marveč gre zgolj za neprostovoljno izmeno taktike in orožja. Manjšinska akcija, ki ni utemeljena v realnih razmerah in ki operira s falzificiranjem dejstev in z izpodkopavanjem medsebojnega zaupanja, je izigravanje manjšin in njih zloraba za maskirane imperialistične cilje.

Kaka velika razlika je tudi v tem pogledu med državami Male antante in njihovimi sosedi! Države Male antante, zlasti tudi Jugoslavija, so omogočile narodnim manjšinam na svojem ozemlju neovirano narodno izživljanje. Za svoje manjšine v drugih državah ne zahtevajo ničesar drugega kakor enako možnost življenja. Ta njihova manjšinska politika je trajna in ni nikako taktično sredstvo; ona sloni na spoznanju, da brez zadovoljive rešitve manjšinskega problema zlasti v Srednji Evropi ni lahko mogoča konsolidacija. To iskreno stališče v manjšinskem problemu je prišlo zopet do vidnega izraza včeraj v Ženevi, ko je naš delegat g. Fotić postavil zahtevo, ne morda, da se obveznost manjšinske zaščite odpravi pri onih državah, ki jim je danes naložena, marveč da se raztegne na vse države.

V ZADNJEM HIPU PREPREČENA NOVA REVOLUCIJA NA ŠPANSKEM

Vlada je dobila v roke mobilizacijski in bojni načrt radikalnih levičarjev in odkrila velike zaloge orožja

Pariz, 20. septembra. g. Iz Madrida poročajo, **da je španska vlada razkrila skrbno in spretno izvršene priprave za socialistično in komunistično revolucijo, ki bi morala v prihodnjih dneh hkrati izbruhniti po vsej državi. Vsa poročila iz Španije govore o revolucionarni mrzlici, ki je zajela prebivalstvo. Vojaštvo je v strogi pripravljenosti, mobilizirano pa je tudi vse orožništvo, ki je bilo ojačeno še z zanesljivimi rezervisti. Prebivalstva se polašča vedno večja vznemirjenost.**

Madrid, 20. septembra. d. Vlada je izdala obsežne varnostne ukrepe, ker je ugotovila, da so se socialisti in levičarski ekstremisti opremili z orožjem in municijo. Oblasti so zaplenile že mnogo zalog orožja. Včeraj so pred univerzo ustavili tovorni avtomobil, ki je bil poln raznega orožja. Vlada je prepričana, da imajo ekstremisti orožje vseh vrst, revolverje, puške, strojnice, metalce plamenov, granate in bombe s strupenimi plini. Strokovnjaki računajo, da so levičarski radikali izdali v zadnjih mesecih mnogo milijonov pezet za nakup orožja in municije.

Uradna preiskava je dognala, da so socialisti izdelali popoln načrt za zavzetje Madrida. Načrt je bil tako izborno sestavljen v vseh podrobnostih, da so bržkone pri njegovi izdelavi sodelovali aktivni oficirji. Upošteval je tudi možnost, da bodo vladni organi nastopili proti upornikom s tanki, oklopnimi vozovi in letali. S koncentracijo vseh svojih razpoložljivih bojnih sil so zarotniki upali, da bi mogli ta napad uspešno zavrniti, ker priprave za vstajo niso bile izvršene samo v Madridu, temveč organizirane po vsej državi. Levičarski radikali so imeli namen, da bi vlado vrgli ter vzpostavili socialistično republiko. Priprave za vstajo so se vršile že dalje časa. Levičarski radikali so osnovali tudi posebne laboratorije za izdelavo lahko gorljivih tekočin.

Socialistični listi so objavili poziv delavstvu, v katerem govore o alternativi »Mi moramo zmagati ali pa bomo potlačeni«. Kljub temu se zdi, da so levičarski radikali odgodili izvedbo svojega načrta, ko je vlada zvedela zanj. Bržkone hočejo počakati na nadaljnje ukrepe vlade in pred vsem videti, ali bo skrajna desnica izrabila priliko za protiukrepe.

Katoliška ljudska stranka namerava v parlamentu predlagati zakon, s katerim naj bi se prepovedala socialistična stranka. Vlada je odredila, naj zasede civilna garda v kratkih razdaljah vse podeželske ceste ter preiskuje vse tovorne vozove in avtomobile, ali ne prevažajo morda orožja in municije.

Danes popoldne je bila seja ministrskega sveta, na kateri je notranji minister Salazar Alonso poročal o najdbi orožja v raznih krajih. Ministrski svet je pooblastil predsednika vlade Samperja in Alonsa, da izdata vse potrebne ukrepe, ki jih položaj zahteva. Med drugimi važnimi ukrepi govore tudi o takojšnji proglasitvi obsednega stanja, če se položaj ne bo popravil.

Naraščajoče zmede

Pariz, 20. septembra. d. Zaradi tihotapstva orožja za levičarske revolucionarje je prišlo v Španiji do senzacionalne aretacije. Policija je namreč zaprla bivšega portugalskega ministra Pinto, zasleduje pa še več drugič uglednih Portugalcev, ki so tihotapili orožje. Desničarski list »El Debate« trdi, da so v revolucionarno zaroto zapleteni tudi socialistični poslanci, ter zahteva ukinitev njihove parlamentarne imunitete. V javnosti krožijo najbolj senzacionalne vesti in so politične strasti zaradi njih do skrajnosti razvnete. Desničarska katoliška akcija Gila Roblesa je pričela organizirati posebno zaščitno zvezo ter vežbati za orožje sposobne moške. Te čete naj bi v primeru revolucije nastopile proti levičarjem ter podprle žandarmerijo in vojsko. V levičarskih krogih pa trde, da Gil Robles sam pripravlja revolucijo, ker bi se rad polastil državne oblasti.

Jugoslavija za posplošenje manjšinske zaščite

Živahna manjšinska razprava v politični komisiji Društva narodov — Poljska ni več tako bojevita

Ženeva, 20. septembra, wg. V političnem odboru Društva narodov se je danes pričela debata o manjšinskem vprašanju, ki jo je izzval znani govor poljskega zunanjega ministra Becka. Debata je prinesla precejšnje presenečenje, ker je izostal pričakovani ostri poljski odgovor na zadnje izjave zastopnikov velesil Simona, Barthouja in Aloisija. Zunanji minister Beck ni nastopil sam, temveč je poslal v ogenj svojega namestnika grofa Raczynskega, ki je brez vsakega patosa prečital zelo spretno sestavljeno izjavo. Z nobeno besedo se ni dotaknil senzacionalnih očitkov v plenarni seji, obširno pa je govoril o vzrokih, zaradi katerih zahteva Poljska posplošenje manjšinske zaščite. To poljsko postopanje bo gotovo pospešilo odhod zadnjih nemških časopisnih poročevalcev, ki so doživeli razočarannje že tedaj, ko pri sprejemu Rusije v Društvo narodov ni prišlo do nobenih senzacij, ki bi škodovale ugledu Društva narodov. Sedaj je tudi Poljska mirna ter noče storiti ničesar, kar bi moglo povzročiti polom, ki bi bil samo voda na nemški mlin.

Grof **Raczynski** je dejal, da izjave zunanjega ministra Becka glede odpovedi sodelovanja pri mednarodnem manjšinskem postopanju niso imele za cilj, da bi izzvale v Društvu narodov debato o tej stvari. Raczynski je opozoril prejšnjo manjšinsko debato v političnem odboru ter izjavil, da pobuda poljske vlade ni naperjena proti nikomur. Potreba splošnega razširjenja manjšinske zaščite se je mnogokrat skušala pobijati s trditvijo, da živijo manjšine samo v nekaterih evropskih državah. Ta argument pa ne drži. Z izjemo dveh ali treh držav obstojajo v vseh ostalih državah nacionalne manjšine. Trdilo se je tudi, da je postopanje z manjšinami v državah brez vsake zaščite že tako velikopotezno, da ni treba več prevzeti nobenih pravnih obveznosti. V tem pogledu pa ni nobenega sredstva za ugotovitev resničnosti te trditve. Končno so trdili, da bi splošno razširjenje manjšinske zaščite prizadelo narodno enotnost in suverenost. Če to drži, se ne more zahtevati od držav, ki so še vezane s pogodbami, da morajo večno nositi to breme.

Po kratkem govoru zastopnikov Haitija in Iraka se je jugoslovenski delegat Konstantin **Fotić** izjavil za splošno razširjenje manjšinske zaščite. Poudarjal je neenakost položaja manjšin v državah, katerih manjšine so pogodbeno zaščitene, in v državah, katerih manjšine so brez zaščite. Dočim so na primer manjšine z Jugoslaviji popolnoma enakopravne, so jugoslovenske manjšine v drugih državah brez vsake zaščite.

Argentinski delegat **Cantilo** se je izjavil proti poljskemu predlogu, dočim je zastopnik Nizozemske pristal na razširjenje manjšinske zaščite v Evropi.

Nizozemski delegat, kakor tudi švicarski delegat **Motta** sta poudarjala, da ni mogoče odpovedati večstranske pogodbe z enostransko odpovedjo. Podpisane pogodbe morajo biti svete.

Švedski delegat je nato predlagal, naj se to vprašanje odgodi, ker ni bilo pravilno postavljeno. Ne sme se reči »vse ali nič«, temveč se mora razširjenje prepustiti počasnemu razvoju.

Ko se je kanadski delegat izjavil proti, albanski delegat pa za posplošenje manjšinske zaščite, je bila debeta odgodena na jutri.

Poljaki hočejo skleniti z Rusijo posebno pogodbo

Ženeva, 20. septembra, w. V krogih Društva narodov so vesti iz Varšave o pogajanjih med Rusijo in Poljsko glede zaključitve dvostranske pogodbe o nenapadanju izzvale veliko pozornost. Od poljske strani se doslej ni mogla dobiti direktna potrditev te vesti, vendar pa zagotavljajo, da je Poljska pripravljenna potom dvostranskega dogovora skleniti z Rusijo pakt o nenapadanju, dočim odklanja vzhodni pakt. To poročilo se v Ženevi splošno komentira.

Studij kompenzacijskih in klirinških pogodb

Ženeva, 20. septembra. AA. Gospodarska komisija Društva narodov je na predlog francoskega trgovinskega ministra Lamoureuxa sprejela soglasno resolucijo, ki poziva svet Društva narodov, naj prouči metode kompenzacijskih in klirinških sporazumov in poslovanje uradov za kompenzacije in kliringe.

V južnoameriškem sporu hoče Nemčija podpirati akcijo Društva narodov

Ženeva, 20. septembra. w. Angleška vlada je 3. komiteju sveta Društva narodov za rešitev spora glede Gran Chaca poslala pismo, v katerem daje na znanje sporočilo, ki ga je nemška vlada izročila angleškemu poslaniku v Berlinu. Po tem sporočilu je Nemčija pripravljena storiti potrebne ukrepe, da prepreči izvoz orožja, vojnega materiala in municije v Bolivijo in Paraguay. Nemška vlada si pridržuje pravico, da prekliče ta sklep, ako ostale države ne bodo storile sličnih korakov.

Nova Hitlerjeva ponudba za sporazum s Francijo

Senzacionalna izjava Hitlerjevega namestnika Rudolfa Hessa — Francosko stališče je vedno enako: Nemčija naj z dejanji pokaže svojo dobro voljo

Pariz, 20. septembra. d. »Intransigeant« je objavil razgovor s Hitlerjevim namestnikom Rudolfom Hessom, ki je med drugim izjavil:

»Sporazum s Francijo je ob dobri volji na obeh straneh brezpogojno mogoč, ker ni nobenega dvoma, da si nemško ljudstvo tak sporazum želi. Da francoski narod v ogromni večini prav tako želi sporazum, mi je znano dejstvo, želel bi samo, da bi se tudi francoska vlada tako jasno izrekla za politiko sporazuma kakor nemška, in sicer čim prej, da bi prišlo do praktičnega uresničenja.«

Kakor poroča isti list, je Rudolf Hess po Hitlerjevem naročilu stopil tudi v direktne stike z vodilnimi osebnostmi nacionalne organizacije bivših francoskih frontnih bojevnikov, da bi pripravil na ta način tla za nemško-francoske razgovore.

Vodstvo bivših francoskih bojevnikov smatra Hessovo izjavo za zelo resno in važno ter je mnenja, da je treba začeti z Nemčijo direktna pogajanja. V vladnih krogih pa so rezervirani in skeptični. Pri tem pripominjajo, da bo imel Hitler prav v prihodnih dneh mnogo prilike pokazati svojo voljo za mir in sporazum z dejanji.

»Glavno jedro evropskega miru predstavljajo jamstvo za neodvisnost Avstrije, obnova srednje Evrope in sodelovanje vseh prizadetih držav. Če hoče Hitler sodelovati pri tem političnem delu, ne bo omogočil samo sporazuma med Francijo in Nemčijo, temveč tudi splošno mednarodno sodelovanje.« — tako se glasi oficiozni odgovor na izjavo Rudolfa Hessa v »Intransigeantu«.

Po mnenju političnih krogov zasleduje Hess s svojo akcijo dva cilja: Nemčija čuti sedaj potrebo, da manifestira svoje miroljubne namene in tako ustvari v Angliji in v Ameriki razpoloženje za kredite v svrho dobave surovin. Z večjo ogorčenostjo gledajo na drugo namero Nemčije. Nastop Hessa je prišel po ženevski debati, v kateri so se pokazale razne težkoče v evropski mednarodni politiki. V Berlinu vedo, da v Parizu niso popolnoma zadovoljni s potekom stvari v Ženevi. To hoče Nemčija izrabiti, da bi vplivala na agitacijo za pokrajinske volitve, ki bodo v Franciji sredi oktobra. Pa tudi tukaj se je pokazalo, da je nemška diplomacija slabo računala, ker ne ve, da v Franciji glede Nemčije med strankami ne obstojajo nobena nasprotstva.

„Politična sirota v Evropi“

Uničujoča moskovska sodba o madžarski politiki

Moskva, 20. sept. č. »Izvestja« se bavijo v svojem uvodniku z zunanjo politiko madžarske vlade in ostro kritizirajo Gömbösovo nerealno politiko. List pravi, da madžarska vlada že 14 let živi v fantastičnih sanjah in stalno vodi politiko nespametnih iluzij. Šele sedanji mednarodni dogodki so postali toliko usodni za Madžarsko, da se bo morala sedaj prebuditi iz svojega težkega sna. Ko se je Bethlen odpovedal oblasti, je iskreno priznal, da se madžarske revizionistične teze nikoli ne bodo uresničile, vendar pa je Gömbös, ko je prevzel oblast, še verjel v pomoč Hitlerja in Mussolinija, ki naj bi pomagala uresničiti madžarske zunanje-politične aspiracije. Toda Hitlerju je bilo malo mar za madžarske zadeve, ker je imel lastnih skrbi preko glave, Mussolini pa pravkar skuša za vsako ceno doseči zbližanje s Francijo. Tako je Madžarska s svojimi revizionističnimi težnjami izgubila zadnjo oporo, na katero se je še zanašala. Danes je bolj osamljena kakor kdaj prej. Pripadla ji je vloga politične sirote v Evropi, ki bi jo bilo treba obžalovati ako svojega položaja ne bi sama zakrivila. Vsakomur je danes jasno, da o reviziji še dolgo ne bo govora, ker bi vsak poizkus realizacije takih političnih smotrov povzročil novo vojno v Evropi.

Prestolonaslednik Peter v Londonu

Beograd, 20. septembra. AA. Nj. Vis. prestolonaslednik Peter je prispel s princem Aleksandrom v London, kjer se bosta nekaj časa šolala v nekem tamkajšnjem kolegiju.

Dunajska občina zaprla češko šolo

Dunaj, 20. septembra. č. Župan Schmitz je izdal odredbo, da se *ima s tekočim šolskim letom ukiniti edina češkoslovaška osnovna šola na Dunaju. Češkoslovaški otroci bodo morali odslej obiskovati nemške osnovne šole.*

Razumljivo je, da je ta odredba dunajskega župana v vsej češkoslovaški koloniji na Dunaju kakor tudi na vsem Češkoslovaškem izzvala veliko vznemirjenje. Kakor zatrjujejo, bo češkoslovaški poslanik vložil protest pri avstrijski zvezni vladi.

Švicarski vojaški manevri

Bern, 20. septembra. AA. Manevri tretje švicarske divizije, katerih naloga je bila napad na osrednjo Švico in obramba pred tem napadom, so se danes končali. Zvezni svetnik Minger, šef vojnega resora, je izjavil, da so manevri pokazali odličen rezultat. Dalje je poudaril, da mora Švica brezpogojno imeti takšno milico, ki bo mogla braniti nevtralnost dežele.

Rintelena so hoteli odpeljati po kanalih

Fantastičen načrt dunajskih hitlerjevcev za osvoboditev dr. Rintelena in generala Wagnerja iz preiskovalnega zapora — Aretacija znanega hotelirja

Dunaj, 20. septembra. d. Policija je aretirala lastnika znanega dunajskega hotela »Hammerand«, njegovo ženo in podravnatelja deželne zavarovalnice Grimmeja. Vzrok teh aretacij je bil naslednji:

V drugem nadstropju dunajske inkvizitne bolnice leži razen Rintelena tudi general Wagner, ki so ga narodni socialisti določili za vojnega ministra v Rintelenovi vladi. Narodni socialisti so hoteli na vsak način Rintelena in Wagnerja osvoboditi. Ker sta deželno sodišče in inkvizitna bolnica močno zastraženi od vojaštva, sodnih paznikov, policije in hajmverovcev, so narodni socialisti, ki so v zadnjem času prenehali z vsakim javnim terorjem, zamislili zelo tvegan načrt. Skušali so prodreti v bolnico skozi kanale in odvesti iz nje Wagnerja in Rintelena po podzemskem potu v hotel »Hammerand«, čigar lastnika so pridobili za svoj načrt. Ker loči hotel od poslopja deželnega sodišča deželna zavarovalnica, so morali predreti temeljne zidove dveh poslopij, preden so dospeli do jetnišnice. Narodni socialisti so v resnici tudi že prodrli do zidu jetnišnice, ko je poseben oddelek policije pričel preiskovati kanale, kar se sedaj pogosto vrši zaradi prejšnjih narodno-socialističnih atentatov, povzročenih v kanalih. Tako so slučajno prišli na sled tudi načrtu za osvoboditev Rintelena in generala Wagnerja. Vse tri aretirance so izročili deželnemu sodišču.

Prebujena slovanska kri

Kako so se Hrvati pred 350 leti naselili na Moravskem in kako so v nedeljo proslavili ta jubilej — Posledice večstoletnega nemškega pritiska še niso izginile

Brno, 19. septembra.

Ca Češkoslovaškem žive tudi pravi, čistokrvni Hrvati. To je dovolj znano, saj je jugoslovenski tisk ponovno opozarjal na nje. Najdeš jih v nekaterih vaseh blizu Bratislave (n. pr. Devinská Chorvatska Nová Ves i. dr.), kjer so bodisi ostanek nekdanjega južnoslovan. pasu, ki je segal k severnim Slovanom, bodisi (kakor tamošnje bolgarske vasi) ostanek kolonizacije v srednjem veku. A tudi na Moravskem, blizu avstrijske meje je pri Mikulovu hrvaška kolonija. Tu so si Hrvati ohranili — svoj jezik, narodne šege, nošo in narodne tradicije.

V nedeljo, dne 16. t. m. je bila pri Mikulovu na južnem Moravskem, v kraju ob reki Dyji blizu Hrušovan na avstrijski meji, v kraju, ki je sicer vsenaokrog nemški, velika narodna slavnost. Hrvati, ki so se pred 350 leti naselili v vaseh Frelichovo, Novy Přerov in Dobré Pole, so slavili 350letnico svojega bivanja na moravskih tleh. Več stoletij so te tri vasi vztrajno kljubovale brezobzirni germanizaciji in si ohranile svojo hrvatsko zavest, četudi v skromni obliki. Obdajali so jih sami Nemci, imeli so nemške šole, nemške duhovnike. — Ko so jih Čehi hoteli pritegniti v svojo borbo zoper ponemčevanje in so ustanavljali v teh vaseh češke šole in društva, naseljencev niso mogli odtrgati od Nemcev, vendar so ti ostali vzlic temu Hrvati.

V turških vojnah so obsežne, rodovitne in bogate ravnice pri reki Dyji često napadali iz Ogrske Turki, tako da je naposled prvotno prebivalstvo popolnoma izumrlo. Nekateri domačini Čehi so se preselili drugam, drugi so podlegli kugi ali koleri. Najrodovitnejša, res blagoslovljena moravska pokrajina je ostala dolga leta neobdelana. Lastniki latifundij, so zato naseljevali te, nekoč popolnoma češke kraje z Nemci in tako so se obmejni kraji Avstrije že pred tridesetletno vojno ponemčili.

Cesarski general v vojnah proti Turkom, grof Krištof Tieffenbach, ki je poveljeval večji del iz Hrvatov sestavljeni vojski, se je domislil, da svoja ogromna posestva ob Dyji naseli z ljudmi iz Hrvatske, ki jih je dobro poznal. V septembru 1584 je prispela v Mikulov na južnem Moravskem slikovita procesija hrvatskih naseljencev z vsem imetjem. Naselili so se na izumrlo ozemlje v vasi Frelichov, Dobré Pole in Novy Přerov.

V Dobrem Polju so našteli ob ljudskem štetju l. 1880. še 388 Hrvatov, 54 Čehov, 215 Nemcev. Ob zadnjem avstrijskem štetju l. 1910. je bilo Čehov 25, Hrvatov 101, Nemcev 574. Ti »Nemci« so kajpak po ogromni večini bili le narodno nezavedni Hrvati. Kdor je razumel nemško, je veljal in bil štet za Nemca. Pri prvem ljudskem štetju v češkoslovaški republiki l. 1920. je bilo v tej občini 932 Hrvatov, 108 Čehov in 156 Nemcev. Med slednjimi so še vedno številni Hrvati, kajti pravih Nemcev je v vseh treh hrvatskih vaseh zelo malo. Toda nekdanji nemški značaj vasi je še vedno viden. Gasilci, ki so čisto hrvatski, pripadajo nemški gasilski zvezi za Moravsko. Na postaji v Frelichovu je še vedno nemški napis, dasi po zakonu ne bi sodil tja. Hrvati so nacionalno mlačni, in če bi imeli izbirati med Čehi in Nemci, bi se morda še danes odločili za Nemce.

Versko so zelo goreči, vendar často poleg svojih nacionalnih svetnikov tudi sv. Janeza Nepomuškega. V Dobrem Polju stoji sredi vasi kip z napisom: »K slavi sv. Ivanu Nepomuckemu opraveno od občine Gutfjelske v ljeti 1929.« V Frelichovu pa imajo »Johannesa« Nepomuškega. V vseh teh hrvatskih občinah so češke šole, toda Hrvati pošiljajo svojo deco po večini še v nemške šole v sosednih mestih. Take so torej še danes posledice silnega pritiska, s katerim so Nemci v Avstriji skušali tudi te tri vasi ponemčiti.

Priimki so ostali še hrvatski, vendar jih rabijo v nemški obliki: Kusmitsch, Droblitsch, Krischanitz, Czehofski, Prohazke, Stvaritsch, Lumesch, Sitoch; zelo pogosti so Jurditoch, pa tudi Skokanitsch, Kuleschitsch, Supparitsch, Wraneschitz, Babitsch.

★

Letošnja proslava se je vršila prav za prav kot reparacija proslave tristoletnice l. 1884., ki je imela povsem protičeški, germanizatorični značaj. Takrat so bili v teh občinah postavljeni spomeniki z nemškimi napisi, ki so jih sedaj nadomestili s slovanskimi. Zanimivo je, da je na nedeljski proslavi vzbudil največje navdušenje govor jugoslovenskega poslanika dr. **Grisogona**, ki je udaril na slovanske strune, in sicer v odlični formi. Domačini, ki so bili doslej popolnoma pod vplivom obdajajočega jih nemštva, so pričeli nenadno vzklikati kralju Aleksandru in so se spomnili, da so vendarle bližji Čehom, s katerimi sta jih družili ista usoda in ista nevarnost, nego Nemcem. Nemški spomenik v Frelichovu iz l. 1884. je bil takoj nadomeščen z novim, ki ima češki in hrvatski napis. Morda poslej ne bodo slovanski učitelji v hrvatskih vaseh naletavali na take ovire in neprijetnosti, kakor doslej; knjižnice, čitalnice in društva utegnejo sedaj bolj oživeti in v tem pogledu morda pomenijo nedeljske slavnosti razveseljiv prelom.

★

Majhna reminiscenca: Nedaleč od teh hrvatskih občin, onkraj reke Morave na meji Slovaške, se razprostirajo obsežna veleposestva, ki so bila nekoč last avstrijskega cesarskega doma. Bila so to posestva soproga Marije Terezije, Frančiška Lotrinškega in so bila še za Marije Terezije, torej dve sto let pozneje kakor Frelichov, povsem neobljudena. Cesaričin soprog je imel z gospodarstvom na teh veleposestvih in z ljudmi, kar jih je tu naselil, hude preglavice, še hujše nego nekoč Tieffenbach. Po njegovem vzoru je privedel sem naseljence iz Lorene, svoje domovine: same Francoze. Tako se je tu naselilo mnogo francoskih rodbin, ki pa po njih ni ostalo do danes nič drugega nego spačena francoska imena, tu in tam še molitve, kos stare narodne noše ali starega pohištva. Ti Francozi so se že v drugi, tretji generaciji poslovanili. Postali so iz njih čistokrvni moravski Slovaki, možje kakor jelke, krasne ženske — a vesele, ne tako resnobne kakor avtohtone Slovakinje. Toda tradicija, zgodovina, to je popolnoma izginilo iz spomina tega ljudstva. Kar razumeti ne morejo, odkod imajo tako čudne priimke, medtem ko se v sosednih vaseh ljudje imenujejo tako lepo po »moravsko«, po češko.

★

Na slavnostih moravskih Hrvatov sta bili zastopani tudi dve slovenski Jugoslov.-češkoslovaški ligi: za ljubljansko ligo je bil navzoč dr. Loize Berce, za mariborsko pa dr. Fran Crnek.

Imenovanje članov v »Kmetijski posvetovalni odbor«

Beograd, 20. septembra AA. Na podlagi določb čl. 1, 3 in 4 uredbe o kmetijskem posvetovalnem odboru je kmetijski minister imenoval za člane kmetijskega posvetovalnega odbora:

Nešo Popovića, ekonoma iz Lisičja, srez skopeljski, vardarska banovina; Martina Benića, posestnika iz Gornjega Vilaja, srez Derventa, vrbaska banovina; Franjo Goričana, poljedelca iz Višnje vasi pri Vojniku, srez Celje, dravska banovina; Žigo Mahmuda, poljedelca iz Butimira srez sarajevski, drinska banovina; Djoko Dundjerskega, posestnika iz Novega Sada; Luko Mijuškovića, posestnika iz Mikšića; Ljubomirja Jankovića, poljedelca iz Sp. Matijevca, srez Niš, moravska banovina; Stanka Ozanića, poljedelca iz Splita; Mato Cetin-Brajevića, ekonoma iz Grede, srez Sisak, savska banovina; Vladimirja Arka, industrijca in predsednika centrale industrijskih korporacij iz Zagreba Vojislava Djordjevića, inž. agronomije in člana upravnega odbora glavne zveze srbskih poljedelskih zadrug iz Beograda; Mihajla Djurića, trgovca in podpredsednika trgovske zbornice iz Beograda; dr. Tanasija Mitrovića, izrednega profesorja na kmetijsko-gozdarski fakulteti v Zemunu; dr. Nikola Ricofija, profesorja veterinarske fakultete v Zagrebu; in dr. Alojzij Tavčarja, rednega profesorja na kmetijsko-gozdarski fakulteti v Zagrebu.

Japonski komplimenti naši državi

Dragocena darila Nj. Vel. kralju in kraljici — Vodja japonskih parlamentarcev, ki so posetili Beograd, bo v Tokiju priredil jugoslovensko razstavo

Beograd, 20. septembra. č. Vodja japonske delegacije na mednarodni parlamentarni trgovinski konferenci v Beogradu bi moral biti senator Mabata, predsednik trgovinsko - industrijske zbornice v Osaki, eden izmed najbogatejših ljudi na Japonskem. Senator Mabata pa je moral ostati v Newyorku, ker je med potjo obolel. Ob prihodu v Beograd je nameraval pokloniti Nj. Vel. kralju in kraljici posebne darove. Ker mu je bilo to onemogočeno zaradi bolezni, je brzojavno odredil, naj tajnik japonskega poslaništva v Bukarešti, ki je bil v spremstvu japonske parlamentarne delegacije, izroči v njegovem imenu darove na jugoslovenskem dvoru. Tajnik japonskega poslaništva v Bukarešti je izročil Nj. Vel. kralju opremo starega japonskega bojevnika iz dragocene kovine s šlemom in mečem, kraljici pa dragocen kimono, ki so ga stkale japonske umetnice.

Včeraj popoldne je na čast japonskim delegatom šef protokola zunanjega ministrstva Žika Novaković priredil svečan sprejem. Ob tej priliki je marki Hašisuka, vodja japonske parlamentarne delegacije, podal izjavo o vtisih japonskega obiska v Jugoslaviji ter je med drugim dejal, da bo takoj po povratku v Tokio pripravil vse potrebno za organiziranje razstave jugoslovenske kulture in narodne umetnosti, na kateri bi se s pomočjo slik, objektov in filmov predstavile vse lepote Jugoslavije. V Tokiju bo v ta namen osnoval poseben odbor najuglednejših predstavnikov japonske aristokracije, ki bo prevzel pokroviteljstvo in organizacijo razstave. Vse stroške bo kril sam osebno, ker je navdušen nad lepotami naše države, ki jo je tudi prisrčno vzljubil. Zatem je Hašisuka navedel razloge, ki so ga dovedli do sklepa, da organizira to razstavo. Poleg velikih simpatij, ki jih goji do Jugoslavije, pravi, da ga je do tega sklepa pripravil včerajšnji obisk v etnografskem muzeju, kjer je spoznal izredno zanimivost jugoslovenske folklore. Kot vnet zbiratelj redkosti in starin je odkril, da se v jugoslovenski narodni umetnosti, zlasti pa v najstarejši, skrivajo neslutene lepote.

Gospodarski svet Male antante je začel z delom

Plenum se sestane v ponedeljek, že sedaj pa zborujejo in delajo strokovne komisije

Beograd, 20. septembra, p. V nadaljevanju svojega dela za zboljšanje razmer v svrho zamenjave blaga med državami Male antante je gospodarski svet Male antante pričel svoje delo v posameznih komisijah. Plenum gospodarskega sveta Male antante se bo sestal 24. t. m. Prvi svečani seji bo predsedoval predsednik jugoslovenskega nacionalnega komiteja načelnik zunanjega ministrstva g. Pelivanović. Pred tem bodo posamezne komisije proučile vsa vprašanja, ki so na dnevnem redu, ter predložile svoje sklepe plenumu. Tri komisije so že danes dopoldne pričele razpravljati o posameznih vprašanjih, ena je pričela svoje delo popoldne, dočim bosta ostali dve pričeli zasedati jutri.

Ob 11. dopoldne se je pričelo delo v komisiji za plovbo na Dunavu in komisiji za izdelavo konvencije o preprečenju dvojnega obdavčenja, popoldne pa je pričela zasedati komisija za sodelovanje poštnih hranilnic. Delo komisij je internega značaja in se v njih razpravljajo v podrobnostih čisto tehnične zade-

Inozemski parlamentarci na obisku Zagreba

Polni priznanja in hvale so o Jugoslaviji in jugoslovenski gostoljubnosti — Konec oficielnega programa

Zagreb, 20. septembra. Davi ob 8.20 so prispeli s posebnim brzim vlakom iz Beograda člani mednarodne parlamentarne trgovinske konference. Vsa dan so bili gosti predsednika senata dr. Tomašića, zvečer pa so bili v gosteh pri banu savske banovine dr. Peroviću. Na postaji je goste pozdravil župan dr. Krbek z govorom, v katerem je poudaril, da je mesto Zagreb, ki ima v svojem grbu odprta vrata, simbol gostoljubnosti in bo takšno tudi ostalo.

Na županov govor se je zahvalil predsednik stalnega odbora sir Sandeman Allen, nato pa so se delegati spoznali z zbranimi odličniki in se odpeljali v hotel »Esplanade«.

Dopoldne so si gostje ogledali znamenitosti mesta, zlasti socialne in kulturne ustanove. Ob 13.30 je bil v hotelu »Esplanade« banket, ki ga je gostom na čast priredil predsednik senata dr. Tomašić. Banket je potekel v najprisrčnejšem razpoloženju in vsi govorniki so proslavljali jugoslovensko gostoljubnost. Na govor dr. Tomašića, ki je goste pozdravil kot domačin, je odgovoril francoski delegat Paul Reynaud, za njim pa je miss Ward proslavljala delo za mir med narodi. Govorili so še rumunski delegat Dragomiresca, predsednik Zbornice za TOI v Zagrebu senator Vrbanić in predsednik interparlamentarne konference dr. Velizar Janković, ki je s tem končal svojo funkcijo, ker ne more nadaljevati potovanja z delegati. Sklepno besedo je imel sir Sandeman Allen. Popoldne so se gostje na povabilo ge. Magde Tomašičeve odpeljali v Šestine, kjer so jih pozdravili kmetje v narodnih nošah in z narodnimi godali. Prva skupina parlamentarcev je odpotovala nocoj ob 23. v Beograd in od tam v Carigrad, druga skupina pa odide jutri zjutraj na našo jadransko riviero.

Pravilnik za izvajanje nadzorstva nad karteli

Za uspešno državno nadzorovanje kartelov je minister trgovine in industrije predpisal tri pravilnike

Beograd, 20. sept. AA. Minister za trgovino in industrijo je izdal navodila o izvajanju uredbe o kartelih. Od dne ko stopi uredba o kartelih v veljavo, se prepovedo vsi karteli, ki nimajo posebnega dovoljenja. Prepovedani so tudi karteli, ki so sklenjeni tajno, v nenapisani obliki, s častno besedo in podobno. Nedotaknjene ostanejo patentne pravice, pridobljene po zakonu o zaščiti industrijske lastnine.

Prošnje za dovoljenje kartela se morajo poslati neposredno ministrstvu za trgovino in industrijo. Prošnje morajo takoj predložiti tudi vsi dosedanji karteli, ki bi radi še dalje poslovali. V prošnjah je treba navesti vse podatke, navedene v čl. 3, oziroma priložiti vse dokumente naštete v čl. 8 pravilnika o načinu registriranja dokumentov.

Kot izpremembe in dopolnitve kartelnih pogodb se bodo smatrali tudi primeri, kadar se ena ali več pogodbenih strank sporazumno odpove kartelni pogodbi, ali pa pristopijo h kartelu nove pogodbene stranke. To velja tudi za izpremembe pri kartelnih organizacijah.

Karteli in kartelne organizacije morajo, kadar sklenejo ukrepe in sklepe iz čl. 7. uredbe, na svoje stroške pismeno predložiti seznam cen (tarif) in navesti podatke, na podlagi katerih so cene določene. Prav tako so dolžni navesti vse spremembe cen in razloge, zakaj se te spremembe izvrše. Ukrepi in sklepi iz čl. 7 drugega odstavka uredbe so začasni vse dotlej, dokler ne poteče rok 30 dni, ki ga predpisuje uredba. Komisar, imenovan pri kartelnih organizacijah, sme, če je potrebno, odgoditi začasno izvajanje ukrepov in sklepov.

Določbe čl. 11 uredbe se bodo izvajale zlasti v primerih, kadar se proizvodnja ali prodaja blaga omeji na način, ki z gospodarskega stališča ni upravičen, ako se cene blagu neupravičeno zvišajo in na tej višini vzdrže; ako se cene blagu neupravičeno znižajo z namenom, da se škoduje drugim osebam; ako se v prodajno ceno blaga, ki ima na trgu trajno vrednost, vračuna pod pretvezo rizika poseben večji zaslužek; ako se sporazumno dogovorjeno prepovedjo posamezna podjetja izključijo od proizvodnje, ali se pa neupravičeno omejuje ali izključuje svoboda gospodarske ga delovanja sploh; ako se doženejo neupravičene razlike cen ali neupravičeno neugodni poslovni pogoji oziroma neugodne tarife pri kreditih, zavarovalnih ali prometnih podjetjih.

Splošne upravne oblasti prve stopnje in banske uprave so dolžne paziti, da se določbe o kartelih, o prepovedi delovanja in o prošnjah za dovoljenje za delovanje strogo izvajajo. Vsako opaženo nepravilnost je treba brez odloga preko banskih uprav javiti ministrstvu za trgovino in industrijo.

Beograd, 20. septemra. AA. Minister za trgovino in industrijo je izdal pravilnik o upravljanju in uporabi sredstev fonda za kontrolo kartelnih pogodb. Sredstva fonda tvorijo letni prispevki, ki jih karteli plačajo ob začetku vsakega leta najkasneje do 31. januarja in ki jih ministrstvo za trgovino in industrijo določi s posebnim odlokom za vsak kartel. Te denarne prispevke bodo karteli pošiljali neposredno državni Hipotekarni banki v Beogradu z izrečno pripombo, da je denar namenjen fondu za kontrolo kartelnih pogodb. V ta namen se bo pri ministrstvu za trgovino in industrijo vodil poseben blagajniški dnevnik s kontrolnikom o plačanih zneskih.

Sredstva fonda bodo služila za izdatke pri opravljanju državne kontrole nad karteli; za nagrado komisarjem; za izplačilo honorarjev za delo pri pregledovanju poslovanja kartelov; za honoriranje strokovnih del in elaboratov o kartelih in kartelnih vprašanjih; za upravne stroške za vodstvo kartelnih registrov in dokumentov; za plačevanje honorarnih uradnikov, nameščencev itd.

Za kartele, ki bodo v teku leta 1934. dovoljeni, bo minister za trgovino in industrijo določil prispevek za leto 1935., za dobo do konca l. 1934. bo pa določen alikvotni del tega prispevka.

Beograd, 20. septembra. AA. Minister za trgovino in industrijo je izdal pravilnik o registriranju kartelov in o vodstvu in zbiranju dokumentov. Pri ministrstvu za trgovino in industrijo se bo po določbah tega pravilnika vodil register kartelov, ki bodo dovoljeni. Registre bo vodila oseba, ki ji bo ta posel posebej poverjen. Pod nadzorstvom te osebe se bo vršilo javno registriranje kartelov, izdajanje izvlečkov iz registra in prepisov. Pravilnik določa tudi način, kako se register vodi, kako se izdajajo dokumenti itd.

11 obtožencev obsojenih z eno sodbo

Obsodba kampe vlomilcev in sleparjev razglašena

Ljubljana, 20. septembra

Predsednik malega kazenskega senata s. o. s. g. Fran Orožen je danes ob 16. razglasil sodbo v procesu proti kampi vlomilcev in sleparjev, ki so manipulirali s ponarejenimi hranilnimi knjižicami in od katerih sta se dva zlasti specializirala kot zazarovalna agenta na sleparske zavarovalne pogodbe in oškodovala več kmetov za 13.500 Din. Proti 12. obtožencu je bilo postopanje izločeno ter je bila danes objavljena sodba le proti 11 obtožencem, ki so bili skupaj obsojeni na 13 let, 5 mesecev in 13 dni raznih zapornih kazni od robije do navadnega zapora. Nekateri, ki so le po svoji neprevidnosti zašli v krog teh vlomilcev in sleparjev, so prejeli milejše kazni, drugi pa prav stroge.

Bili so obsojeni: starejši mladoletnik Milan K. zaradi vloma pri Osolinu in drugih deliktov na 2 leti robije in 360 Din denarne kazni ali 6 dni zapora Pogačar Anton z Viča zaradi vloma pri Bonaču in drugih deliktov na 1 leto in 4 mesece robije, bivši mesar Pregelj Ivan zaradi manipulacij s hranilnimi knjižicami na 1 leto in 8 mesecev strogega zapora, mizarski pomočnik z Viča Lojze Skubic kot Pregljev pomagač na 9 mesecev strogega zapora in 480 Din kazni ali 8 dni zapora, brat njegov Jože Skubic na 6 mesecev strogega zapora. Čevljarski pomočnik Viktor Kokalj, ki se je izdajal za zavarovalnega revizorja, zaradi raznih sleparij na 2 leti in 4 mesece robije ter 740 Din denarne kazni, po prestani kazni se odda v prisilno delavnico. Trgovski pomočnik 46letni Gantar Maks zaradi sličnih sleparij kot zavarovalni agent na 2 leti in 6 mesecev robije ter 300 Din denarne kazni. Lojze Zalar, tesar iz Topola pri Begunjah na Notranjskem, zaradi 2 vlomov na 1 leto in 6 mesecev robije. Njegova pomagača in drugi so prejeli manjše kazni od treh mesecev naprej. Med vsemi je bil samo eden obsojen pogojno.

Čitanje sodbe je trajalo poldrugo uro. Obsojenci so deloma kazen sprejeli, drugi se bodo pritožili.

Obsojeni pomagači teroristov

Bjelovar, 20. septembra. AA. Danes je tukajšnje okrožno sodišče izreklo razsodbo po zakonu o javni varnosti in redu v državi zoper Kraljiča Ivana in tovariše, pomagače Stjepana Petrovića in tovariše, ki jih je državno sodišče za zaščito države pred kratkim obsodilo kot glavne krivce zaradi prenašanja peklenskih strojev in orožja iz neke sosedne države in zaradi zvez z nezakonitimi elementi v njej. V Bjelovaru so bili danes obsojeni: Sever Stjepan iz vasi Gole (koprivniški srez) na 12 let ječe in trajno izgubo častnih pravic; Kraljič Ivan iz Koprivnice in Prvčić Stjepan iz istega kraj vsak na 8 let ječe in na trajno izgubo častnih pravic. Nadalje je bilo obsojenih še šest oseb iz istega sreza na manjše kazni.

Prepovedan prenos deviz iz Turčije

Ankara, 20. septembra. AA. Kaže, da je vlada sklenila odvzeti tujim družbam pravico za prenos deviz v inozemstvo. Družbe v Turčiji, ki imajo svoje sedeže v inozemstvu, bodo morale za svoje dividende kupiti v Turčiji žito in druge turške pridelke ter jih izvoziti.

Propaganda angleške cerkve

London, 20. septembra. AA. Letno poročilo angleške svetopisemske družbe navaja, da je lani razdelila 10.933.203 izvodov sv. pisma, za 315.733 izvodov več kakor prejšnje leto Družba je izdala sveto pismo v novih prevodih. Vsega skupaj je družba izdala sv. pismo v 678 jezikih

Požar v poslopju hitlerjevskega lista

Berlin, 20 septembra. AA. Včeraj popoldne je nastal ogenj v poslopju lista »Völkischer Beobachter« Požar je v nekaj trenutkih objel ves gornji del hiše. Šele po večurnem napornem gašenju se je berlinskim gasilcem, ki so prihiteli na pomoč, posrečilo ogenj omejiti. Stvarna škoda je zelo velika Ogenj je uničil tudi velik del dragocenega arhiva.

Iz magistratnega gremija

Ljubljana, 20. septembra.

Nocoj je magistratni gremij reševal razne tekoče zadeve.

Prošnja Frančiške Rus, da se ji dovoli otvoritev ljudske kuhinje, je bila odklonjena. Prav tako je bila odklonjena prošnja Ivane Šušteršič, ki bi rada prodajala slaščice.

Krovska dela za šolo za Bežigradom, so bila oddana tvrdki Korn, ki bo šolo pokrila z bobrovci za 107.663 Din. — Tesarska dela so se razdelila na pet objektov (dekliški, deški, upravni objekt, telovadnica z odrom in stanovanjski objekt). Dela so bila oddana tvrdkam: Majerič, Kregar, Zadruga tesarskih mojstrov, Martinec, Ljubljanska gradbena družba. Kleparska dela so bila oddana tvrdki Žitnik za ceno 167 tisoč 237 Din.

Ker je bila s 1. junijem 1934. vpeljana trošarina 7.50 za 100 kg cementa, ki jo mora plačati konzument, povrne mestna občina Ljubljanski gradbeni družbi, ki pri licitaciji ni mogla kalkulirati s tem izdatkom 94.870 Din.

Stavbna dovoljenja dobe: Iv. Slokan za provizorično leseno lopo in ograjo v Kolezijski ulici, Marija Jančar za zgradbo pritlične zasilne hišice v koloniji ob Cesti dveh cesarjev (začasno dovoljenje), — Iv. Podrebšek mora odstraniti lesene stopnice in adaptirati podstrešje v koloniji dveh Cesarjev, ker je stavba proti predpisom. Hinko Pracni je dobil dovoljenje za zgradbo podstrešne sobe istotam, drž. učiteljišče za kanalizacijo dvorišča v Komenskega ulici, Ivan Knez za napravo dveh dvosobnih stanovanj v hiši ob Celovški cesti, Anton Res za industrijsko napravo za tovarno za klej. Upravi duhovnega semenišča je bila odklonjena prošnja za napravo mostišča in za adaptacijo podstrešnega stanovanja.

Uporabna dovoljenja dobe: dr. Fr. Grivec za hišo v Cimpermanovi ulici, Ivo Božič za hišo ob Linhartovi ulici, inž. Ciril Žnidaršič za prizidek v Levčevi ulici. Trafika poleg vrhniškega paviljona na Tyrševi cesti se premesti za regulačno črto na vogalu Tyrševe in Masarykove ceste na Verbičev svet; vrhniški paviljon pa ostane do preklica na sedanjem mestu.

Stalin ni obolel

Moskva, 20. septembra. AA. Uradni krogi kategorično demantirajo glasove, da bi bil Stalin nevarno obolel. Stalin se mudi sedaj na oddihu v južni Rusiji in se dobro počuti.

Džemal Okanović pod ključem

Ljubljana, 20. septembra

Iz Karlovca so včeraj pripeljali v Ljubljano kolovodjo svojevrstno organizirane vlomilske tolpe, ki je dolgo časa delala v Ljubljani in drugod in ki so ji pripadali sami Bosanci, Džemala Okanovića. Okanović je iz Velike Kladuše v vrbaski banovini doma in je šele 21 let star. Njegova družina, ki ji je bila policija že dolgo na sledi, se že skoraj vsa nahaja za zapahi. 13 njegovih sodelavcev, samih Bosancev iz okolice Cazina, je bilo pred dnevi izročenih sodišču. Okanović je takrat pobegnil iz Ljubljane, a kmalu ga je v Karlovcu, kjer se je pojavil pod imenom Murim Alibašić, zatekla tiralica. Z njim je prišel iz Karlovca tudi debel sveženj vsake vrste nakradenega blaga.

Okanovićeva družba ima na vesti celo vrsto vlomov in tatvin. Po dosedanjih prijavah je Okanović osumljen s svojimi ljudmi, da je nakradel različnega blaga v skupni vrednosti okrog 30.000 dinarjev. Jemali so vse, kar je treba človeku za življenje, predvsem jedila in obleko. Najrajši so vlamljali v jedilne shrambe tako, da so odstranjali mreže na oknih in odnesli vse, kar so našli na policah in v omarah. Z Okanovićem je prišel policiji v roke glavni vodja tolpe in tako bo v kratkem vsa njegova bratovščina lahko položila svoje račune sodišču.

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Precej oblačno, nekoliko nestalno vreme, temperature zmerne.

Dunajska vremenska napoved za petek: V severnih Alpah mogoče prehodno izboljšanje, v splošnem pa večinoma nejasno in deževno vreme.

Naši kraji in ljudje

Po neurju razdejani grobovi v Tržiču

Posledice silnega torkovega neurja v tržiški pokrajini, o katerem smo včeraj poročali, so najbolj vidne na pričujoči sliki: vodovje je v dolžini dvajsetih metrov porušilo pokopališki zid, potem pa razdejalo grobove in podrlo nekatere lepe spomenike, dočim so otroški spomeniki kar plavali. Pa tudi sicer je deroča voda napravila v posameznih delih Tržiča veliko škodo, Slaparjevi hiši je odnesla cel vogal ter porušila več hiš. Zdaj so Tržičani vneto na delu, da odpravijo posledice hude ure, ki je tako nenadno obiskala tržiško pokrajino.

Revščina v naselbinah ameriških Slovencev

Žalostne ugotovitve glasila Podporne jednote

Chicago, septembra

Ko so organizacije Slovenske narodne podporne jednote slavile svoje jubileje, je glavno glasilo jednote »Prosveta« v svojem uvodnem članku pisalo o revščini v naselbinah, ki so bile nekdaj središča slovenskih prosvetnih organizacij. Uvodnik navaja med drugim:

Če zapustiš Chicago za teden dni in se odpelješ v kako manjše mesto na deželi, vidiš šele, da se kriza ni nikamor premaknila in da se morajo rojaki tudi v manjših krajih boriti z največjo revščino. Ko to vidiš na lastne oči, lahko razumeš, kako težko stališče imajo naša podporna društva in naše delavske organizacije. Čuditi se moraš, da sploh še obstojajo.

Vzemimo n. pr. naselbino Calumet na gornjem Michiganskem polotoku. To je stara naselbina. Mnogo naseljencev biva tamkaj že čez 50 let. Tam je bil začetek slovenskega društvenega gibanja v Ameriki. Prvo slovensko podporno društvo je bilo ustanovljeno v tej naselbini. Mesto je imelo nekoč čez 40.000 prebivalcev, danes pa jih ima komaj 20.000 — večinoma starcev in stark. Slovenska naselbina je nekoč štela čez 12.000 mladeničev in mož, danes pa šteje komaj 2000 — večinoma starcev, stark in otrok. Mladina beži iz tega kraja v velika mesta, čim doraste.

Kaj je vzrok propasti te naselbine? Kronična brezposelnost, slabe gospodarske razmere. Bakreni rudniki niso več dobičkanosni, zato počivajo. Včasi, ko je bil Calumet na višku prosperitete, je tamkaj delalo okrog 12.000 rudarjev, danes pa dela 250 do 300 družinskih očetov po nekaj dni na mesec. Večino rudnikov so opustili za vselej, ostali pa komaj še životarijo.

Kako žive ljudje? Na relifu (od javnih podpor). V okraju Keewenaw so vsi prebivalci na relifni listi. V okraju Houghton pa sta na relifu dve tretjini prebivalstva. Ta gospodarska slika se lahko aplicira na mnoge druge slovenske naselbine. Strašna slika revščine. Ljudje so izgubili vsako upanje in nimajo več nobenega veselja do življenja. Kdor je mogel, je že davno odšel kam drugam. Oni, ki so ostali priklenjeni na svoje domove, ki jih noče nihče kupiti, pa resignirano čakajo smrti.

Razume se, da v takih razmerah ni mogoče misliti na kak društveni napredek. V Calumetu in okolici so tri društva SNPJ. Nekdaj so ta društva cvetela, da je bilo veselje, danes pa še komaj životarijo. Zavedni člani pa se morajo boriti tudi z nazadnjaštvom, ki še ni bilo nikdar tako predrzno, kakor je danes. Motijo se oni, ki mislijo, da kriza drami ljudi. Baš nasprotno je res. Kriza otopi tudi napredno mislečega človeka, utrdi pa nazadnjaštvo, ki že od nekdaj dobro brodari v kalužah mizerije

Pretresljiva slika revščine se lahko iz Calumeta razširi na ves gornji Michigan, na okrožje železnih rudnikov in tudi nižje proti Wisconsinu. V mrtvilu je namreč tudi lesna industrija. Po vseh teh pokrajinah so naša društva v težkem položaju.

Ljubljana, mesto koles

12.000 biciklov v mestu in okolici

Ljubljana, 20. septembra

Ni treba biti posebno oster opazovalec, da pade človeku v oči, kako veliko število koles je v prometu v Ljubljani in okolici. Kadar se zvečer odpro vrata kakšne tovarne na periferiji, se po navadi povsod izlije na cesto cela reka kolesarjev in kolesark. Delavci in delavke, ki prihajajo iz bližnjih in daljnih vasi na delo v mesto, uporabljajo to popularno vozilo, ki je brez primere cenejše in bolj priročno kakor tramvaj, vlak in avtobus, v tolikšni meri, da dajejo bicikli mestu poseben izrazit pečat. Kakor delavec, prav tako se vozi ž njim kmečko dekle, uradnik, študent, obrtnik, pripadniki vseh višjih in nižjih stanov.

Nobeno drugo mesto v državi ne uporablja kolesa v tolikšni množini in vsi tujci, ki prihajajo z juga, z zanimanjem ugotavljajo to ljubljansko posebnost. O priliki nedavnega festivala slovanskih narodnih plesov je neka dama v južni narodni noši vzkliknila, ko je pred pošto bežala čez cesto: — Ovde može čovek od bicikleta i da nastrada! In prav nič pretiravanja ni bilo v tej njeni besedi. Nezgodna kronika našega mesta ne beleži menda nobene druge nesreče tako pogosto kakor nesreče s kolesom.

Za ljubljanski policijski okoliš-mesto, Moste, Zgornja Šiška, Vič — je za kolesa rezerviranih 12.000 evidenčnih številk, in sicer so na tem področju v prometu številke 1 — 9000, 89.000 — 91.000 ter 94.301 — 95.300. Prav do zadnjega te številke seveda še niso zasedene in na oddelku za registraturo vozil pri upravi policije čaka trenotno še 274 evidenčnih tablic, da pridejo v promet. O priliki splošnega popisa prebivalstva, ki se je izvršil 1. avgusta lani, je bilo priglašenih še samo 6720 biciklov, nato pa je število izredno naglo raslo ter je letos v avgustu doseglo že 11.674. Evidenca koles se po novem zelo strogo izvaja in vsakdo, kdor opusti prijavo, je občutno oglobljen. Za prijavo se plača 5 dinarjev ter 20 dinarjev državne takse, tako da so samo ljubljanski in okoliški biciklisti plačali blizu 300.000 dinarjev davka od svojih vozil. Upravičeno se torej tudi vsak kolesar trka na prsi, da je davkopla čevalec. Poleg tega si mora vsak kolesar za 5 Din omisliti evidenčno tablico, kakršne izdeluje podjetje Saturnus, prodaja pa banska uprava.

Kriza je vidno posegla tudi v promet s kolesi. Zadnji čas vsako leto menja kakšnih 2500 do 3000 biciklov gospodarje. Ljudje jih prodajajo, ker se morajo zaradi stiske omejiti v svojih življenjskih stroških. Mnogo lastninskih izprememb pa seveda tudi v tej priljubljeni stroki še zmerom povzročajo tatovi.

Vsi zbori v Prekmurju za tri tedne zabranjeni

Ljubljana, 20. septembra

Kr. banska uprava razglaša, da je z odlokom z dne 19. t. m. VI. No. 20.069-2 z ozirom na epidemični pojav griže v Prekmurju na postavi § 23. zakona o zatiranju nalezljivih bolezni *prepovedala za ves srez Dolnja Lendava in za obmejne občine sreza Murska Sobota vse shode in zbore na javnih krajih in v javnih prostorih in sicer za dobo treh tednov.*

Zaradi omejitve in pobijanja epidemije je kraljevska banska uprava hkrati odredila potrebne varnostne ukrepe ter med drugimi otvorila posebno izolirnico v *Odrancih in prepovedala izvoz sadja in sočivja iz vseh z grižo okuženih krajev.*

ALI SI ŽE SLIŠALA
da je izdala naša domača tvornica čokolade »Mirim« okusne vrečice najfinejšega kakao za 4 osebe po samo Din 1.—? Pokusila sem ta okusen kakao in se prepričala, da je to najcenejša in najredilnejša pijača. Vsled tega kuham moji družini odslej samo »Mirim« kakao.

Mirim kraljica čokolade

Vasilij Uljaniščev

Ljubljana, 20. septembra

Na našem gledališču tiho plapola črna zastava. Včeraj popoldne je umrl na svojem domu v Marmontovi ulici scenograf Vasilij *Uljaniščev*. Z njim je legel v grob eden onih najbolj simpatičnih ljudi iz ruske emigracije, ki so v našem narodu živo in neposredno zrasli z našim kulturnim snovanjem. Njegovo delo zapušča v življenju našega Narodnega gledališča trajno vidno sled.

Vasilij Uljaniščev se je rodil pred 45 leti v Voronežu v Ukrajini. Po dovršeni gimnaziji je šel študirat kemijo na petrograjsko univerzo, kjer je bil diplomiran, vzporedno pa je obiskoval tudi umetnostno šolo. Slikarstvo je bilo njegov življenjski ogenj, in čeprav je v znanstveni stroki, ki si jo je bil izbral, dosezal izredne uspehe, se je po klicu svojega srca vendar ves posvetil scenskemu slikarstvu. Po končanih študijah je kot scenograf delal po raznih gledališčih, med drugim tudi za moskovski Hudožestveni teater. Svetovna vojna ga je poklicala v carsko armado kot artiljerijskega oficirja. Že čez malo časa pa ga je vlada pozvala kot redkega strokovnjaka za eksplozive v Moskvo in mu poverila vodstvo treh vojnih kemičnih tvornic. Ko je bil po vojni demobiliziran, se je vrnil v Ukrajino, in ko se na frontah ruske državljanske borbe še ni polegla vojna vihra, je spet delal v Voronežu v teatru. Leta 1920. je z Wranglovo armado pribežal v Jugoslavijo in tu je ves čas živel spet samo svojemu življenjskemu poslanstvu. Delal je kot scenograf v Osijeku, Zagrebu, spet v Osijeku, zadnjih pet let pa stalno pri ljubljanskem Narodnem gledališču.

Vasilij Uljaniščev je bil izredno spreten, iznajdljiv inscenator, njegove inscenacije so bile v našem Narodnem gledališču poleg Skružnyjevih najbolj dovršene in so dale vsemu razvoju gledališkega dela pri nas v tej dobi izrazit pečat. Z enako ljubeznijo se je vživel v rusko in v vsako drugo delo. Z najskromnejšimi sredstvi je znal iz vsake reči pričarati efekt. Enako izvrsten je bil v svojih zamislekih za dekoracije in za kostume. Njemu gre zasluga, da so bile predstave na naših dveh odrih tudi zunanje zmerom tako dovršene. Bil je neumoren delavec in tudi v svoji težki bolezni ni miroval. »Hovanščino« je insceniral takorekoč na svoji smrtni postelji. Bil je velik v delu, ki mu je bil ves predan, a še večji kot človek. Vsi, ki so se kdaj srečali ž njim v življenju, zlasti pa vsi, ki so delali ž njim, so imeli priliko spoznati v njem izreden primer tiste velike, žive, vseobsežne dobrote, ki je je toliko poustvarjene v ruskem slovstvu, ki pa je danes tako redka med živimi ljudmi, da je samo še kakor pravljica. Naj bo temu skromnemu, plemenitemu, dragocenemu sinu velike Rusije lahka slovenska gruda!

Za pokojnim žaluje gospa soproga, ki je hči velikega ruskega pisatelja Čirikova, z rodbino. Pogreb bo jutri, v petek ob 13.45 iz hiše žalosti, Marmontova 23.

Ljudje, ki trpe na otežkočeni telesni potrebi in ki jih radi tega mučijo krvno prenapolnjenje trebuha, pritisk krvi v možgane, glavobol, močno utripanje srca, dalje, ki trpe na bolezni dančne sluznice, fišurah hemeroidalnem zamotku, fistulah jemljejo za iztrebljenje črevesa zjutraj in zvečer po četrtinko **»Franz Josefove« grenčice.** Vodilni zdravniki kirurgičnih zavodov izjavljajo, da se poslužujejo **»Franz Josefove« grenčice** po operacijah z najboljšim uspehom. **»Franz Josefova« grenčica** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

V nedeljo pa na Pohorje!

Slov. Bistrica, 20. septembra

Podružnica SPD v Slovenski Bistrici bo v nedeljo slovesno otvorila novo zgrajeni Planinski dom pri Sv. Treh kraljih na Pohorju. Krajevne in zgodovinske zanimivosti planinske pokrajine okrog novega doma smo opisali v daljšem članku, ki je bil objavljen v »Jutru« preteklega ponedeljka. Spored planinskega slavja je naslednji:

Pri Sv. Treh kraljih

V soboto zvečer bo kresovanje in prižiganje raket. V nedeljo bo ob 10. slovesna sv. maša v cerkvi sv. Treh kraljev, po maši pa bo otvoritev Planinskega doma in zabijanje žebljev v spominski steber. Sodelovali bodo: Planinska godba ter pevski društvi »Lipa« in »Svoboda« iz Slovenske Bistrice. Razume se, da bo za izvrstno postrežbo v vsakem pogledu preskrbljeno. Dostopi: iz Slovenske Bistrice preko Tinja 3 ure, preko Šmartna na Pohorju 4 ure, od Sv. Areha 3 ure, od Peska 3 ure (nova pot), od Smolnika preko Bajgota 3 ure, iz Oplotnice preko Keblja pa dve uri. Vsi dostopi so novo markirani.

Avtomobili vozijo preko Šmartna na Pohorju do Ramšaka, kjer bo postajališče za avtomobile. Od Ramšaka k Sv. Trem kraljem je samo eno uro hoje. K vlaku ob 21.44 v Maribor in ob 22.24 proti Ljubljani bo vozil iz Slovenske Bistrice (mesto) na postajo avtobus. Za prenočevanje bodo urejena skupna prenočišča. Otvoritev bo ob vsakem vremenu.

Izlet mariborskih akademikov na severno mejo

Malo nas je bilo, kajti Dažbog je bil tiste dni kaj slabo razpoložen in je podil oblake in megle preko Kozjaka. Nezaupljivo smo zrli v nebo, in že zgodaj zjutraj mahali iz Maribora po običajni poti proti Kamnici in dalje na Sv. Vrbana. Počasi smo se vzpenjali, zaman iskali razgleda. Pod nami je ležalo megleno morje, ki se ni hotelo umakniti ves dan, pred nami so bežale meglice in nam zakrivale pogled k vrhu. Za nekaj časa smo se ustavili pri Sv. Križu (582 m), odkoder je ob lepem vremenu krasen razgled na Sv. Vrbana, Kozjak, Dravsko in Pesniško dolino. Kraji tod okoli niso bogati, tudi na suši trpijo. Vas je lična, čisto slovenska.

Šli smo dalje mimo slikovitih Žlemberških ribnikov, ki so kot zasebna last nekega grofa pripadli Avstriji, čeprav bi po svoji geografski legi morali pripadati nam, in mimo tipičnih kozjanskih pokrajin k Sv. Duhu na Ostrem vrhu, ki je lepa in dobro obiskana izletna točka. Že od nekdaj je ta kraj narodno zaveden, zato so mu Nemci vzdeli »Windische Festung«. Vso pot smo srečavali graničarje, ki se — kakor so nam pripovedovali — dobro počutijo na naši severni meji. Visoki, močni fantje so, večinoma Srbijanci in Bosanci, tudi Hercegovcev ne manjka. Zadnja dva meseca so imeli mnogo dela z emigranti — hitlerjevci, ki so tod v precejšnjem številu prešli čez državno mejo, in sicer vsi s pravilnimi legitimacijami in potnimi listi. Naši graničarji so se že naučili slovenščine, nekateri še sicer mešajo slovenske in srbske besede, da jih je prav zabavno poslušati, ampak slovenska dekliška imena zna prav gotovo vsak izgovarjati hudo lepo; pri tem pa je tudi res, da slovenska dekleta nikakor niso preveč za šalo. Nam vsaj so graničarji tako povedali.

Sv. Duh je popolnoma slovenski, tudi onstran meje, kjer imajo Avstrijci prav lepo šolo. Zgradila jo je pred vojno Ciril-Metodova družba, razmejitvena komisija pa jo je na nerazumljiv način dodelila Avstriji; v njo še vedno hodijo otroci slovenskih staršev, saj sega slovenski življ še daleč preko Lučan in Gradišča. Meja poteka na vrhu silno nenaravno, negeografsko. Pod grebenom ležeči kraji so še zelo slovenski, kakor so nam pripovedovali domačini, seveda pa ne manjka ponemčencev, ki so prodali narodnost za razne ugodnosti: za znižanje ali celo črtanje davkov, ali za podporo raznih nacionalnih društev v višini odmerjenih davkov, za prispevke v obliki kuriva in živil, oblek za otroke in šolskih potrebščin. Tudi omogočajo otrokom takih staršev studij na srednjih in visokih šolah ter jih podpirajo na mnoge druge načine .

Popoldne smo se napotili na Kaplo. Povsod tod so slikoviti kraji, značilne kozjanske doline, ponekod prav lepi gozdovi in tu in tam nametane lične kmetske koče. Proti večeru smo dospeli v vas, kjer nas je župnik sprejel izredno gostoljubno. Dolinci obiskujejo Kaplo malokdaj, čeprav je zelo lepa in privlačna.

Megla se je še bolj zgostila in proti polnoči so padle prve težke kaplje. Lilo je vso noč in dež je še bolj razmehčal že itak namočeno zemljo. Proti jutru se je zjasnilo, da smo mogli nadaljevati svojo turo. Na poti k Sv. Pankraciju smo imeli lep razgled in smo z daljnogledom videli tudi Gradec s Schlossbergom, Schökel, Golico, Pesniško dolino, Pohorje z Ribniško kočo in še marsikaj. Napravili smo seve nekaj lepih posnetkov. Pot k Sv. Pankraciju je krasna, razgled čudovito lep na našo in avstrijsko stran. Med potjo smo se razgovarjali z neko ženico, priseljenko iz Slovenjgradca, ki ima tu napol podrto bajto in precej zemlje okoli nje. Na široko nam je razkladala svoje križe in težave, zlasti davčne, kajti to breme na Kozjaku najbolj tlači. V svoji narodni zavesti je pomaknila jezikovno mejo še preko Gradca in Leobna: »Tu poglejte! Vse kar vidite pod sabo, in še daleč preko hribov, to je vse slovensko!«

Prepričali smo se, da so bajke o Nemcih na Kozjaku res bajke. Hodili smo po nevtralnem pasu in po že avstrijskih tleh ter smo vedno znova naleteli na avstrijske Slovence. Nekateri sploh ne znajo nemški, čeprav že dolgo živijo v Avstriji. Res je, da nemški veliko govorijo v Marenbergu, Muti in Vuzenici, na Kozjaku pa le malo. Naša severna meja je dokaj zavedna, samo mi vsi se premalo menimo zanjo in delamo izlete rajši v razna letovišča, kakor da bi si ogledali delo hribovskega kmeta, se pogovarjali z njim in mu preprosto razjasnili, česar on ne razume ali kar napačno izvé od raznih nevabljenih gostov. Večkrat je treba obiskati kozjanske prebivalce, saj se gostov zelo veselijo ter so zadovoljni, ako pride kdo od nas v hribe k njim v vas. In ne morejo vas prehvaliti, če zapojete nekaj narodnih, kajti lepa pesem redko odmeva v teh krajih.

Ves čas smo izmenoma hodili po Avstriji in Jugoslaviji, srečavali graničarje in občudovali lepoto Kozjaka in njegove okolice. Proti poldnevu smo se povzpeli na Sv. Pankracija (900 m), kjer teče meja slično kakor pri Sv. Duhu. Na slovenski strani je planinsko zavetišče in cerkev, ki je zelo čedna in ima za hribe imenitne orgle, poleg cerkve pa je nekak nemški penzionat. S Sv. Pankracija je razgled krasen. Zato je vrh dobro obiskan; vpisna knjiga kaže, da obiskujejo hrib predvsem Avstrijci; po znanem julijskem puču so pa tam zelo redki gostje. Naši državljani ga prav radi obiskujejo, vendar ne tako, kakor bi hrib po svoji važnosti in lepoti zaslužil.

Proti večeru smo obiskali Remšnik, kjer smo čez noč ostali pri prijaznem župniku. Naslednjega dne so se naša prerokovanja glede dežja povsem izpolnila: ves dan je lilo in ostati smo morali v vasi. Ogledali smo si šolo, ki je vzorno urejena, ter zanimive kronike, kjer je prejšnji upravitelj zapisal obširno narodno blago tistih krajev. Šola je prostorna, vendar bo kmalu premajhna, ker je šolski obisk vsako leto večji.

Prvotno smo še hoteli obiskati Sv. Tri kralje in Pernice ter končati svojo pot v Dravogradu. Žal nam je za te kraje, kjer bi gotovo zvedeli mnogo novega in videli mnogo lepega. Zaradi dežja si nismo mogli ogledati niti najdišč ostankov jamskih medvedov, ki so nedaleč od Remšnika.

Popoldne nas je dež pregnal v Brezno. Le tri dni smo bili na naši severni meji, pa smo vendar zadovoljni s svojimi izsledki in upamo, da so bili vsi, s katerimi smo se razgovarjali in katere smo obiskali, tudi z nami zadovoljni. Megle so se dvigale iznad Kozjaka in Pohorja, nekje na obzorju se je začelo nebo jasniti. Kozjanske šume so drhtele v lahnem vetru, ko smo s polnimi srci stopili v vlak in zapeli, da so sopotniki prisluhnili: O, zdaj gremo, nazaj še pridemo!

Drago Cvetko.

KULTURNI PREGLED

Iz slovenske toponomastike

»Iz slovenačke toponomastike« je naslov študiju dr. Petra Skoka, profesorja - romanista na zagrebški univerzi. Članek je izšel kot odtis »Etnologa« VII., glasnika etnografičnega muzeja v Ljubljani, ter je nadaljevanje njegove kritične študije v »Etnologu« III., str. 179 in sled. Skokov študij ni le zanimiv za vsakega, ki se bavi s krajevnim imenoslovjem, ampak se tiče tudi temeljnih problemov prve slovenske kulture in zgodovine.

Skok poudarja tri probleme. Trdi, da slovenska naselja na Barju ne sledé rimskim naselbinam, marveč so odležna od rimskih taborišč in cest. Skoraj neskladno s tem takne se drugega problema, da slovensko imenoslovje kaže na sledove latinščine. Tretji problem je metodologičen, da namreč ne odloča pri končni ugotovitvi pomena besede fonetika, marveč se dobi temeljni odgovor le po realni preizkušnji in poznanju folklora in morfologije na licu mesta. (Glej tudi »Etnolog« III., st. 188.) To zadnje stališče je moderna filologija pričela priznavati, četudi precej oprezno popušča od dogmatično - fonetičnih načel. Skok je s svojimi trditvami nekoliko nasproten z onimi filologa Ramovša, ki predpolaga neko latinsko-keltsko jezikovno podstavo. Skok pri vsem tem izhaja vendarle še iz starega filologičnega stališča in sprejema hipotezo, kakor bi bili Slovenci prišli na svoje sedanje bivališče koncem VI. ali pričetkom VII. stoletja. To poudarjam, ker je njegova ugotovitev glede naselbin nasprotujoča tako premlevani hipotezi o prihodu Slovencev. Ako so namreč Slovenci prišli šele konec VI. stoletja, pa je bila Emona razdejana od Hunov že v prvi polovici V. stoletja, so potem preko slovenskih krajev divjale še različne germanske čete do odhoda Longobardov, t. j. preko 200 let, je nemogoče misliti, da se nahajajo v slovenščini sledovi latinščine starega veka. Isto pa tudi sledi iz druge Skokove ugotovitve, da so vse slovenske naselbine proč od rimskih prometnih cest in središč. Iz ugotovitve Skokove bi skoraj nujno sledilo, da so Sloveni bivali v krajih, katere danes zavzemajo, že za časa Rimljanov, in sicer v zatišjih, proč od prometnih cest in rimskih bivališč, a je vendarle ostalo nekaj sledov latinščine tudi v slovenščini. Skok se sklicuje pri tem na ime »Na Mirju«. Seveda smatra, da je beseda »mir« iz latinskega »murus«. Očitno ne pozna pristno slovenskega naziva mir, ki se nahaja le po naših Alpah ter je ohranjen še v prvotnem pomenu v goriških in benečanskih narečjih. Slovenci imajo za latinski murus, besedo zid, t. j. kamenje, strjeno z malto. Mir pa je povsem nekaj drugega ter bi se prevedlo v nemškem »loses Gestein«. V tem pomenu imamo celo vrsto pašnikov v višjih Alpah ki se imenujejo: Mirnik, Mirnjak, Mirje, Mirina, Mirišče in en. K temu pomenu gra tudi srbsko ime »mirnica« za ribico, ki živi v prodnatih potokih, ime mirnik, Saxicola oenanthe, ptič, ki gnezdi med kameniem in mirika, Erica carnea, rastlina, ki živi na sesutinah. Mir je tudi v Reziji in drugod v rabi v nasprotju z zidom.

Ko Ramovš svoje trditve nanaša na neko latinsko - keltščino, mu Skok docela pravilno odgovarja, da dela to brez najmanjšega utemeljenja. Ako bi bili Kelti kdaj in zdržema na sedaj slovenskem ozemlju, tudi če polatinjeni, bi morali ostati v slovenščini vendarle keltsko - latinski sledovi, katerih pa ni.

Glede posameznih besedi skuša tolmačiti Skok besedo Lublјana v zvezi z nemškim Laubach, Laibach. Pri tem pozablja na svoje metodologično načelo, da je treba zaradi pravega pomena poseod seči na morfologično realno ugotovitev. Da bi imela reka ime od holma nad Lublјano, t. j. sedanjega gradu, je izključeno; da bi prihajalo od kakega lastnega osebnega imena, ni najmanjše opore, pač pa se imenuje glavni izvir Ljubljani ce pri Vrhniki Lubja, kar kaže na deblo »lub«, t. j. toliko kot žleb. Lub je v bavarščini moral dati laub, torej Laubach. Lublјana ni nič drugega nego reka, katera prihaja od izvirkov Lubje. Že prof. Pintar se je pečal s tem imenom in je priznaval, da bi bila edino pravilna pisava Lublјana.

Imena Litija Skok ne ve tolmačiti. Vse besede na -ija so poznega izvora, kar kaže taj sufiks. Za Litijo pa imamo historično razlago. V litijskem okraju so po gorah desnega brega Save nabirali različno rudo, katera se je že takrat talila v sedanji Litiji. Litija očitno izhaja iz nemškega leit, Leithaus, hiša, kjer se točijo alkoholne pijače, torej rudarska krčma. Na ondašnje čase kaže tudi personalno ime Lajovec, ki je doma v litijskem okraju. Lajovec je namreč vsako jutro klical — »lajal« z močnim glasom rudarje na delo. Sicer dvomim, da je bavarska beseda leit pristna, marveč mora biti iz temeljne slovanske besede lit, t. j. sadni mošt. Beseda leitku se nahaja v istem pomenu v gotščini in v obliki lid v stari visoki nemščini. Zanimivo je, da imajo za naš likof t. j. Leitkauf, t. j. žganje, ki se pije pri sklenitvi pogodbe tudi v ruskem vzporedno obliko »liki«, to je pogoščenje pri sklepu pogodbe. Temeljni pojem je torej v glagolu liti.

Skok se je lotil znova razlaganja Klagenfurt. Trdi, da je Ramovševa razlaga iz kelto - latinskega Aquilava napačna in ima prav. Kljub svojemu metodološkemu načelu se ne ozira na morfologični moment Prav mogoče je, da je nemško Klagenfurt nastalo zase iz Glanfurt, t. j. brest čez Glino v koroškem Huana, Glana. Izgovor Cvelovec na Štajerskem, na Primorskem in v Reziji a tudi pri Koroščih pa kaže, da je prvotno samostojno in pravilno ime Cvelovec. Nemci so to nanašali na cviliti in so prevedli ime v Klagenfurt. Ime Cvelovec pa je ohranjeno v Baški dolini nad Tolminom za zavit kraj. Istega pomena je tudi vrh Cvetje pri Sveti Luciji nad Sočo, 588 m. Tolmačenje Bernekerja, da cvet pomeni prvotno barvo, ne drži, marveč je cvet die gefaltete Blumenkrone. To nam dokazuje tudi ime za zvito goro Cvetje in Cvelovec, za zavito pečino v bregu nad Bačo. Skok se pri tolmačenju besede tudi ozira na morfologijo, ker navaja, da je staro jedro mesta Celovec okoli čvrsto pečinastega terena.

Vudi imena Velikovec v koroškem dialektu Blakovec, ne razlaga morfologično. Kakor Beljak, tako tudi Blakovec od imena vode, Bela. Bela je prav pogostoma ime za struge, ki so bele, iz oglojenega apnenca. Res se imenuje krajina Vellach za prostor južnozahodno pod Velikovcem ob Dravi, moramo pa sklepati, da se je nekoč ves, tudi širši prostor imenoval mesto ob Beli, na kraju ob Beli. Glej »Etnolog« III., str. 186 Bielcha k Beli.

Brez ozira na morfologijo razlagajo naši filologi imena Rateče, Reteče, Radovljica, Radovna, Radelje vse enako. Gotovo je več imen, ki se prvotno nanašajo na osebno ime, tako radovići, docela dvomljivo pa je, da se nanaša na tako ime holm Radelje, ali potok Radovna. Morfologično Radelje, grič pri Bovcu, Radovna in enaka imena kažejo na deblo rad, beseda, ki se nahaja izključ-

LJUBLJANČANI!!!
VIDELI STE ŽE MNOGO FILMOV S SLAVNO

BRIGITO HELM

a njen najlepši velefilm, ki je zasenčil vse dosedanje filme, je:

„Zbogom lepi dnevi“

Najlepši naravni posnetki iz sončne Španije in Južne Francije! Brigita Helm kot zločinka in žena ognjevite ljubezni. Glasbeni film prekrasnih španskih melodij in izredno napete vsebine!!

Danes ob 4., 7.15 in 9.15 uri. Predprodaja vstopnic od 11.—½13. ure.

Telefon 2124 **ELITNI KINO MATICA** Telefon 2124

Domače vesti

Preklican program, preklicano darilo

Jeseniški odvetnik g. dr. Ivo Štempihar je bil svoj čas med bojevniki in med sotrudniki njihovega glasila. Na enkrat pa se je pojavil s svojimi prispevki v tedniku ekstremno nasprotne smeri. Tam je objavil na urednika bojevniškega glasila tudi dolgo pismo, v katerem pojasnjuje, zakaj noče biti več bojevnik. Med drugim pravi, da je »»Boj« opustil stanovsko idejo, ker se je prepričal o njeni nevzdržnosti« in pa, da se »Prelom« »brezuspešno trudi dobiti sodelavce med ljubljansko inteligenco«, pa bi zato »hvaležno objavljal« tudi niegove, Štempiharjeve prispevke.

Končno pa jeseniški odvetnik v svojem pismu tako-le prekinja svoje zveze in odnošaje z bojevniki:

»V Kranju sem v nepoznanju programatične izjave »Boja« in iz teoretične simpatije do gibanja daroval v Vaš tiskovni sklad 100 Din. To darilo preklicujem in Vas prosim, da pošljete gornji znesek II rudarski skupini v Trbovljah, da ga uporabi za revne rudarje.«

„Hubertus“ domače milo, da lepo belo perilo

• **Dr. Fr. Ressl — češkoslovaški konzul v Zagrebu.** Kakor nam poročajo iz Prage, je bil dosedanji zagrebški konzul g. svetnik Pukl povišan in premeščen v zunanje ministrstvo v Pragi. Na njegovo mesto pride g. dr. František Ressl, ki je bil dolga leta konzul v Ljubljani in si je pridobil pri nas mnogo simpatij. Imenovanje g. dr. Ressla za konzula v Zagrebu je treba v interesu jugoslov.-češkoslovaških stikov samo pozdraviti!

• **Imenovanje v monopolski upravi.** V naše včerajšnje poročilo se je zaradi telefonskega sprejema vrinila pomota. Monopolski stanici v Ulčinju je bil dodeljen inž. Zdenko, ne inž. Boris Počkaj.

• **Iz finančne službe.** Za davčne pripravnike so postavljeni pri davčnih upravah: v Prevaljah Puc Ladislav, abiturient in začasni eksekutor; v Slovenski Bistrici Movrin Anton, abiturient; v Laškem Šemrov Ivan, abiturient; v Murski Soboti Barbarič Nikolaj, absolvent srednje tehnične šole; v Ribnici Vesel Peter, abiturient; v Brežicah Šproc Stanko, abiturient; v Radovljici Čebulj Danimir, abiturient.

• **Današnja nacionalna ura v radiju** (ob 20.) bo posvečena važnemu dogodku iz slavne dobe srbske zgodovine. Na današnji dan l. 1331., torej pred 603 leti, je proklamiral Dušan Veliki samostojno srbsko kraljevino, ki je pod njegovo vlado postala najjačja sila na Balkanu in se ponosno proglasila za carevino, svojega vladarja pa za carja. Stara Srbija je pod carjem Dušanom dosegla vrhunec svoje slave in svoje moči; osamosvojila se je tudi na cerkvenem polju s tem, da je postala samostojna patriarhija. Na predavanje, ki ga je sestavil g. dr. Miloš Mladenović, opozarjamo vse poslušalce radija.

• **Predavanje J. Hajšmana v radiu.** Ugledni publicist Jan Hajšman, avtor obsežnega memoarskega spisa o delovanju češke maffije predava drevi v praškem radiju o predmetu »Kako je bilo pri nas v začetku svetovne vojne«. Predavanje je prirejeno kot nekak filmski pregled in bo nedvomno zanimalo marsikoga pri nas, zato opozarjamo nanj občinstvo.

• **Mednarodni muslimanski kongres.** V Ženevi bo 25. t. m. otvorjen kongres muslimanov iz vseh evropskih držav. Muslimane Jugoslavije bodo na tem kongresu zastopali predsednik ulema medžlisa Muftić iz Sarajeva, predsednik medžlisa iz Skoplja Ališan in urednik glasnika muslimanske verske zajednice, Korkut.

• **O položaju obrtnikov v Južni Srbiji** prinaša beograjska »Politika« obširen članek, ker se bo konec septembra vršila v Skoplju plenarna seja obrtniške zbornice za Južno Srbijo. V članku so izčrpno orisane velike težave obrtništva. V krizi so obrtniki mesta in dežele. V mestih so raznim obrtnikom vzele zaslužek velike tvornice, ki urejajo ne samo prodajalnice, temveč tudi popravljalnice svojih izdelkov po vaseh pa obrtniki ne pridejo do primernega zaslužka zaradi bede. Mnogi obrtniki so se iz večjih krajev preselili v vasi, tam pa iznaša njihov dnevni zaslužek po 8 do 10 Din. Obrtniška zbornica je ugotovila, da zasluži manj ko 6000 Din na leto preko 40 odstotkov južno-srbskih obrtnikov. V Južni Srbiji je poleg tega še 9783 obrtnikov zadolženih za preko 52 milijonov dinarjev in pri tem za preko 40 milijonov privatnim bankam in raznim bogatinom.

• **Smrt staroste srbskih pravnikov.** V Beogradu je umrl v starosti 83 let upokojeni sodnik kasacije Jovan Nikolić, ki je bil eden od najzaslužnejših organizatorjev srbskih sodišč. Bil je eden od onih zaslužnih mož, ki so med srbskim narodom zbudili vero v zakonitost, ki je izražena v ljudskem reku »Pravda drži zemlju i gradove«. Nikolić je bil potomec stare vojvodinske rodbine, ki se je naselila v Srbiji, svoje študije je dovršil l. 1873 ter služboval v raznih krajih Srbije do l. 1900, ko je postal član najvišjega sodišča.

• **Ozdravitev prvega pacienta iz Albanije na Golniku.** G. Hasam Kastrati, trgovec in menjalec iz Skadra v Albaniji priobčuje naslednjo zahvalo: Dolžnost mi nalaga, da javno izrazim iskreno zahvalo vsemu osobju sanatorija Golnika, zlasti pa g. šefu dr. Neubauerju in ostalim zdravnikom, ki so z uspešnimi sredstvi in s svojo humanostjo dosegli, da lahko svojega sina Nurija spet zdravega odpeljem domov v Albanijo. Istočasno izjavljam, da odnašava s sinom iz sanatorija in iz divne Slovenije najlepše vtiske. Ostanite zdravi!

• **Novi grobovi.** V Gledališki ulici v Ljubljani je umrla gospa Agna Zupanova. Ugledna dama, ki je dosegla čestito starost 81 let, je bila vdova po znanem kamnogoriškem graditelju orgel in komponistu Ivanu Zupanu. Ob mrtvaškem odru ljubljene matere žalujejo štirje otroci: sin Ivan, arhitekt in tri hčerke; gospa Ivanica je soproga višjega gradbenega svetnika inž. Otahala, gospa Anica je poročena z zdravnikom dr. Edvardom Šerkom na Vranskem, gospa Marica pa z našim uredniškim tovarišem g. Franom Seunigom. Blago pokojnico bodo prepeljali v Kamnogorico, kjer bo jutri ob 10. položena k večnemu počitku. — V Mariboru je umrl g. Vinko Kovačič, dijakon starokatoliške cerkve. Pokopali ga bodo danes ob pol 16. na Pobrežju. — Družino šolskega upravitelja g. Metoda Požarja v Bohinju je zadela bridka izguba: v ljubljanski bolnišnici je umrl sinček Miljutinček. Pogreb bo danes ob 14. izpred bolniške mrtvašnice. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

• **Maturantje VIII. b oddelka nekdanje višje gimnazije v Ljubljani (letnik 1895-96)** proslavimo 38 letnico v torek 25. t. m. Zbirališče ob 10. dopoldne v Križankah, kjer se bo darovala služba božja za umrle sošolce, skupno kosilo v Unionu popoldne izlet z avtobusom v ljubljansko okolico. Kdor se še ni priglasil, naj to stori takoj.

• **Odprte planinske koče.** Kocbekov dom na Korošici in Frischaufov dom na Okrešlju bosta oskrbovana do 1. oktobra. Stalno tudi pozimi so oskrbovane med drugimi tudi naslednje postojanke: Piskernikovo zavetišče v Logarski dolini Mozirska koča na Golteh, Koritzkega koča na Smrekovcu in Celjska koča nad Celjem. Obiskujte gore zlasti jeseni, ko nudijo izleti največ užitka!

• **Koča na Plešivcu se zapre.** Turistovski dom slovenjgraške podružnice SPD na Urški gori se zapre letos 23. t. m. Poset po tem terminu bo mogoč le na prejšnje naznanilo na naslov podružnice.

• **Primer verske strpljivosti.** V Sinčeliču pri Skoplju ni pravoslavne cerkve, pač pa je tam staro turško svetišče, ki so ga zgradili nekdanji turški vaščani, ki pa imajo v veliki naselbini le malo potomcev. V džamiji se že 15 let ob vseh državnih praznikih zbirajo tudi pravoslavni prebivalci. Vsak po svoje opravi tam svoje molitve in je tako stara džamija postala svetišče vseh prebivalcev Sinčeliča in tudi okoličanov. Pravoslavno prebivalstvo je že več let zbiralo sredstva za zgradbo pravoslavne cerkve ali vsaj kapelice in so pri tem pomagali tudi muslimanski vaščani. Sedaj bo akcijo podprla kmečka zadruga in tako bo imel Sinčelič, ki nudi tako lepe primere verske strpljivosti, dvoje svetišč.

• **Tatinski plen shranjen v banki.** Beograjski policiji je padel v roke tat Sima Beronja, ki je kradel tudi po Novem Sadu ter so ga že dolgo časa brezuspešno zasledovali po Beogradu in po vsej Vojvodini. Po golem naključju in po svoji neprevidnosti se je možakar naposled izdal. Skregal se je z nekim svojim pajdašem in ker mu je ta zagrozil z ovadbo, ga je hotel prehiteti. Šel je na policijo ter ga ovadil. Policija pa se je zanimala tudi za ovaduha in tako je bila kmalu razkrita njegova pestra zločinska preteklost. Najbolj zanimivo je to, da je Simo ukradeni denar in tudi razne ukradene dragocenosti shranjeval v tresorju neke beograjske banke.

Samo še danes film pesmi, ljubezni in sonca

Strastni poljub

v katerem poje slavni španski tenor

Don Jose Mojica

opojne ljubavne pesmi

ZVOČNI KINO IDEAL
Predstave danes ob 4., 7. in 9. uri

Pride: Frančiška Gaal
»ŠKANDAL V BUDIMPESTI«

• **Vlomilsko tolpo, ki ima svoje organizacije v treh banovinah, razkrinkavajo banjaluški varnostni organi.** Izjeli so že nekaj njenih članov ter dobili podatke in dokaze, da ima nevarna tolpa svoje organizacije in podružnice tudi v Zagrebu in Ljubljani ter po raznih krajih treh banovin organizirane razpečevalce plena. Dokler ne bodo likvidirane vse številne podružnice zločinske organizacije, varnostne oblasti seveda ne morejo dati podrobnih pojasnil o poteku preiskave.

NOVA DAMSKA KAPELA
igra vsak večer v
KAVARNI CENTRAL
V soboto in nedeljo odprto celo noč. 7931

• **Darilo.** Ga. Oblakova Marija, posestnica in gostilničarka v Ljubljani je po dr. Peganu Vladislavu naklonila iz neke poravne društvu »Domu slepih« 500 Din. Posnemajte, saj slepi že težko pričakujejo, da se jim uredi dom v Škofji Loki.

• **Pregled motornih vozil** iz srezov Kamnik, Logatec, Ljubljana okolica in Kranj, ki še niso bili za drugo polletje pregledani, bo 24. t. m. od 8. ure dalje.

• **Če Vaše perilo ni čisto in belo kakor novo** in se morda celo predčasno trga, potem gotovo ne perete z **Zlatorog-ovim milom. Zlatorog-ovo milo** se izdeluje iz najfinejših sirovin in ga odlikuje izredna izdatnost in čistilna moč. Poskusite samo enkrat prati z **Zlatorog-ovim milom,** pa ne boste nikdar več rabili drugih pralnih sredstev. Priznali boste tudi Vi, kar jih trdi na tisoče in tisoče: »Le **Zlatorog milo** da belo perilo!« V svojo lastno korist zahtevajte pri svojem trgovcu vedno izrecno le **Zlatorog-ovo milo!**

• **Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobljeno perilo v najlepšo izdelavo.**

Iz Ljubljane

u— **Zadnja seja magistratnega gremija.** Predsinočnjim je bila zadnja seja magistratnega gremija, ki je reševal še nekatere, v njegovo kompetenco spadajoče zadeve. Po novem občinskem zakonu, ki stopi 23. t. m. v veljavo, bo institucija gremija odpravljena in bodo njegovi posli prešli delno na občinski svet, delno na župana, odnosno na poseben odbor določen po zakonu o mestnih občinah. V kompetenco magistratnega gremija, ki je bila ustanovljen pred približno 50 leti so spadale naslednje zadeve: a) razpisi in odloki višjih oblastev, če bi utegnili biti za zvodilo pri drugih enakih rešitvah; b) podeljevanje ustanov, odnosno predlaganje za njih podelitev; c) podeljevanje koncesij za izvrševanje gostilničarske in krčmarske obrti in obrti, ki so važne za promet, zdravstvo in javno varnost; d) odvzemanje obrtnih pravic; e) nasveti o izpremembi predpisov v pogledu nedeljskega počitka; f) poročila o epidemijah in drugih važnih dogodkih v zdravstvenem stanju mesta; g) stavbna in uporabna dovoljenja; h) vse zadeve, ki se tičejo gospodarstva z mestno imovino; i) odobravanje računov in dovoljevanje izplačil, kolikor ti ne spadajo v področje občinskega sveta ali župana samega. Na zadnji seji je magistratni gremij definitivno sklepal o oddaji raznih del za preureditev nekdanjih garnizijskih zaporov v šentpetrski vojašnici v policijske zapore. Vsa dela so proračunana na 200.000 Din.

u— **Ljubljanskega Sokola** je zopet zadela težka izguba. Neizbežna usoda je iz njegovih vrst iztrgala dolgoletnega zvestega člana brata Jurija Verovška. Bratje in sestre! Ko Vam javljamo to žalostno vest, Vas obenem pozivamo, da se pridružite društvenemu odposlanstvu, ki bo blagopokojnika spremilo na njegovi zadnji poti. Žalni sprevod bo danes ob 16. iz hiše žalosti, Dalmatinova ulica št. 2, kjer se zberemo. Obleka civilna in znak. Blagopokojniku časten spomin.

u— **Lovci!** Umrl je naš dolgoletni član in odbornik g. Jurij Verovšek. Pogreb je danes popoldne ob 4. iz Dalmatinove ulice. Pozivamo lovce, da ga spremimo na zadnji poti v častnem številu. — Ljubljanska podružnica SLD.

u— **Društvo »Delo in eksistenca«.** Poverjeniški občni zbor društva »Delo in eksistenca« za Šiško in Bežigrad se bo vršil v soboto 22. t. m. ob 20. v prostorih restavracije »Gorenjski kolodvor«. Dolžnost vsakega člana je, da se občnega zbora sigurno in zanesljivo udeleži.

u— **Tečaj ruskega jezika.** Že dolgo vrsto prirejajo v Ljubljani tečaje največjega slovanskega jezika — ruščine. Pred vojno smo imeli Ruski kružok, sedaj pa že devet let skrbi za tečaje ruskega jezika »Ruska Matica«. Ves čas vodi tečaj za odrasle ruski rojak g. Kun, ki si je tako pridobil že lepih zaslug za širjenje ruskega jezika in literature v našem mestu. Vzlic današnjemu položaju Rusije se ruski jezik vedno bolj uveljavlja v tujini, ne izvzemši najbolj protisovjetskih dežel in krogov. Taka je moč tega lepega jezika in njegove slavne literature! Opozarjamo danes na novi tečaj ruskega jezika za Slovence, ki ga prireja »Ruska Matica«. Tečaj je razdeljen v tri skupine: prva je za začetnike, druga in tretja pa sta za naprednejše. Za drugo skupino so tudi določene vaje iz ruske klasične literature Puškinove dobe, za tretjo skupino pa iz literature slovanske misli, da širijo v svojem krogu zanimanje za ruski jezik in rusko nacionalno literaturo, ter opozarjajo znance na tečaj ruskega jezika. Vse podrobne informacije se dobe v ljudski šoli na Cojzovem grabnu v torek, četrtek in petek od 18.30 do 20.30.

Pri slabi prebavi, slabokrvnosti, shujšanju, bledici, obolelosti žlez, izpuščajih na koži, tvorih **uravnava »Franz Josefova« voda** izborno toli važno delovanje črevesa.

u— **Oceani v službi letalstva.** Že dolgo je, kar so prišli na misel, da bi sredi morja napravili plavajoče otoke. To se je uresničilo v velefilmu »F. P. 1 ne odgovarja«. V njem se obravnava problem letanja čez Ocean. Film nam pokaže v sliki tak letalski otok po Hinningerjevih načrtih. Film je deloma kriminalne deloma ljubavne vsebine. Zaseden je z najboljšimi filmskimi zvezdniki kakor so: Hans Albers, Paul Hartman, Peter Lorre, Herman Speelmans in drugi. Zaradi ogromne dolžine filma se predstava prične danes ob 14. uri ob najnižji vstopnini 3.50, 5.50 in 6.50 Din, na kar posebno opozarjamo ljubitelje filmskih predstav ZKD v »Elitnem kinu Matici«.

u— **Vpisovanje v obrtno-nadaljevalne šole.** Šolski odbor obrtno-nadaljevalnih šol v Ljubljani obvešča mojstre, vajence in starše, da bo vpisovanje v obrtno-nadaljevalne šole ljubljanske splošno obrtno nadaljevalno šolo na Vrtači, strokovno nadaljevalno šolo za mehanične tehnične obrti na Ledini strokovno obrtno nadaljevalno šolo za stavbne obrti na Grabnu, žensko strokovno nadaljevalno šolo za umetne in oblačilne obrti pri Sv. Jakobu in obrtno nadaljevalno šolo za umetne in moške oblačilne obrti na Prulah) v nedeljo, dne 23. septembra med 8. in 12. uro dopoldne pri vodstvih imenovanih šol. — Upravitelj šole na Grabnu še posebej objavlja: Novinci naj prineso s seboj zadnje šolsko izpričevalo in učno pogodbo. Oni, ki so že hodili v grabensko šolo, naj pa prineso s seboj zadnji izkaz. Ob vpisu je treba plačati 22 Din. Zaradi sestave razredov in porazdelitev učencev je neobhodno potrebno, da se v nedeljo 23. t. m. vpišejo vsi, ker le tedaj bo mogoče pričeti z rednim poučevanjem dne 1. oktobra.

u— **Zmajev steg skavtov** ima svojo redno letno skupščino v nedeljo 23. t. m. ob 10. dopoldne v dvorani OUZD na Miklošičevi cesti. Obvezno za vse člane v krojih. Vabimo starše in prijatelje. Sprejemamo nove člane. — Drevi ob 20. bo seja stegovega sveta roditeljev v damski sobi kavarne »Emone«. Prosimo nujne udeležbe članov sveta in vabimo ostale roditelje. — Uprava stega.

Če Vam je voda motna, če ste kdaj občutili ledvice ali če bolehate na njih, morate piti

Radensko,

ki je prirodni balzam za ledvice in čiščenje krvi. Že po nekoliko dneh rednega uživanja Radenske spoznate na ojačenem mokrenju (kakor iz vodovoda!) in na barvi vode, kako se Vam čisti kri: počutite se vsak dan bolje!

u— **Tunini na trgu.** Ker je Italija prepovedala uvoz tuninov na italijanski trg, so naši obmorski ribiči poslali tudi v Ljubljano večjo množino tuninov, ki so jih včeraj prodajali po 16 Din kg.

u— **Požigalec pred malim senatom.** V sredo se je vršila pred malim kazenskim senatom razprava proti 20 letnemu Antonu Ivančiču, posestnikovemu sinu s Hudega vrha na Blokah, ki je bil obdolžen požiga skednja, last posestnika Ivana Goršeta na Hudem vrhu. Ivančič je zažgal skedenj iz maščevanja. Škoda je bila cenjena na 14.150 Din. Banovinski zdravnik dr. Pušenjak iz Cerknice je podal mnenje, da je bil Ivančič v času požiga duševno zmeden in zato kazensko neodgovoren. Sam požigalec se je izgovarjal, da je bil ob požigu močno vinjen. Na podlagi mnenja, ki sta ga podala psihijatra, je mali senat izdal sklep, da se Anton Ivančič izroči v očuvalni zavod.

u— **Vlomi na vseh koncih in krajih.** Zadnji čas skoraj ne mine dan, da ne bi Policijski dnevnik, službeni organ ljubljanske policijske uprave, poročal o izvršenih vlomih. Na Stožicah pri Ljubljani je bilo te dni vlomljeno v stanovanje ge. Frančiške Planinšek in storilec je odnesel za 5550 dinarjev gotovine srebrno žepno uro, par nizkih črnih čevljev in žensko kolo znamke »Waffenrad« v skupni vrednosti 7300 Din. Iz gostilne Hinka Hitra v Selnici ob Dravi pa so vlomilci ukradli zelen moški plašč (Hubertus), par zlatih damskih uhanov, srebrno žensko ovratno verižico srebrno in zlato moško verižico in še več drugih predmetov v skupni vrednosti 2086 dinarjev.

u— **Še zastavne listke kradejo.** V neki baraki na Kodeljevem je neznanec ukradel iz omare zastavni listek mest. zastavljalnice št. 7509, ki se glasi na tri rjuhe in en kuhinjski prtič.

Iz Celja

e— **Svatovski voz ga je povozil.** V nedeljo zvečer je neki voz, na katerem so se vozili svatje, na cesti pred gostilno g. Janžekoviča v Petrovčah povozil 49letnega Petra Toma z Zg. Hudinje pri Celju, rudniškega strojevodjo v Dobrem polju pri Laškem. Tom si je zlomil desno nogo. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

e— **Truplo neznanega samomorilca,** ki so ga našli v torek opoldne ob potoku Ložnici v Medlogu pri Celju, so včeraj pokopali na okoliškem pokopališču. Mrtvečevo identitete še niso mogli ugotoviti.

e— **Zopet tatvina kolesa.** Neznan storilec je ukradel mesarskemu pomočniku Ignacu Knezu iz Celja z dvorišča neke hiše na Dečkovem trgu 1600 Din vredno črno pleskano kolo znamke »Waffenrad« tov. štev. 3.400.368 evid štev. 2—11.941—3.

e— **Kino Union.** Danes ob 16.15 in 20.30 zvočna filmska revija »Sili in Miki«.

Iz Maribora

a— **Smrt mariborskega starokatoliškega diakona.** V sredo zjutraj je umrl v bolnišnici v starosti 51 let starokatoliški diakon g. Vinko Kovačič. Pokojnik je bil po rodu od Sv. Jakoba v Rožu in je bil po poklicu najprej zasebni uradnik, pozneje pa se je posvetil popolnoma starokatoliški cerkvi in si je mnogo prizadeval, da bi se število njenih pripadnikov tudi v Mariboru povečalo. Pokopali ga bodo danes ob 15.30 na mestnem pokopališču na Pobrežju po starokatoliškem obredu, ki ga bo opravil ljubljanski starokatoliški župnik. Blag mu spomin, žalujočim preostalim naše sožalje! — Klub koroških Slovencev vabi svoje člane, naj se v čim večjem številu udeleže njegovega pogreba.

a— **Društvo jugoslovenskih akademikov** v Mariboru je imelo, kakor smo že kratko poročali, v soboto zvečer pri »Orlu« svoj 34. redni in v proslavo 15letnice obstoja še slavnostni občni zbor. Občni zbor in proslava sta bila izredno dobro obiskana. Z velikim navdušenjem je bila sprejeta vda-

---

Harmoničen trozvok vsega dobrega so tri idealna sredstva za nego lepote: dovršeno blago lilijino mlečno milo »Paracelsus« in nezamenljiva lilijina mlečna krema »Paracelsus« in odlični puder »Liane« Paracelsus. Njihovo delovanje vam bo nudilo izredno zadovoljstvo, treba je samo, da vedno zahtevate izrecno »Paracelsus« izdelke.

no v nemščini, v litavščini ratas, ter pomeni nekaj okroglega vrtečega se. Rêteče, vsled akcenta, Ráteče, pa ima pomen zase, t. j. vlažen kraj, vlažno trato. V madžarščini je prvotni pomen ohranjen v besedi rét, feuchte Wiese, v germanščini temu odgovarja Riet. Utegnilo bi se tudi dobiti pomen v Vretju pri Cerkniškem jezeru, izraz za lokve v močvirnatih tleh Torej vretje, kjer voda vre ali pronicava na dan. Ramovš gotovo ne pozna morfologičnega položaja Rateč, t. j. da stoje poleg klasičnega vretja, ko ime razlaga od namišljenega Ratimira.

Golovec nima z besedo gol — grana prave zveze. Golovec je Kahlenberg, poleg tega Golec, Golica, Goličica, Golo Brdo itd., ter nemška imena Göll, Glotzberg, Gallenschroffen, Hochgall, Galen (v Vališu) Gollitzaalpe itd. Seveda je tolmačenje dr. Tauberja iz keltščine galen — breiter begraster Bergrücken iz trte izvito, različno od tega pomena je Gallen, mokrotnica. Gol, -i ni grana, ampak der kahle, entblätterte Stamm.

Posebno interesantno iz zgodovinskega stališča je Skokovo razlaganje besede Muhlče ali Mohliče, nemški Möhling ob Dravi in v Liki. Skok vzporeja to ime s krajevnim imenom Kóseze, kar so Nemci prevedli v Edling. Dobimo torej vzporedno imena Chrobat, pagus Chroatus, Muhlče in Koseze. K temu gredo točno imena vodij hrvatskih plenilnih čet, ki, so glasom poročila Konstantina Porfirogeneta od severa prišli v naše kraje. Vojvod teh očitno turanskih čet je bilo pet bratov, med njimi Hrvat in Kozences, poleg nji tudi Muhlo. Krajevna imena na Slovenskem in v Liki kažejo točno na turanski izvor čet ter obenem na selitev teh čet po slovenske min hrvatskem ozemlju.

Skokov študij nam daje vsestransko pobude za intenzivnejše študije naših krajevnih imen. Opažam, da so naši znanstveniki sistematično predelavanje toponomastike iz strogo empiričnega edino mogočega znanstvenega stališča docela zanemarili. Večinoma so razlage ideologični, včasih fantastični poizkusi, dobiti pomen potem fonetičnih apriornih pravil. Ako filologi tako radi očitajo nedogmatikom fantazijo, pa ne smejo pozabiti, da so često učene razlage, kakor Aquilava za Klagenfurt in vrij za vivarium več nego fantastične.

Dr. H. Tuma.

Izjava slikarja Klemenčiča. Glede na članek »Malo slikarske polemike« v nedeljskem »Jutru« nam je poslal g. Fran Klemenčič to-le zaključno izjavo: »Kar se tiče enotnosti moje slike »Ljubno«, sem rešil to že na sliki sami, zato ni potrebno, da rešujem še na papiru. S to svojo izjavo zaključujem vsako debato. Fran Klemenčič, slikar.« (Zadeva je tudi za uredništvo zaključena. Op. ur.)

Protestantski pisci XVI. stoletja. Priredil dr. Mirko Rupel. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Založnica monumentalne knjige »Slovenski protestantski pisci« in nje prireditelj dr. Mirko Rupel sta ustregla živi potrebi naše srednje šole, ko sta izdala po tej knjigi prirejeni izbor slovenskih protestantskih piscev za šolske namene. 100 strani obsegajoča knjiga vsebuje kratki izvleček iz uvoda, nato pa izbrane tekste Primoža Trubarja (st. 7—50), Konzula in Antona Dalmatina (51—56), Sebastijana Krelja (57—60), Jurija Dalmatina (61—70), Adama Bohoriča (71—78) in ostalih piscev (79—87). Opombe ter seznam manj znanih besed in oblik zaključujejo knjigo. Tako je torej šolski mladini, ki si ne more nabaviti velike izdaje, omogočeno, da ima vsaj v manjšem izboru med svojimi knjigami tekste začetnikov slovenske literature. Lično opremljeno knjižico, ki bo dobro rabila tudi kot pomožna šolska knjiga, toplo priporočamo!

Češki prevod Meškove povesti »Kam plovemo«. V založbi Společenské knihtiskárny v Přrovu je pravkar izšel češki prevod povesti Ksaverja Meška »Kam plovemo« z naslovom »Kam plujeme«. Prevajalca Ant. Horsáka že poznamo kot Meškovega častilca. Preložil je Čehom več njegovih knjig, med njimi »Mladim srcem« in »Legendo o sv. Frančišku«. S povestjo »Kam plovemo« je prikazal Meškovi češki publiki (ki naj brž ni maloštevilna, saj so prevedeni skoraj že vsi Meškovi spisi) mladega Meška. Prevod je prirejen po novi, predelani izdaji, ki jo je pred nekaj leti izdala Tiskovna zadruga in se k njemu ob priliki še vrnemo. Za sedaj samo omenjamo, da ga je Rajko Šubic opremil z originalnimi, nalašč za češko izdajo prirejenimi ilustracijami. Zopet dokaz več, s kakšnim razumevanjem in ljubeznijo izdajajo na Češkoslovaškem naše pisatelje! Zanimiv je tudi epilog, ki ga je napisal za češko izdajo svojega mladostnega spisa Ksaver Meško. Modrost šestdesetletnika, ki čuti, da se življenje niža k zatonu, govori iz njegovih besed. »Dogodba je trpka — ne pohujšljiva,« pravi pisatelj. »Komur je pohujšljiva, mu mora biti srce že popolnoma pokvarjeno. Trpka je, — in je boli poziv h kesanju, kakor pa k uživanju sveta.« V tem resigniranem tonu se epilog nadaljuje. Pisatelj omenja Rimerjev portret Rilkeja iz l. 1924. »Rilke stoji tu, v popolni obleki in s klobukom na glavi, na pusti cesti. Za njim so obrisi starih razvalin — življenje. Poleg njega je mlado drevo, zapuščeno kakor on, še nerazcveteno, čakajoče novega življenja prebujajoče se pomladi: večnost. Zamišljen gleda na pot pred seboj kakor da bi oči iskale in vpraševale: »Kam?« In četudi se sveti v očeh vprašanje, duša vé jasno, po kateri poti mora iti: »V smrt do življenja večnosti.« Saj je v svojih razmišljanjih in pesmih tako pogosto govorila s smrtjo, tako pogosto se potapljala v skrivnosti večnosti ki jo je s preroškim duhom čutila in slutila. Ali poznamo mi svojo pot? Največja skrivnost življenja je vedeti: »Kam plovemo?« In edina sreča: voditi življenjsko ladjo po pravi poti k srečnim obalam večnosti.« Tako pravi Fr. Ks. Meško v epilogu svoji mladostni knjigi, ki je eden prvih dokumentov slovenskega naturalizma. Značilno za pot Meška in za pota naše literature...

Prvi slovanski sociološki kongres naj bi bil l. 1935. v Pragi. Predlaga ga uredništvo »Češkoslov.-jugoslov. revije« v Pragi. Po predlogu te revije naj bi kongres obravnaval sledeče predmete: 1. Problem slovanske sociologije in filozofije. Zgodovinski elementi in današnji pogoji. 2. Socialna morfologija slovanskega ljudstva. Sociogeografija, demografija. 3. Socialna fiziologija slovanskih narodov: a) Versko in moralno življenje. b) Slovansko pravo, politične institucije. c) Gospodarske funkcije. Avtarkija, vzajemnost. d) Slovanska umetnost. Literatura, gledališče, glasba, likovna umetnost. e) Slovanske vede. Lingvistika, arheologija itd. — 4. Ustanovitev slovanskega sociološkega društva.

Literarne novosti v Beogradu. Nikola Trajković je izdal pri Kohnu dramatsko pravljico »Devojka brža od konja«. — Pri istem založniku je izšel roman Marice Vujković »Vera Novakova«. — Jelena Biblija je spisala knjigo pravljic »Selo i grad«. — Izšle so pesmi Dušana V. Ilića »Noćni otkosi«. — V biblioteki »Luča« je izšel izbor povesti Dinka Šimunovića.

Naročite — čitajte „LJUBLJANSKI ZVON“

nostna brzojavka Nj. Vel. kralju, nakar so pozdravili občni zbor starešina »Triglava« g. dr. Šnuderl, starešina »Jadrana« g. dr. Jančič, v imenu akademskega društva »Jugoslavije« iz Brna g. dr. Božidar Gušlin, v imenu zagrebškega »Triglava« g. Albin Orthaber, v imenu kluba ljubljanskih medicincev g. Neveškal, nadalje za klub »Panonijo« g. Žebot in narodni poslanec g. dr. Pivko ter upokojeni gimnazijski ravnatelj g. dr. Tominšek. Iz predsednikovega poročila je razvidno, da je društvo v pretekli poslovni dobi zelo agilno delovalo in da je imelo tude lepe uspehe. V Narodnem domu ima lepo urejeno društveno sobo. Društvo je tudi poskrbelo za mnoge ugodnosti svojih članov, ki jih je danes že nad 100. Ves čas je društvo na stališču jugoslovanskega edinstva in se je vedno in vselej udeleževalo vseh nacionalnih prireditev v Mariboru in njegovi okolici. Iz tega društva je izšla iniciativa za osnovanje potovalnih diletantskih odrov. Prvi so v Mariboru po prevratu akademiki organizirali nabiralne in cvetlične dneve ter elitne plese, ki so vrgli takrat toliko čistega dobička da je mnogo članov lahko študiralo. Ko se je kriza lotila naših društev, ni šla tudi mimo društva jugoslovenskih akademikov. Obrnilo pa se je kmalu na bolje. Vsa nacionalna javnost veselo pozdravlja društveno gibanje naše akademske omladine in ji iskreno čestita k lepemu jubileju drustvenega delovanja.

a— **Za obmejno šolo v Gradišču.** Da podpreta obe mariborski podružnici CMD čimprejšnjo dograditev prepotrebne osnovne šole v obmejnem Gradišču, sta sklenili prirediti 7. oktobra v Mariboru na Trgu svobode veliko dobrodelno prireditev. Izdali sta poseben oklic na mariborske meščane in razposlali nad 600 prošenj znanim ljubiteljem mladine. Prav zadovoljivo se oglašajo dobrotniki, toda marsikateri, ki bi lahko, še ni storil svoje dolžnosti. Vsaka podpora, še tako majhna, je dobrodošla! Darujte po svojih močeh in ne odklanjajte nabiralcev.

a— **Slovensko stenografsko društvo** se snuje v Ljubljani. V Mariboru moramo imeti veliko število članov in svoj odsek. Zato se vabijo vsi tisti, ki se s slovensko stenografijo bavijo teoretično ali praktično, poklicno in zasebno, zlasti pa tisti, ki bi radi iniciativno sodelovali, da se prijavijo ustno ali z dopisnico pri g. prof. Rudolfu Rakuši na trgovski akademiji v Mariboru.

a— **Samo še do sobote 22. t. m. se lahko prijavite za abonenta gledališča.** Zato hitite, da dobite še dober sedež! Letos je za abonma izredno mnogo zanimanja, kar ni prav nič čudnega — saj si prihrani gledališki obiskovalec kar 50% na vstopnini, če se abonira.

a— **Čebelarski tečaj.** Na banovinski vinarski in sadjarski šoli bo v nedeljo 23. t. m. čebelarski tečaj z zelo poučnimi in nazornimi predavanji. Tečaj bo trajal ves dan od 9. dopoldne. Predavalo se bo tudi o kužnih boleznih in o prezimovanju čebel. Vabljeni so vsi čebelarji in prijatelji čebelarstva, zlasti pa železničarji, ki goje čebele.

a— **Združenje mesarskih in klobasičarskih mojstrov v Mariboru** prosi svoje člane, da se udeležijo danes pogreba strokovnega tajnika g. Ivana Senice, ki bo ob 15. z mestnega pokopališča na Pobrežju.

a— **Saharin.** Včeraj zjutraj je policijski agent Medvešček ustavil na Betnavski cesti nekega sumljivega moškega. Ugotovil je, da je imel pod telovnikom skritih 50 zavojčkov saharina. Možakar je policijskemu agentu priznal, da je kupil saharin od nekega znanca v Magdalenski ul'ci. Pri hišni preiskavi so našli tam 150 škatlic saharina.

a— **Tri hude nezgode.** V bolnišnico so pripeljali včeraj popoldne tri mlade poškodovance. V Studencih pri Mariboru so se igrali otroci in je pri igri neki deček vrgel s tako silo kamen v glavo 12letnemu Edvardu Karbi, da mu je prebil lobanjo. — Na Krembergu pri Ščavnici je padla tako nesrečno z voza 20letna viničarjeva hčerka Matilda Polančičeva, da si je zlomila desno roko. — Huda nezgoda pa je doletela v Leskovcu 10letno posestnikovo hčerko Marico Gmajnarjevo, ko je pasla krave. Nabodla jo je telica ter ji poškodovala levo oko in zlomila levo roko.

Iz Zagorja

z— **Sadno razstavo** priredi Kmetijska podružnica v nedeljo 23. t. m. v Sokolskem domu. Razstavljeno bo sadje vseh vrst iz zagorskega okrožja. Kdor ga želi razstaviti, naj ga pošlje (v zabojih z imenom razstavljalca) v četrtek, najkasneje pa v petek načelniku podružnice g. Kolencu ali pa oskrbniku Sokolskega doma. Posestniki, ki imajo večje množine sadja na prodaj, naj javijo vrsto in količino sadja razstavnemu odboru, ki bo od petka opoldne na razstavnem prostoru. Kupci bodo lahko kupili sadje na razstavi ali pa se bodo dogovorili s prodajalci. Na razstavi bo tudi konzervirano sadje, sočivje, zelenjava itd. Za gospodinje bo v nedeljo popoldne ob pol 3. uri na razstavi predavanje o vkuhavanju, konserviranju in sušenju sadja. — Razstava bo otvorjena v nedeljo zjutraj ob pol 8. uri s kratkim predavanjem sadjarskega strokovnjaka g. M. Levstika iz Celja. Odprta bo v nedeljo do 6. ure zvečer, v ponedeljek, torek in sredo pa od 8. do12. ure in od 14. do 18. ure.

Iz Ptuja

j— **Obrežje Drave in Zrinsko-Frankopanska ulica v egiptovski temi!** Pišejo nam: Že leto dni je, ko so zlobne roke strle dve izmed štirih svetiljk in ukradle žarnici. Že nekaj dni pa sta tudi ostali dve svetiljki brez žarnic. Tudi v Zrinsko-Frankopanovi ulici že nekaj časa ni luči. Prosimo, da se napravi red.

j— **Kino** bo predvajal v soboto ob 20. in nedeljo ob pol 19. in pol 21. velefilm »Pesem za tebe« s Kiepuro. Dodatek Foxov tednik. Zvišane cene.

Iz življenja na deželi

VELENJE. V proslavo tedna Rdečega križa priredi občinski odbor Rdečega križa v nedeljo 23. t. m. po slovesni službi božji v Velenju **promenadni koncert.**

GOSPODARSTVO

Tri leta valutnih in kreditnih težkoč

Na včerajšnji dan pred tremi leti je Anglija opustila zlati standard. Ta korak Anglije je imel za vse svetovno gospodarstvo dalekosežne posledice.. Že sredi poletja leta 1931, kmalu po polomu dunajskega Kreditanstalta, se je pojavila občutna kreditna kriza v Nemčiji, ki je dovedla do naglih in koncentričnih odpovedi kratkoročnih inozemskih poslovnih kreditov, danih nemškim bankam in podjetjem. Te odpovedi kreditov so hudo zadele nemško denarno gospodarstvo, posredno pa pred vsem Anglijo, ki je igrala nekako vlogo posredovalca za kratkoročne kredite, zlasti med Francijo in Nemčijo. Val nezaupanja se je kmalu uperil proti Angliji, ki je bila od svojih inozemskih upnikov prisiljena v velikem obsegu vračati inozemstvu kratkoročne naložbe, kar je izzvalo nagel odtok zlata iz Anglije. Dne 20. sept. 1931 je postal položaj za Anglijo docela nevzdržen, tako da se je morala vlada odločiti za dalekosežen korak ukinjenja zlatega standarda. Opustitev zlate valute v Angliji pa je delovala kakor alarm na ves ostali svet. Številne države so kmalu sledile Angliji in so ukinile zlati standard. Opustitev zlate valute v Angliji pa je v raznih državah alarmirala tudi vlagatelje, ki so pričeli dvigati svoje vloge pri denarnih zavodih. To smo opažali zlasti v naši državi, kjer je naval vlagateljev na denarne zavode sledil neposredno padcu angleškega funta.

Šele danes po treh letih si lahko ustvarimo približno sliko o tem, kakšne posledice je izzval usodepolni korak Anglije pred tremi leti v svetovnem gospodarstvu. Lani so celo Zedinjene države pustile pasti svoj dolar, ki je imel zlasti v prvem povojnem desetletju enako veljavo kakor čisto zlato. Po padcu dolarja pa se je razvilo ono usodepolno tekmovanje držav z devalvirano valuto, katera od njih bo svoj denar v relaciji nasproti zlatu bolj potisnila navzdol. Ta boj je z letošnjo stabilizacijo dolarja na nižji zlati relaciji prešel v stanje čakanja, definitivno pa še danes ni končan. Kot zadnja država se je letos v februarju odločila Češkoslovaška, da devalvira svojo valuto.

Posledic, ki jih je izzval padec angleškega funta v naši državi, še danes nismo prebolel. Naš dinar se je po zunanji osamitvi v l. 1932-33 zopet stabiliziral in se je zlasti v zadnjih mesecih vidno okrepil, nismo pa še preboleli težkoč, ki jih je padec funta povzročil v našem kreditnem gospodarstvu v zvezi z navalom vlagateljev na denarne zavode. Tu bodo potrebni še veliki napori, da v interesu vsega našega narodnega gospodarstva zopet vzpostavimo normalno funkcioniranje našega kreditnega organizma, ki že tri leta hudo boleha.

Bilančni pregled zavarovalne družbe na življenje „Feniks“

Zavarovalna družba na življenje »FENIKS« objavlja bilanco za poslovno leto 1933., iz katere posnemamo naslednje važne podatke, ki so preračunani na dinarje po tečaju 31. XII. 1933.

V letu 1933. je bilo sklenjenih 149.693 novih zavarovalnih pogodb v skupnem znesku Din 4.,085,160.000 in Din 14,937.000 letne rente. Skupno stanje ob koncu leta 1933. obstoječih življenjskih zavarovanj je znašalo *Din 27.,541,000.000 (27 milijard in 541 milijonov dinarjev).* Pri zavarovalnih družbah, s katerimi je »Feniks« v tesni zvezi, bodisi kot delničar ali pozavarovatelj, je znašalo stanje obstoječih življenjskih zavarovanj ob koncu leta 1933. nad 10 milijard, tako da znaša skupno stanje pri Feniksovem koncernu ob koncu leta 1933. okroglo *38 milijard dinarjev.* V dodatnem nezgodnem zavarovanju, ki nudi lastnikom življenjskih polic povečano zavarovalno jamstvo in varstvo, so znašali zavarovani kapitali ob koncu leta 1933. Din 6.,363,432.000.— za primer smrti in Din 2.,704,329.000.— za primer invalidnosti. — Z življenskim zavarovanjem v skupinah, ki ga »Feniks« izvršuje skupno z največjo zavarovalnico na svetu »Metropolitan Life Insurance Company« v New Yorku, je dana zaščita 40.617 industrijskim nameščencem in delavcem v raznih državah v višini 810 milijonov dinarjev. — Dalje ima »Feniks« pogodbe o pozavarovanju z največjim evropskim zavarovalnim zavodom »Prudential Insurance Company Limited« v Londonu, z »Legal and General Assurance Society Ltd.« v Londonu, s »Compagnie d'Assurances Générales« v Parizu, z »Münchner Rückversicherungsgesellschaft« v Münchenu in z raznimi drugimi veliki zavarovalnicami v Švici, Italiji, Španiji, Skandinaviji itd.

Prejemki na premijah so znašali v preteklem letu Din 1.,592,319.000.—, dohodki od naloženih kapitalov pa Din 306,703.700. Zavarovancem in njihovim družinam je bilo v letu 1933. izplačanih Din 645,416.000. Od družbe podeljena hipotekarna posojila so dosegla višino zneska Din 351,204.000, posojila na police so se pa povečala na Din 651,788.000.—. Skupna garancijska sredstva družbe so znašala 31. decembra 1933 *Din 6.,117,383.000.— (6 milijard in 117 milijonov dinarjev).*

Nepremičnine družbe, ki obstoje iz 141 zgradb in 11 stavbnih parcel v 12 državah Evrope in Male Azije, predstavljajo skupno vrednost Din 937,000.000.—.

Posest vrednostnih papirjev je znašala ob koncu leta 1933. Din 2.,818,922.000.— knjižbene vrednosti; od tega zneska odpade (vštevši deleže pri emisijskih bankah) (Din 2.,687,419.000.— na vrednostne papirje z zajamčenim obrestovanjem, dinarjev 104,812.000.— na deleže pri raznih zavarovalnih družbah in Din 26,691.000.— na razne delnice.

Od čistega dobička v znesku 6,819.336 Din se je porabilo Din 1,800.000.— za izplačilo 5 odstotne dividende, iz ostanka pa je bilo po dotaciji rezervnega fonda preneseno Din 1,713.000.— na nov račun.

Skupno stanje v kraljevini Jugoslaviji obstoječih življenjskih zavarovanj je znašalo ob koncu leta 1933. nad 900 milijonov Din, v Jugoslaviji deponirane premijske rezerve pa so znašale 31. decembra 1933 Din 147,528.760.—.

V upravnem svetu za kraljevino Jugoslavijo so bili v poslovnem letu 1933. sledeči gospodje: dr. Stojadinović Milan, finančni minister v p., kot predsednik; Vasa U. Jovanović, industrijec, kot podpredsednik. Člani upravnega sveta: Lazarević Vasa, načelnik notranjega ministrstva v p. in podpredsednik beograjske občine; Maister Rudolf, častni adjutant Nj. Vel. kralja in divizijski general v p.; dr. Radosavljević Milan, načelnik trg. ministrstva v p. in glavni tajnik beograjske borze; dr. Vrbanić Milan, senator, predsednik Zbornice za trg. in industrijo in generalni ravnatelj Hrv. kred. banke v Zagrebu; dr. Windischer Fran, podpredsednik Centrale industrijskih korporacij in generalni tajnik Zbornice TOI v p.; Jovanović Djordje, ravnatelj centrale za Jugoslavijo; Žolgar Zvonko, ravnatelj centrale za Jugoslavijo.

Delokrog zavarovalne družbe na življenje »FENIKS«, ki je druga največja zavarovalnica na kontinentu, se razprostira na večji del Evrope in bližnjega Orienta in obsega naslednjih 23 držav: Jugoslavijo, Avstrijo, Belgijo, Bolgarijo, Češkoslovaško, Egipt, Francijo, Grčijo, Holandsko, Italijo, Irak, Lichtenstein, Madžarsko, Maroko, Nemčijo, Palestino, Poljsko, Posarje, Rumunijo, Sirijo, Španijo, Tunis in Turčijo. 1341

Zasedanje gospodarskega sveta Male antante

Kakor smo že poročali, se bo 24. t. m. pričelo v Beogradu tretje redno zasedanje gospodarskega sveta Male antante. Svečano sejo bo otvoril zunanji minister g. Bogoljub Jevtić. Namen tega zasedanja je, da gospodarski svet Male antante prouči splošno gospodarsko situacijo, ki je nastala po zadnjem zasedanju v Bukarešti meseca maja t. l. Napraviti mora tudi potrebne sklepe o vprašanjih, ki so bila v zadnjem času diskutirana na sejah specialnih komisij in stalnih odborov. Gospodarski svet Male antante bo na beograjskem zasedanju izdelal tudi direktive za bodoče delo v svrho okrepitve in razširjenja gospodarskega sodelovanja držav Male antante, kakor tudi glede gospodarskih odnošajev nasproti tretjim državam. Med vsemi temi vprašanji bo gotovo zavzelo najvažnejše mesto vprašanje razširjenja blagovne izmenjave med državami Male antante. Od važnih vprašanj dnevnega reda je treba omeniti tudi prometna vprašanja, zlasti v zvezi s plovbo na Dunavu, vprašanje sodelovanja pošte, telegrafa in telefona in poštnih hranilnic, vprašanje enotne konvencije za turizem in turistični promet, priprave za industrijsko sodelovanje in za izenačenje trgovinske in menične zakonodaje.

Zadnje dni so dospeli v Beograd že številni člani in eksperti raznih specialnih komisij, ki so se že včeraj sestale k predkonferencam, da izdelajo predloge za plenarne seje. K zasedanju so bile sklicane naslednje komisije: 1.) za industrijsko sodelovanje, 2.) za dunavska vprašanja; 3.) za poštna, telegrafska in telefonska vprašanja; 4.) za sestavo konvencije v izogib dvojnemu obdavčenju; 5.) za sodelovanje poštnih hranilnic; 6.) za turizem in 7.) za zračni promet. V komisiji za industrijsko sodelovanje zastopajo našo državo naslednji eksperti gg.: *Ivan Mohorič*, bivši minister in generalni tajnik Zbornice za TOI v Ljubljani, dr. Cvetko Gregorič, tajnik Centrale industrijskih korporacij v Beogradu, M. Bauer, generalni tajnik Saveza industrijcev v Zagrebu in dr. S. Popović, tajnik Industrijske zbornice v Beogradu.

Obrtniški teden

Ob priliki zadnje konference zbornic v Ljubljani se je vršila tudi konferenca vodilnih obrtniških organizacij iz vse države, ki je sklenila, da se priredi od 1. do 8 decembra letos obrtniški teden. Namen tega tedna naj bi bil, zainteresirati javnost za težnje obrtnika ter propagirati obrtniške izdelke. Dne 20. t. m. se je vršila pri Zbornici za TOI v smislu sklepa omenjene konference anketa vseh vodilnih obrtniških organizacij dravske banovine. Navzočni so bili predstavniki obrtnega odseka Zbornice za TOI, okrožnih odborov obrtniških združenj iz Ljubljane, Novega mesta, Celja in Maribora, Zveze obrtnih društev za dravsko banovino v Ljubljani in Društva jugoslovenskih obrtnikov za dravsko banovino v Ljubljani.

Sestanek, ki mu je predsedoval zborični podpredsednik g. Josip **Rebek**, je razpravljal in sklepal o organizaciji delovnih odborov in o programu obrtniškega tedna. Sprejeti so bili načelni sklepi, ki bodo odločilni za stališče obrtniških delegatov dravske banovine na podobni konferenci za vso državo v Zagrebu 23. t. m. Obenem so se izvršile volitve centralnega delovnega odbora za dravsko banovino. Za predsednika je bil izvoljen g. Josip **Rebek**, predsednik obrtnega odseka Zbornice za TOI, za podpredsednika pa predsednik okrožnega odbora obrtniških združenj v Mariboru g. Miha Vahtar, svetnik Zbornice za TOI v Ljubljani g. Ivan Bricelj, a tretje mesto se je rezerviralo Društvu jugoslovenskih obrtnikov v Ljubljani. Na sedežih okrožnih odborov v Ljubljani, Novem mestu, Celju in Mariboru se ustanove okrožni delovni odbori, obstoječi iz 5 članov, na sedežih obrtniških združenj in društev pa se osnujejo krajevni delovni odbori.

Program obrtniškega tedna za vso državo se bo izdelal v načelu na nedeljskem zboru v Zagrebu, program za dravsko banovino pa na podlagi teh zaključkov in z ozirom na posebne prilike v dravski banovini v centralnem delovnem odboru za obrtniški teden v Ljubljani.

Gospodarske vesti

= **Zamudne obresti pri blagovnih dobavah.** Glede na notico pod gornjim naslovom v včerajšnjem »Jutru« smo prejeli od Zveze industrijcev v Ljubljani naslednje pojasnilo: Objavljeno sporočilo beograjske Centrale industrijskih korporacij ni razumeti tako, da je ministrstvo za trgovino in industrijo že odločilo glede dopustne višine zamudnih obresti zaradi prodaje blaga v trgovskih poslih. Naša beograjska Centrala je pač iz razgovora s pristojnimi gg. refenti v imenovanem ministrstvu povzela, da prevladuje mnenje, da spadajo tudi te zamudne obresti pod uredbo o maksimiranju obrestne mere. Vendar ministrstvo o predmetnem vprašanju še ni odločalo in tudi ni izdalo avtentičnega tolmačenja. Naša beograjska centrala je tudi sama predlagala, da se naj to vprašanje obravnava na posebni anketi interesentov. Napram označenemu naziranju se z druge strani uveljavlja, da uredba o maksimiranju obresti po svojem besedilu določa samo obrestno mero za **posojeni denar**, odnosno največjo višino koristi, ki se sme pogoditi pri dajanju **posojila** v potrošnih stvareh. Ako bi bil namen s to uredbo maksimirati sploh vse obresti, potem uredba ne bi taksativno navajala nekatere pravne naslove, marveč bi morala določiti, da se z uredbo maksimirajo obresti iz vsakršnega pravnega naslova. Kakor je upravičena višja obrestna mera denarnih zavodov, ker morajo oni plačevati obresti za vloge, prav tako je stvarno upravičeno, da smejo gospodarska podjetja zahtevati višjo obrestno mero pri zamudnih obrestih od svojih dolžnikov, če ne plačajo pravočasno, kajti ta podjetja morajo tudi sama plačevati obresti za izposojeni obratni kapital, le da plačujejo znatno več, nego plačujejo denarni zavodi svojim vlagateljem. Nasvet, da naj podjetja pospešijo prisilno plačilo računa po kupcu, ne more biti koristen spričo znanih težkoč poslovanja in zlasti spričo velikih stroškov pravdanja, ki šele po dolgotrajnem postopku dovede do izvršbe. Vprašanje dopustne višine zamudnih obresti pri blagovnih dobavah tedaj še ni rešeno, marveč potrebuje še avtentične odločitve.

= **Bata v Švici.** Kakor je »Jutro« že svojčas poročalo, je švicarski zvezni svet letos 11. junija izdal uredbo, s katero se prepoveduje nadaljnje ustanavljanje ali širjenje obratov čevljarske industrije. Ta odlok je zadel predvsem tvrdko Bata, ki gradi v kantonu Aargau novo tvornico. Tvrdka Bata je zaradi tega naslovila vlogo na zvezno skupščino s prošnjo, da se prepoved ustanavljanja novih tvornic ne bi nanašala na Batovo tvornico, ki je v gradnji. Po daljšem posvetovanju je švicarska zvezna skupščina s 35 proti 1 glasu zahtevo tvrdke Bata odklonila.

= **Kontingent za izvoz suhih češpelj v Nemčijo.** Kontingent, ki ga nam je Nemčija priznala za uvoz suhih češpelj v višini 600 vagonov, je bil zaradi razdelitve med izvoznike dodeljen Prizadu. Po obvestilu Prizada je bilo na račun tega kontingenta izdano že za 407 vagonov kontingentnih izvoznic, ostanek do 600 vagonov pa bo menda v kratkem izčrpan.

= **Konkurz** je razglašen o imovini Antonije Pernekove, rojene Bedračeve, trgovke s kolesi pri Sv. Vidu pri Ptuju (upravitelj mase dr. Sikst Fichtenau, odv. v Ptuju; prvi zbor upnikov pri sodišču v Ptuju 24. septembra ob 9., prijavni rok do 15. oktobra, ugotovitveni narok 17. oktobra) in o imovini Franceta Perneka, avtoprevoznika pri Sv. Vidu pri Ptuju (roki isti).

Borze

20. septembra.

Na ljubljanski borzi so ostali danes oficielni devizni tečaji skoro brez sprememb. V privatnem kliringu notirajo avstrijski šilingi 8.50 do 8.60 (v Zagrebu promet po 8.4450), grški boni pa 29.65 do 30.35. V zagrebškem privatnem kliringu je bil še promet v angleških funtih po 229.75. Španske pezete so se nudile po 5.9750, madžarski pengi pa po 10.20.

Na zagrebškem efektnem tržišču je tendenca v Vojni škodi mirna pri nespremenjenih tečajih in je bil za kaso zabeležen promet po 356.50 (v Beogradu po 355 in 354.50), za december pa po 360 (v Beogradu po 359 in 358). Nadalje je bil promet v 7 odst. investicijskem posojilu po 71 (v Beogradu po 72), v 7 odst. Blairovem posojilu po 58 (v Beogradu po 57.15) ter v 6 odst. begluških obveznicah po 60.50 (v Beogradu po 61.50).

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2304.85 — 2316.21, Berlin 1354.03—1364.83, Bruselj 717.74—801.68, Curih 1108.35—1113.85, London 167.53—169.13, New York 3327.72—3355.98, Pariz 223.96—225.08, Praga 141.23—142.09, Trst 290.85—293.25 (premija 28.5%) Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.50—8.60.

Curih. Pariz 20.2025, London 15.1250, Newyork 302.625 Bruselj 72.9750, Milan 26.29, Madrid 41.8750, Amsterdam 207.90, Berlin 122.30, Dunaj 57.25, Stockholm 78, Kobenhavn 67.55, Oslo 76, Praga 12.75.

Dunaj. (Tečaji v priv. kliringu.) Beograd 11.80, London 26.62, Milan 46.16, Newyork 531.31, Pariz 35.56, Praga 21.76, Curih 175.63, 100 S v zlatu 128 S pap.

Efekti

Ljubljana. Vojna škoda 353 — 355, 7% investicijsko 71 — 72, 8% Blair 64 — 67, 7% Blair 57 — 58, 4% agrarne 41 — 42, 6% begluške 58 — 60.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 355.50 — 356.50, za december 359 — 360, 7% investicijsko 71 — 72, 4% agrarne 40.50 den., 7% Blair 58 — 58.50, 8% Blair 69 bl., 6% begluške 60 — 60.50; delnice: Privil. agrarna banka 216 — 222, Šećerana Osijek 130 — 140, Trbovlje 85 — 90.

Beograd. Vojna škoda 354 — 355 (355, 354.50), za december 358 — 358.50 (359, 358), 7% investicijsko 71.50 — 72.50 (72), 6% begluške 61 — 61.50 (61.50), za december 61.50 — 62 (62), 7% Blair 57 — 57.50 (57.15), 7% Drž. hipotekarna banka 68 den., Narodna banka 4120 den. (4150). Privil. agrarna banka 218 — 220 (220, 217.50).

Dunaj. Državne železnice 14.20, Trboveljska 12.05, Alpine-Montan. 10.10.

Blagovna tržišča

HMELJ

+ **Žatec,** 20. septembra. Na žateškem hmeljskem trgu prevladuje nadalje živahno povpraševanje pri znatnem prometu. Kupujejo predvsem zastopniki švicarskih skandinavskih, nemških in francoskih pivovarn. Cene se gibljejo nadalje med 1300 in 1800 Kč za stari stot. Doslej je prodanih okrog 50 odst. letošnjega pridelka, v renomiranih občinah žateškega okoliša pa so prodali že 90 odst. pridelka. Tudi v ušteckem okolišu so prodali okrog 60 odst. pridelka in se giblje cena med 1100 do 1400 Kč.

Pred uvedbo minimalnih hmeljskih cen v Češkoslovaški. Iz Prage poročajo, da se je kmetijsko ministrstvo zedinilo glede predloga za ureditev hmeljske trgovine. Načrt uvedbe monopola ni aktualen, pač pa bo vlada določila minimalne cene in ustanovila poseben podporni fond v katerega se bodo stekali prispevki interesentov, predvsem pivovarn. Predlog bo še ta teden prišel v razpravo pred ministrski svet.

ŽITO.

+ **Chicago,** 20. sept. Začetni tečaji: **Pšenica:** za december 103.75, za maj 104; **koruza:** za december 77.125, za maj 78.625.

+ **Winnipeg,** 20. sept. Začetni tečaji: **Pšenica:** za oktober 82.375, za december 82.75, za maj 87.375.

+ **Novosadska blagovna borza** (20. t. m.) Tendenca nezpremenjena. Promet srednji. **Pšenica:** baška, okol. Novi Sad, srednjebaška in gornjebaška 112 — 114; okolica Sombor, gornjebanatska, slavonska 108 — 110; sremska 109—111; južnobanatska 106—108; baška ladja Tisa 120 — 122; l. Begej 119 do 121; baška, banat. ladja Dunav 118 — 120; banatska, ladja Dunav 118 — 120. — **Rž:** baška 100 — 102.50. — **Oves:** baški, sremski in slavonski 62.50 — 65; banatski 60 do 62.50. — **Ječmen:** baški, sremski, 65/66 kg 104 — 106; baški jari, 67/68 kg 120—122.50. — **Koruza:** baška 90 — 92; okolica Sombor 91 — 93; banatska 85 — 87; sremska, pariteta Indjija 90—92; baška ladja Sava, Dunav, Tisa 92—94. — **Moka:** baška in banatska »0g« in »0gg« 187.50 — 207.50; »2« 167.50 — 187; »5« 147.50 — 167.50; »6« 122.50 — 142.50; »7« 107.50 — 112.50; »8« 105 — 110; sremska, slavonska »0g« in »0gg« 187.50 — 197.50; »2« 167.50 — 177.50; »5« 142.50 — 157.50; »6« 122.50 — 132.50; »7« 107.50 — 112.50; »8« 105 — 110. **Otrobi:** baški 81 — 83; banatski 79 — 81; baški ladja 86 — 88.

+ **Budimpeštanska terminska borza** (20. t. m.) Tendenca neenotna. **Pšenica:** za oktober 15.82 — 15.83; za marc 16.98 — 17; **koruza:** za maj 11.01 — 11.02.

BOMBAŽ

+ **Liverpool,** 19. sept. Tendenca stalna. Zaključni tečaji: za oktober 6.79 (6.84), za december 6.75 (6.80).

+ **Newyork,** 19. sept. Tendenca komaj stalna. Zaključni tečaji: loko 12.80 (12.95), za december 12.71 (12.83).

Repertoar

Opera.

Začetek ob 20.

Sobota, 22.: Tosca. Gostuje gdč. Vera Majdičeva. Zaključna predstava tedna Rdečega križa Izven. Znižane cene.

Nedelja, 23.: Traviata. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol.

Ponedeljek, 24.: Zaprto.

Četrtek, 27.: Hovanščina. Premiera. Otvoritev sezone. Izven.

★

Ljubljanska drama otvori novo sezono v soboto, dne 29. t. m. Vprizori se Rostandova zgodovinska igra »Orlič«. Delo je pisano na podlagi zgodovinskih dejstev in pisatelj je živel tri leta na Dunaju, predvsem v okolici Schönbruna, kjer je preštudiral vse okoliščine ter se popolnoma uživel v milje, v katerem naj se vrši dejanje njegove drame. Preštudiral pa je tudi bojišče pri Wagramu, kjer se vrši del drame. Vse nastopajoče osebe so zgodovinske. Glavno moško vlogo igra sin velikega Napoleona in nadvojvodinje Marije Luize. Dejanje se godi leta 1830. Premiera bo izven repertoarja.

»Tosca« kot zaključna predstava tedna Rdečega križa se poje v soboto, dne 22. t. m. v naši operi. Poleg gdč. Majdičeve, ki gostuje v naslovni vlogi, nastopi ta večer v vlogi Cavaradosija g. Franzl, ki je sedaj stalni član naše opere. G. Franzl ima krasen glasovni materijal in je že parkrat pel to vlogo z največjim uspehom na našem odru. Kot pevec je v zadnjem času zelo napredoval in bo v soboto brez dvoma še dovršeneje odpel sicer težko tenorsko partijo v najznamenitejši Puccinijevi operi. Vlogo Scarpie poje g. Primožič. Brez dvoma je on eden najboljših interpretov te vloge, kar smo jih imeli priliko slišati na našem odru. Opero dirigira kapelnik dr. Švara, režija je v rokah g. Primožiča. Veljajo znižane operne cene.

V **nedeljo,** dne 23. t. m. zvečer se poje v operi Verdijeva Traviata v znani odlični zasedbi: ga. Gjungjenac, gg. Gostič, Janko, Marjan Rus in Petrovčič. Dirigira kapelnik Štritof, režija Kreftova. Veljajo cene od 30 Din navzdol.

»Hovanščina« je poleg Borisa Godunova najmonumentalnejše delo ruske operne literature sploh. Nesmrtni Musorgski je s tem delom napisal pravo veliko rusko opero. Po vsebini bi lahko imenovali to delo dramo ruske zgodovine, ruskega ljudstva. Globoka, sveta resnoba in fanatična religijozna ekstatičnost preveva vse prizore. Slika nam zgodovinsko dejstvo delo velikega ruskega reformatorja carja Petra Velikega in boj reakcije proti vsem njegovim novotarijam. Premiera Hovanščine, ki jo pripravljata ravnatelj Polič in režiser Debevec, bo v četrtek, dne 27. t. m. kot otvoritvena predstava nove sezone 1934-35.

Vabimo na podpis abonmaja za novo sezono. Priglasi se lahko vsak dan v blagajni v dramskem gledališču. Abonma-predstave začno s 1. oktobrom t. l.

Vremensko poročilo

Stevilke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlaga, v%, 5. smer in brzina vetra, 6. oblačnost 1—10, 7. padavine v mm, 8. vrsta padavin

Temperatura: prve številke pomenijo najvišje, druge najnižje stanje.

20. septembra

Ljubljana 7, 761.6, 13.9, 94, 0, megla, —, —; Ljubljana 13, 761.6, 15.0, 93, SW1, 10, —, — Maribor 7, 760.3, 13.0, 90, 0, 10, —, —; Zagreb 7, 761.3, 14.0, 90, 0, 10, —, —; Beograd 7, 762.0, 16.0, 60, ESE3, 5, —, —; Sarajevo 7, 764.2, 11.0, 90, 0, megla, —, —; Skoplje 7, 764.7, 14.0, 80, 0, 1, —, —; Split 7, 761.4, 20.0, 70, NE2, 5, —, —; Kumbor 7, 762.6, 19.0, 90, NE2, 3, —, —.

Temperatura: Ljubljana 15.6, 13.2; Maribor 21.0, 12.0; Zagreb 23.0, 13.0; Beograd 24.0, 14.0; Sarajevo 25.0, 10.0; Skoplje 26.0, 10.0; Split 27.0, 18.0; Kumbor —, 18.0.

Vremenski pregled 20. t. m.: Nad vzhodno Evropo vlada visok pritisk, ki osvaja tudi zapadno Evropo in Severno morje. Nad Sredozemskim morjem je slaba depresija. Dočim prevladuje na vzhodni polovici Evrope vedro vreme, je na zapadni polovici oblačno. Temperatura je v Srednji Evropi in Severnem morju padla. — V Jugoslaviji prevladuje oblačno vreme v dravski, savski in primorski banovini, dočim je v ostalih banovinah vedro. Deževalo ni. Temperatura se ni izpreminjala. Najnižja je bila v Plevlju 3, najvišja v Mostaru 29 stopinj.

Napoved za petek: Povečanje oblačnosti na Severnozapadni polovici, možnost deževja. V vzhodnih in južnih predelih vedro.

Umetni možgani

Ali se dado misli gojiti tudi v retorti?

Bilo je v času znanstvenega materializma, ko je slavni Moleschott izrekel stavek: Možgani izločujejo misli kakor slinavke sline in želodec želodčne soke. Ta stavek je zbudil dolgotrajne polemike, kopico novih teorij in nasprotujočih si teorij. V tistem času so bili nekateri raziskovalci dovolj pogumni, da so si predstavljali delovanje misli kot delovanje možganskih živčnih stanic, ki poganjajo iz svojih telesc drobne izrastke, »nožice«, s katerimi se medsebojno dotikajo in prenašajo tako svoje snovi, občutke, vtise, misli druga na drugo. V spanju, v mesečnosti, v histerični omrtvičenosti, potegnejo stanice te nožice vase, kontakt med njimi se pretrga, misel se ne more več razviti.

Resni učenjaki so zagovarjali takšne domneve, ne da bi jih mogli eksperimentalno dokazati, in prav tako resni učenjaki so jih ovračali in pokopavali kot znanstvene zmote. Naš čas jih je spet — izgrebel.

Najnovejša raziskovanja so namreč pokazala, da so te teorije, ki so jih pristaši »idealističnih« smeri označevali za bogokletne, vendarle upravičene, dognala in videla so, da se možganske stanice v resnici premikajo, dotikajo druga druge z nožicami, se privlačujejo in odbijajo z električnimi silami.

Teh dejstev seveda niso mogli opazovati na mrtvi možganski tvari ali v lobanjah živih ljudi, opazovali pa so jih na rejah možganskih stanic, ki so jih izrezali iz živih možganov in jih presadili v primerno redivo. Že davno je znanost na ta način gojila dele posameznih organov, mišice, stanice raka, koščke živih kosti izven živega organizma, hranila jih je žive še dolga leta potem, ko je organizem, iz katerega so izšle, umrl — zakaj bi ji ne uspelo na isti način hraniti tudi možgansko staničje? In ji je uspelo!

Tako je lahko mirno opazovala življenje teh umetno gojenih delcev naše poglavitne živčne mase, mirno je lahko eksperimentirala z njimi. In posledica tega opazovanja in eksperimentiranja je ta, da je morala znanost starim materialističnim naziranjem o nastajanju in mehanizmu misli dati vsaj v toliko prav, da jih ne more več brezpogojno zavračati. Možganska tvar se giblje, njene stanice se dotikajo druga druge s pomočjo posebnih nožic, slaboten električni dražljaj zadostuje, da izzove v tej umetno gojeni tvari tipične gibe. Življenjska substanca možganske stanice potuje vedno proti anodi in beži od njenega nasprotnega tečaja, od katode.

Takšni eksperimenti pa so pomogli v najnovejšem času holandskemu raziskovalcu Kappersu tudi do rešitve zanimivega vprašanja, nad katerim si je že marsikakšen učenjak zaman belil glavo. To vprašanje bi se glasilo, grobo povedano, n. pr. takole: zakaj ne rase živec roke v želodcu ali živec, ki povzroča dviganje vek, v palcu na nogi? Odgovor je sedaj preprost: posamezni živci dobe svoje funkcije v strogi vzajemnosti z ostalim živčevjem šele v teku razvoja, njih harmonično sodelovanje pa se razvije pod vplivom električnih sil, na katere reagirajo živčne stanice na strogo določen način.

Odprto nam ostane za sedaj seveda še vprašanje, da-li je vse tisto gibanje, ki so ga slutili stari, trezni znanstveniki v možganskih stanicah in ki smo ga sedaj odkrili v umetno gojenih stanicah, že istovetno s psihičnim delovanjem, s čutenjem, z mišljenjem. Po naliki bi morali verjeti, da se z gibanjem majhnega dela možganske mase v retorti izraža tudi nekaj psihičnega, tisto, kar je pač naloga živčnih stanic v živih možganih. Vse druge stanice, ki jih hranimo izven telesa v redivu, ohranijo svoje lastnosti in svoje delovanje kakor v organizmu samem. Košček embrionalnega kokošjega srca v redivu utriplje, mišična vlakna se stiskajo, stanice raka izločujejo mlečno kislino kakor v telesu, kostne stanice izdelujejo kostno snov, žleze svoje soke. In možganske stanice? Mislijo? Čutijo? Tu je snov za roman, ki ga bolj fantastičnega še ni napisala človeška roka.

Ogenj uničil mesto

Razstreljevanje gorečih hiš z dinamitom — Nad 2000 ljudi brez strehe

United Press poroča iz Aljaske, da je postalo mesto Nome na polotoku Stewardu žrtev plamenov. Nome je še razmeroma mlada naselbina. Nastala je pred pet in štiridesetimi leti in se je prvotno imenovala

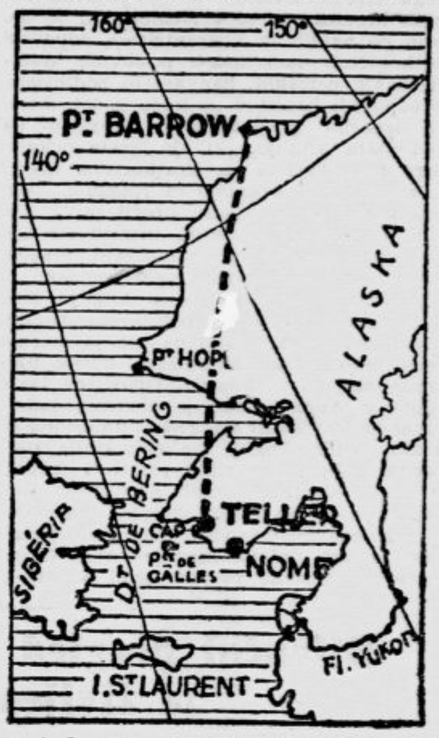

Anvil City. Pred dobrimi tridesetimi leti so jo začeli oblegati iskalci zlata in tedaj je postalo ime Nome znano širom sveta. Toda lov za zlatom je kmalu ponehal, razočarani iskalci so odpotovali drugam in v naselbini je ostala le skromna kolonija, ki je v zadnjem času štela komaj 15.000 ljudi. Ti se preživljajo večinoma z ribolovom in kupčujejo s kožuhovino.

Ogenj, ki je napravil ogromno škodo, je izbruhnil v trgovinski četrti mesta in se je z bliskovito naglico razširil na vsa velika poslopja. Čeprav so gasilci takoj stopili v akcijo, ni bilo mogoče rešiti skoro ničesar. Pihal je namreč močan veter, ki je s svojo brzino 80 km na uro raznašal iskre na vse strani. Lesene hiše so bile kmalu v ognju in ta je uničil tudi druge zgradbe, ki so bile vsaj v spodnjem delu iz kamna in opeke.

Videči, da ni mogoče ustaviti ognja z vodo, ki so jo s stotinami cevi brizgali v plamene, so skušali gasilci očuvati del naselbine z razstreljevanjem gorečih hiš z dinamitom. Navzlic temu je ogenj divjal z nevzdržno silo dalje. Prebivalci so bežali na obalo, prepričani, da si samo tako ohranijo borno življenje. Na tem begu niso mogli vzeti ničesar s seboj.

Med svetlikanjem silnih plamenov so se odigravali nadvse žalostni prizori. Otroci so iskali starše, roditelji otroke in med kriki in vzdihi so se rušile zgradbe na kup kakor igrače iz lepenke. Šele pozno ponoči se je junaškim gasilcem posrečilo ustaviti požar.

Ogenj še vedno tli in gledalcem se nudi pretresljiva slika prizorišča žalostne katastrofe. Nad dve tretjini mesta sta v razvalinah, trgovinska četrt je prah in pepel. Okolu 2000 prebivalcev naselbine je brez strehe in se stiska na prostem pod zasilnimi šotori. Položaj je tem obupnejši, ker pritiska v Nomeju že prav občuten mraz ter so zgorela tudi vsa skladišča živil in se je bati lakote. Preden dospe pomoč iz najbližje naselbine Solomon, bo trajalo precej dolgo. Naznanjene so zasilne odprave tudi iz Tellerja in Igllоja. Najnujnejša potreba pogorelcev so pač stanovanja, sicer bo zima pobrala to, kar je pustil ogenj.

Preden vzamejo lepi dnevi slovo

so se pokazale pariške pomerjevalke oblek na Longchampsu še enkrat v poletnih toaletah

Kri mater za otroke

Na Danskem v zadnjem času razsaja otroška paraliza, ki je navzela naravnost epidemičen značaj. Mesto Middelfart je doslej po čudnem naključju ostalo neprizadeto po tej bolezni. Ker pa se matere bojijo, da ne bi tudi njih otroci zboleli, so se posvetovale z zdravniki in prišle do zaključka, da je najboljše, če si dajo po vrsti vzeti kri, ki jo bodo potem zdravniki kot zdravilni serum vbrizgali otrokom pod kožo. Vsaka mati bo žrtvovala nekaj svoje krvi za svojega otroka. V ameriški Pennsylvaniji, kjer so napravili takšen poskus pri 300 otrocih, ni zbolel niti eden za otroško paralizo.

Danski poskus je tudi zategadelj zanimiv, ker se bliža epidemija z velikansko naglico Midellfartu. Zdravniki bodo torej vnovič preizkusili, če drži teorija, da materina kri ščiti otroka pred to boleznijo.

85-letni Pavlov

27. t. m. bo obhajal znani ruski fiziolog akademik prof. Pavlov svoj 85. rojstni dan. Sloviti učenjak je kljub patriarhalni starosti še vedno čil in prožen ter je prav v zadnjih letih napravil nova odkritja, ki so obogatila njegovo stroko. Ruska vlada bo dala Pavlovu sredstva za razširjenje njegovega laboratorija ter bo tudi povišala število znanstvenih sodelavcev, ki mu bodo v oporo pri nadaljnjih eksperimentih.

Slike po ultrakratkih valovih

Predsednik ameriške Radio Corporation je izjavil dopisniku »New York Timesa«, da delajo njegovi inženjerji že dalj časa na sistemu oddajanja slik z ultrakratkimi valovi. Na ta način se oddajajo na velike daljave lahko pisma, sporočila in tudi čeki v faksimilu. Radio Corporation se nadeja, da bo izum do prihodnjega leta tako izpopolnjen, da se bodo lahko začeli tozadevni praktični poskusi med New Yorkom in Filadelfijo.

Spomenik Balzacovi figuri

V francoski vinorodni pokrajini Vouvray so prošlo nedeljo trgovski potniki odkrili spomenik Balzacovemu tipu trgovskega potnika Godissartu, ki ga je genialni pisatelj ustvaril pred sto leti in velja za prototip trgovskega potnika v domovini velikega romanopisca.

Nebotičnik v Moskvi

V Moskvi gradijo trenutno prvi nebotičnik v Rusiji. Zgradba bo imela 24 nadstropij. V pritličju bo velika dvorana, v kateri se bodo stekale niti vseh radijskih postaj v Moskvi. Ruski nebotičnik bo torej nekaj podobnega kakor Rockefellerjeva Radio City v New Yorku. V nebotičniku bo 29 prostorov za radio ter radijsko gledališče s 150 sedeži itd. Nebotičnik bo stal v bližini Aleksandrovskega kolodvora.

Prastara lobanja

V strugi reke Arune v angleški grofiji Sussex so odkrili v globini več nego 1 m pod ilovnatim dnom človeško lobanjo, ki ji strokovnjaki prisojajo 100.000 let starosti. Kaže vse tipične lastnosti takšnih prastarih lobanj, na desni strani pa ima luknjo. Domnevajo, da je lobanja pripadala nekemu predniku današnjega človeštva, ki ga je nekdo drugi ubil s kamenito sekiro. Ljudje niso bili pred 100.000 leti pač nič boljši nego danes.

Zemeljska skorja se giblje

Moderna znanost ne dvomi več, da spada trditev o togi in ustaljeni zemeljski skorji med bajke. Tudi ta skorja se, kakor vse na svetu, neprestano giblje. Dočim se deli Srednje Nemčije in Skandinavje dvigajo, se obrežni deli severne Francije, Flandrije in Holandske pogrezajo. Ob Ruhri so izmerili premike zemeljske skorje, ki znašajo v desetletju do 7 cm. Najbolj očitno pa je to gibanje v Kaliforniji, kjer znaša v enem letu 5 do 40 cm!

Malokrvnost navzlic obilnemu soncu

Razni potovalci so že opozorili na čudno dejstvo, da bolehajo evropski otroci v tropskem pasu kaj radi za malokrvnostjo. Menili so, da je tega pojava v deželah, kjer je sonca na pretek, krivo megleno ozračje ali pa močvirna mrzlica. Toda v francoski Indokini, v okolici Saigona, je zelo malo mrzlice, sonca je silno dosti, navzlic temu pa so beli otroci tako slabokrvni, kakor da živijo po kleteh.

Sedaj so poskusili indokineški zdravniki novo razlago, ki je dala tudi praktično uporabne uspehe. Malokrvnosti je namreč krivo samo pomanjkanje antirahitičnega vitamina D. Ta vitamin nastaja pod vplivom sončnih ultravioletnih žarkov iz ergosterina, ki ga nahajamo v človeški krvi in koži. V tropskem pasu zadržuje preobila vodna para v zraku ultravioletne žarke. Zato koža v Indokini n. pr. manj ogori nego v Dalmaciji, najvidnejša posledica tega pa je pomanjkanje vitaminov v sadežih teh dežel. Indokineški zdravniki dajejo zato malim otrokom sok iz kalifornijskih oranž, ne iz domačih, ker vsebujejo one neprimerno več vitamina. Da nadomestijo pomanjkljive količine ultravioletnih žarkov, prakticirajo tudi obsevanje s kremenčevo žarnico kakor v severnih evropskih deželah.

Povratek s Himalaje

Te dni se je izkrcala v Genovi nemška odprava na Himalajo, ostanek ekspedicije, ki je izgubila prof. Merkla in dr. Wielanda na enem najvišjih vršacev sveta. Doktor Schneider je izjavil novinarjem, da je odprava dosegla višino 7899 m. Prišla je tik do vrha Landa Arva, ki leži 8150 m nad morjem. To pot je napravila v osmih etapah, potem se je zgodila nesreča, ki je ugrabila ekspediciji najboljše može. Medtem ko se je dr. Schneider podal iz nove postojanke št. 8 proti taborišču št. 7, je nastal orkan, katerega sta plačala Merkl in Wieland s svojimi življenji. Iz Genove se je odprava odpeljala naravnost v Nemčijo.

Zgorela ladja

Pogled na »Morrocastle« po strahovitem razdejanju ognja

Škandal z orožjem v Ameriki

Predsednik in člana komisije za zaslišavanje o škandalu z orožjem prisegajo v ameriškem senatu pred začetkom razprave, da bodo govorili čisto resnico

Vojska v jezeru

Doslej neznano poglavje iz poljsko-švedske zgodovine

Švedski podpolkovnik C. A. Bäckström, ki raziskuje na Poljskem sledove Karla XII. in njegovih vojnih pohodov, se je pred kratkim vrnil domov in priobčuje v švedskih dnevnikih svoje izsledke.

Med drugim je dognal, da so v noči med 19. in 20. januarjem 1657 napadle poljske čete oddelek švedske armade Karla Gustava X., tedanjega švedskega kralja. Prišlo je do bitke pri Godiščevu, nedaleč od Gdanska, kjer je obležalo na bojišču 1600 mož švedske pehote. Vojake so pokopali na mestu, kjer so izkrvaveli ter so po njih krstili grič smrti za »Švedski grič«, kakor se imenuje še danes.

Zaradi tega poraza se je moralo umakniti tudi 1800 mož švedske konjenice. Ta oddelek je dobil povelje, naj se umakne čez jezero Stezyk. Povelje se je moralo izvršiti. Ko pa je konjenica prišla do polovice jezera, se je led udrl in vsi vojaki so se s konji, topovi in 300 vozmi municije pogreznili na dno. Kmalu nato je pritisnil hud mraz in jezero je iznova zamrznilo. Cele tri mesece je pokrival površino jezera izredno debel led. Spomladi pa so splavale na površino vode neštete mrtve ribe. Voda v jezeru je bila tako okužena, da je niso smeli celi dve leti piti ljudje ne živali, kajti vsakdo, ki jo je srebnil, je umrl zaradi strupov, ki jih je vsebovala.

Zgodovinskih listin, ki bi izpričevale ta dogodek, niso mogli odkriti, toda podpolkovnik Bäckström se je o stvari uveril na drug način. Dal je preiskati dno jezera in res so potegnili iz blata več vojaških oklepov. Na Poljskem je ta ugotovitev izzvala ogromno senzacijo in zdaj je sklenjeno, da bodo jezero temeljito preiskali. Ravnatelj vojnega muzeja v Varšavi je prepričan, da bo preiskava odkrila še veleinteresantne stvari.

Kaj povedo noge

Larry Ceballos, vodja glasbenih in plesnih točk neke velike filmske družbe, je pravi pionir neke nove »vede«, ki skuša človekov značaj ugotoviti po obliki nog. Da se je vrgel v to področje, ni čudno, saj ima mnogo opravka s plesalkami iz vseh krogov in delov sveta.

»Dekleta z vitkimi nogami so običajno neromantična, girli z močnejšimi mečami pa so strastne narave, kakor sem imel priliko opazovati. Z vajo skrbno razvite mišice na nogah kažejo hladen, preračunljiv in včasi celo okruten značaj. Čim bolj se postava nog pri hoji razlikuje od običajne hoje, tem bolj ekscentrična je njih lastnica. Koraki zaupljivega dekleta so prosti in krepki, bojazljiva dekleta pa imajo neenakomerno in negotovo hojo. Razborita dekleta dvigajo svoje noge pri hoji precej visoko.« Tako pravi vsaj Ceballos.

Poročni prstani iz nikla

»New York Herald« poroča iz Berlina, da je nemška vlada prepovedala poročne prstane iz zlata. Zamenjali jih bodo s prstani iz nikla. Vzrok tega ukrepa so izredno majhne zaloge zlata v Nemčiji.

Madžarski šahovski turnir

V Šopronju se je te dni zaključil madžarski šahovski turnir, ki so se ga udeleževali tudi šahisti iz Anglije, Italije in Avstrije. V turnirju je zmagal nad vsemi avstrijski šahist Spielmann, ki je dosegel v enajstih partijah 9 točk in pol. Drugo in tretjo nagrado sta si delila grof Sacconi, eden izmed vodilnih sodobnih italijanskih šahistov in sir Thomas, znani angleški mojster. Šele na četrtem mestu se je plasiral madžarski šahist Havasi.

ANEKDOTA

»Kaj čitate radi?« je vprašal Roda Roda mlado damo. — »Ah, poleti kaj lahkega, pozimi kaj težjega,« je odgovorila. — »Ali niste zamenjali tega z obleko?« je menil Roda Roda.

VSAK DAN ENA

Psihologija dežnika

Zaljubljena

Zaročena

Mož in žena

SPORT

Teniški turnir TKD Atene

Zanimanje za beli sport gotovo ne pada. To je pač najbolj dokazal gornji turnir. Kriza je mogoče le v iniciativi klubov, ki se izogibajo prireditvam, verjetno zaradi stroškov. Agilne dame Atene pa niso obupale ter so s skromnimi sredstvi izvedle turnir, ki je bil na sportni višini, je pomenil društveni dogodek in je tudi za propagando tenisa mnogo storil. Na nobenem turnirju v Ljubljani ni toliko dam in gospodov doživelo svoj »beli krst, t. j. prvi nastop na turnirju. Poleg tega pa je startalo nekaj najprominentnejših igralcev Ljubljane. Igralo se je v soboto popoldne in nedeljo ves dan ter je v tem kratkem času bil absolviran veliki program. Startalo se je v petih disciplinah in je povsod tekmovanje izvedeno do finala.

Gospodje single. Prvo kolo so poleg rutiniranih turnirskih igralcev pasirali tudi nekateri novinci, dočim so old boysi izpadli. V semifinale so se plasirali trije igralci.

Dacar — Banjai 4:6, 9:7, 6:1. Žilavi Banjai je imel v drugem setu tri match žoge. Končno je bil premagan od rutiniranejšega nasprotnika. Iznenadenje je pa kar viselo v zraku!

Marković — Ravnikar 6:2, 6:1. Priznani all-round sportsman poručnik Marković je s svojimi režanimi žogami in mirnostjo spravil nasprotnika iz koncepta ter sigurno zmagal.

Šarnbek — Thuma Em. 4:6, 6:3, 6:2. Nihče, najmanj Thuma, ni pričakoval, ko je igra v soboto v drugem setu pri stanju gamesov 3:2 za Thumo bila zaradi teme prekinjena, da bo nasprotnik ta veliki handicap mogel izravnati. Zgodilo pa se je le. Ppk. Šarnbek je s taktičnimi potezami paraliziral tehniko nasprotnika in končno zmagal.

Stari šampion Dacar je upravičeno odnesel finale, ko je še sigurno premagal preostala dva zmagovalca.

Dame single. Rezultati semifinala: Ga. Papež — ga. Kavčnik 6:2, 6:3, gdč. Mühleisen — gdč. Baebler 6:1, 8:6.

V finalu je gladko zmagala gdč. Mühleisen z 6:2, 6:2. Zmagovalka še dolgo ni na višku razvoja ter še veliko obeta. Veliko premoč pa ima v sijajni fizični kondiciji. Sicer so pa vse dame iznenadile z dobro igro ter medsebojno izenačenostjo.

Teniški turnirji se, kakor znano, igrajo po cup sistemu. Kdor je premagan, izpade. Vodstvo pa se je pobrigalo, da ima vsak priložnost lastni ev. slučajni neuspeh v prvem kolu popraviti v tolažilnem turnirju, ki je bil razpisan za single gospodov in dam. To tekmovanje se je prav lepo obneslo.

Tolažilni, gospodje single. V semifinale so se plasirali: Dir. Tavčar — dr. Pretnar 1:6, 6:2, 6:3, Dolenc — Sevnik 7:5, 6:4. Zmagal je zasluženo dir. Tavčar.

Tolažilni, dame single. Po zanimivih borbah (posebno ga. Potočnik — gdč. Bahovec 6:4, 3:6, 6:2) je v tej disciplini premočno zmagala ga. Potočnikova.

Mixed double. Rezultati prvega kola: Ravnikar B. (ga. Potočnik — dr. Pretnar) gdč. Mühleisen 4:6, 6:4, 6:3. Por. Marković (ga. Schneller — dr. Suyer) ga. Kavčnik 6:4, 9:7. Dacar — ga. Dacar w. o. Banjai (gdč. Baebler — dir. Tavčar) ga. Papež 8:6, 6:4. Šivic (gdč. Pekolj — Dolenc) gdč. Bahovec 6:2, 6:2.

V drugem kolu so se srečali: Ravnikar (ga. Potočnik — por. Marković) ga. Schneller 7:5, 6:3. Dame igrajo prav dobro in izenačeno, dočim Ravnikarju uspe revanž nad Markovićem za single, ker slednjemu rezane žoge ne gredo. Dacar (ga. Dacar — Banjai) gdč. Baebler 6:1, 6:2. Zmaga vigranega para ni niti za trenutek dvomljiva. Dacar (ga. Dacar — Šivic) gdč. Pekolj 6:3, 6:3. Najlepša igra in na najvišji stopnji. Dame so sicer izborno igrale, prevladovali so pa gospodje. Igra polna tehničnih fines in taktičnih domislekov.

Finale: Dacar (ga. Dacar — Ravnikar B.) ga. Potočnik 6:1, 6:2

Vodstvo turnirja je ves čas brezhibno poslovalo ter protestov sploh ni bilo. Priprave in vodstvo tekem je bilo v rokah komiteja Atenskih dam ge. Baebler, Bahovec in Baraga, tehnični vodja turnirja pa je bil g. Ante Schneller.

Prostori so bili izvrstni, kar so prav vsi tekmovalci spontano priznavali.

Želimo si pogosto tako uspele turnirje.

Hašk zopet v Ljubljani

Da izrabi prosti termin, je SK Ilirija povabila za svoje B-moštvo v goste simpatično kombinirano moštvo Haška iz Zagreba. Gostje so mlada, tehnično izvrstna enajstorica, ki vživa povsod svoje simpatije.

Zanima nas to pot tudi nastop mlajšega moštva Ilirije, ki bo moralo prej ali slej nadomestiti nekatere igrače iz prvega moštva in se pod dobrim in strokovnim vodstvom pripraviti še za nadaljnje borbe.

Prvenstvo drugorazrednih

Mars : Jadran.

Prvenstvena tekma imenovanih moštev bo v nedeljo 23. t. m. ob 16. na novem igrišču Jadrana v Koleziji. Ob 14.30 se vrši predtekma obeh rezerv teh moštev. S to prvenstveno tekmo otvarja SK Jadran svoje novozgrajeno igrišče.

Slovan : Reka.

Prvenstveno tekmovanje II. razreda prinese poleg drugih srečanj tudi ta dvoboj, ki utegne takoj določiti jesenskega prvaka. Slovan je v vseh zadnjih nastopih dokazal, da je moštvo, ki lahko mirno gleda v svojo bodočnost. Saj razpolaga s tehnično in fizično popolnim moštvom, kateremu tudi ne manjka volje, da si osvoji letošnje prvenstvo. O Reki je težko govoriti. Po nesrečnih blesurah in suspenzih nastale vrzeli so mlade moči že zravnale. Da pa svojih navijačev le ne bi razočarali, so se Rečani odločili, da pozovejo za to tekmo tudi člane, ki služijo v vojski. Ni torej dvoma, da bo Reka napela vse sile, da obdrži primat sebi. Tekma se vrši ob 16. na igrišču Reke ob Tržaški cesti.

Službene objave LNP

(Seja p. o 19. septembra 1934.)

Navzoči gg. Kuret rav. Šetina, Novak, Skuhala. Šalamon. Jančar. Bergant. Trpin.

V nedeljo 23. septembra se določijo prvenstvene tekme v Ljubljani: igrišče Reke ob 16. Reka : Slovan Dovoli se predtekma. Službujoči odbornik g Buljevič. Vsak klub mora postaviti po pet reditelijev.) Igrišče Jadrana ob 16 Jadran : Mars. Dovoli se predtekma. Službujoči odbornik g. Bergant. Vsak klub mora postaviti po tri reditelje. Igrišče Korotana ob 16. Korotan : Slavija. Službujoči odbornik g. Ciegler. Vsak klub mora postaviti po tri reditelje. Igrišče Mladike (v kolikor bo igrišče verificirano do nedelje) ob 10. Mladika : Svoboda. Dovoli se predtekma. Službujoči odbornik g. Dorčec. Vsak klub mora postaviti po tri reditelje. Igrišče Slovana ob 16. Sloga : Grafika. Dovoli se predtekma. Službujoči odbornik g. Galov. Vsak klub mora postaviti po tri reditelje. V Domžalah igrišče Diska ob 15. Disk : Zalog. Suspenz SK Zalogu se avtomatično dvigne, čim poravna obveznosti do pričetka tekme. Službujoči odbornik g. inž. Skok. Disk mora postaviti deset reditelijev. V Mariboru igrišče Maribora ob 16. SK Maribor : Svoboda. Dovoli se predtekma. Službujočega odbornika določi O. O. V Celju igrišče SK Celja ob 16. SK Celje: Rapid. Službujočega odbornika določi o. o. Celje. V Ptuju igrišče SK Ptuja ob 15. SK Ptuj : Mura. Službujoči odbornik g. por. Berginc. V Šoštanju ob 15. SK Šoštanj : Olimp. Službujočega odbornika določi o. o. V Krškem ob 15. Krško: SK Laško. Službujoči odbornik g. inž. Cerjak. V Zagorju igrišče Sloge ob 10. Sloga : SK Zagorje. Službujoči odbornik g. Zupan. V Trbovljah igrišče Amaterja ob 10. Retje : SK Trbovlje. Službujoči odbornik g. Bostič. Dovoli se predtekma. V Hrastniku igrišče SK Hrastnika ob 16. SK Hrastnik : Rudar. Dovoli se predtekma. Službujoči odbornik g. Puntar. V Litiji ob 15. SK Litija : Svoboda. Službujoči odbornik g. Taufer.

Odobri se druga poskusna tekma SK Radomlje : SK Domžale ob 15.30 v Radomljah. Odobrita se prijateljski tekmi Korotan : Enakost ali Gorenjc 23. t. m. v Kranju, Sora : Radovljica 23. t. m. v Radovljici.

Prvenstvena tekma Svoboda, Tržič : Korotan, Kranj se verificira s 3 : 0 p. f. za Korotan.

Preložita se na poznejši termin prvenstveni tekmi, določeni za 23. september Sora : Radovljica in Panonija : Drava.

Opozarjajo se vsi službujoči odborniki in blagajniki o. o., da je treba od vsake prvenstvene tekme odtegniti za LNP in JNS 10 odst. in ne, kakor dosedai. 5 odst. v smislu novih pravil JNS.

Vzame se na znanje sporazum med klubi Slavijo, Slovanom. Mladiko, Slogo, Jadranom, Reko in Korotanom, da imajo vso režijo. Ostali klubi, ki se niso sporazumeli, pa delijo inkaso v smislu proporcij LNP na odigranje prvenstvenih tekem.

Iz OZDS. (Službeno.) Za 23. t. m. odboru za delegiranje sodnikov prijavljene tekme se določajo sodniki: v Ljubljani, igrišče Reke ob 16. Reka : Slovan Pfundner, sporazumo, predtekma Pečar; igrišče Jadrana ob 16. Jadran : Mars Vidic, sporazumno; igrišče Korotana ob 16. Korotan : Slavija Mahkovec; igrišče Mladike ob 10. Mrdjen, sporazumno; igrišče Slovana ob 16. Jordan, sporazumno; Stadion ob 16.30 Ilirija rez. : Hašk rez. Galič; v Domžalah igrišče Diska ob 15. Disk : Zalog Gottwald; igrišče Domžal Domžale : Radomlje inž. Skok; v Mariboru igrišče Maribora ob 16 Maribor : Svoboda dr. Planinšek, rez. Frankl, sporazumno; v Celju igrišče Celja ob 16. Celje : Rapid Pevalek, sporazumno; v Ptuju Ptuj : Mura Kopič; v Šoštanju ob 15. Šoštanj : Olimp Seitl, sporazumno; v Zagorju ob 10. Lunder, sporazumno; v Litiji ob 15. Litija : Svoboda Deržaj, sporazumno ;v Hrastniku ob 16. Hrastnik : Rudar Božič, sporazumno; v Trbovljah ob 10. Retje : Trbovlje Cimperman, rez. Arhar; v Krškem ob 15. Krški : Laško Marin; v Kranju Korotan : Jesenice Betetto. Tajnik I. Pevalek s. r.

Komisarijat JSZS za LP. (Službeno.) Ljubljanska reprezentanca za dvomatch proti Zagrebu bo sestavljena iz atletinj Ilirije in Atene. Atletinje za posamezne discipline se bodo imenovale pred tekmovanjem v Zagrebu.

Juniorski pokal. (Službeno). Verificirajo se tekme prošle nedelje: Ilirija: Slavija 7 : 0, Primorje : Mars 1 : 1, Ljubljana : Istra II. 0 : 3 p. f., ker se je izkazalo, da je bil igralec Ljubljane Derganc starejši letnik. Diskvalificirajo se igralec Povhe Alojz (Mars) radi surove igre na tekmi Mars : Primorje. Določi se program za nedeljo 23. t. m. Igrišče SK Ilirije v Stadionu ob 9.30 Panonija : Istra II. sodi g. Betetto, ob 10.45 Ljubljana : Reka II, sodi g. Pečar. Službo vrši g. Vernik. Klubi naj postavijo po tri reditelje in starejšega stranskega sodnika.

Ljubljanski plavalni podsavez. (Službeno.) Za medmestno tekmo Sušak : Ljubljana se v reprezentanco Ljubljane določajo plavačice: Šiška, Groschel, Babinek, Bradač, Finc in Lavrenčič ter plavači: Wilfan, Cerer, Schell, Hribar, Mihalek, Čadež, Jamnik, Otruba, Fux, Lavrič, Fritsch, Čuden. Vsi navedeni morajo brezpogojno priti danes, v petek, ob 17.30 na kopališče Ilirije, kjer prejmejo vsa navodila. Reprezentanco vodita gg. prof. Kuljiš in Kramaršič.

SK Ilirija (nogometna sekcija). Važna seja načelstva nogometne sekcije drevi ob 20. v kavarni Evropi. Gg. odborniki naj se iste radi važnega dnevnega reda zanesljivo udeleže.

Nogometnemu naraščaju! SK Ilirija bo pričela v prihodnjih dneh s sistematičnim treningom dečkov v starosti od 10. do 14. let. Vabimo vse one naraščajnike, ki so se vpisali že spomladi kakor tudi nove, ki imajo veselje do nogometa, naj se javijo v petkih ali sredah od 15. na Stadionu. Prvi trening bo danes od 15. dalje. Poleg nogometa bomo gojili tudi turistiko in gozdovništvo ter s primernimi predavanji vzgajali sportnike. Zato pozivamo vse one, ki žele postati dobri nogometaši in plemeniti sportniki, da pridno posečajo naše tečaje.

TSK Slovan. Drevi ob 20. v klubovi sobi pri Krušiču članski sestanek prvega in rezervnega moštva. Določile se bodo postave za nedeljske tekme.

SK Grafika. Drevi ob 7. uri sestanek prvega in rezervnega moštva zaradi sestave moštva za prvenstveno tekmo. Vsi točno in sigurno.

SK Slavija. Danes ob 19.30 strogo obvezen članski sestanek v posebni sobi kavarne Evrope.

SK Reka. Danes trening A in B moštva. Ob slabem vremenu trening odpade, pač pa se vrši članski sestanek ob 19.30 v konzumu.

Lahkoatletski miting v Celju. Vsi celjski sportni klubi priredijo v nedeljo 23. t. m. ob 9. dopoldne na Glaziji v Celju lahkoatletski miting za prvenstvo poedincev in izbirni miting za dvomatch z Mariborom. Na sporedu je tek na 100, 200, 400, 1500 in 3000 m, met krogle, diska in kopja, skok v višino in daljino, troskok, balkanska stafeta 800 krat 400 krat 200 krat 100 m in stafeta 4 krat 100 m. Ker je prijav zelo mnogo, bo borba zelo zanimiva in napeta in ni izključeno, da bodo postavljeni rekordi, ker startajo v ostri konkurenci med drugimi tudi znani lahkoatleti Martini, Skok, oba Mareka in Goršek. Ker je prireditev tudi propagandnega značaja, se pričakuje številen obisk, zato je vstopnina minimalna.

Celjski in gabrski gasilci na zelenem polju. V nedeljo 23. t. m. ob 15. se bo pričela na sportnem igrišču SK Olimpa v Gaberju pri Celju svojevrstna in zanimiva nogometna tekma med moštvi prostovoljnih gasilskih čet v Celju in Gaberju. Tekma bo trajala dvakrat po 30 minut in bo zaključena ob 16., tako da bodo lahko gledalci nato prisostvovali tudi podsavezni prvenstveni tekmi SK Celje : SK Rapid (Maribor) na celjski Glaziji.

SK Domžale (nogometna sekcija). V nedeljo ob 10. uri naj bodo tile igralci v garderobi: Štiftar, Čad I in II, Hugo, Roman, Tinče, Rudi, Bitenc, Zabret, Klančnik, Amon ter naslednji Janežiči: Vinko, Edo, Miha, Franc, Miro, Peter, Frenk, Petrček, Pepe, Slavko in Janko. Ob 14. naj bodo na igrišču v Radomljah: Štiftar, Janežič I, II in III, Hugo, Lavrič, Žitko, Roman, Čad I in II, Bitenc, Amon.

SD Sora v Dravljah priredi v nedeljo medklubsko kolesarsko dirko na progi Št. Vid—Kranj—Št. Vid. Vozilo se bo v dveh skupinah, in sicer v prvorazredni in juniorski. Proga za obe skupini je ista in znaša okrog 40 km. Obrat je pred Kranjem na tkzv. Gmajni. Nagrade za dirkače so razstavljene pri Doležalu v Št. Vidu. Namen dirke je počastitev drž. prvaka Trobca Ivana, ki si je priboril drž. prvenstvo na dirkališču 9. t. m. S prireditvijo je združena tudi zabava z godbo in plesom. Dirka se vrši ob vsakem vremenu; pričetek točno ob 15. Dirkači morajo biti eno uro pred startom na mestu zaradi žrebanja številk. Vozi se po pravilih KSKJ in cestnem policijskem redu. Vse prijatelje društva in vozače vabimo, da se polnoštevilno udeleže te prireditve.

Sokol

Pešizlet Sokola I. na Taboru je določen nepreklicno za nedeljo 23. t. m. Ob 8. zjutraj zbirališče na Taboru. Zamudnikov ne bomo mogli čakati, zato bodite točni. Ob pol 9. najkasneje že odidemo preko Ježice do Črnuč, od tam pa ob Savi do končne točke — Sv. Jakoba. Ne pozabite, da gre z nami godba na pihala kakor lansko leto v Beričevo. Vsem je še v svežem spominu prijetni obisk Beričevega, zato pridite tudi v nedeljo v naš krog vsi Taborjani (ke), ki le utegnete. Kdor ne bo vzel seboj hrane, jo bo dobil pri kotlu poljske kuhinje, kjer se bo kuhalo skupno, okusno kosilo. Popoldne bomo porabili za razvedrilo in igre. Še še spominjate veselega razpoloženja lani? Če bo šlo vse po sreči, predvsem seveda, če bo družba čim številnejša, potem bodite uverjeni, da bo letos še mnogo lepše. Prav zato vam bo vsem, ki se ne boste odzvali vabilu društva, še toliko bolj žal zamujene, lepe prilike. Zato vsi v nedeljo zjutraj na Tabor in z nami na izlet.

Sokol Ljubljana II. je začel redno telovadbo v telovadnici I. realne gimnazije (realke) v Vegovi ulici po tem-le redu: člani v torek in petek od 20.15 do 21.45; moški naraščaj v sredo in soboto od 19. do 20.30; moška deca v torek in petek od 18. do 19.; članice v ponedeljek in četrtek od 20.15 do 21.30; ženski naraščaj v ponedeljek in četrtek od 19. do 20.; ženska deca v ponedeljek in četrtek od 18. do 19. Ob nedeljah in praznikih je od 9. do 12. prosta telovadba za članstvo in naraščaj. Moška deca začne vaje v petek 21. t. m., ostali oddelki pa v ponedeljek 24. t. m. Deca in naraščaj morata prinesti potrdila staršev, odnosno njih namestnikov, da jim dovoljujejo posečanje telovadbe.

Sokol na Viču priredi v nedeljo 23. tega meseca za članstvo v Vrhovškem borštu piknik, na katerega je vse članstvo vabljeno. Za zabavo in okrepčila bo poskrbljeno. Odhod vseh udeležencev piknika bo v nedeljo 23. t. m. ob pol 11. izpred Sokolskega doma. Pridite!

Radio

Petek, 21. septembra.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.50: Poročila. — 13: Čas, plošče. — 18: Onstran Gorjancev (Regally). — 18.20: Tamburaški sekstet. — 19: O organizaciji podmladka Rdečega križa (J. Kobal). — 19.20: Plošče. — 19.30: Proglasitev Dušanove kraljevine. — 19.50: Čas, jedilni list. — 20: Prenos iz Zagreba. — 22: Čas, poročila, plošče.

Sobota, 22. septembra.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.50: Poročila. — 13: Čas, plošče. — 18: Radio-orkester. — 18.40: Reja angorskih kuncev. — 19: Zabavno predavanje (ga. Medvedova in g. Sancin). — 19.20: Zunanjepolitični pregled (dr. Jug). — 19.40 Čas, jedilni list. — 19.45: Joahim Vujić. — 20.05: Fantovski sekstet iz D. M. v Polju. — 20.35: Delibes: Balett de Sylvia (plošče). — 21: Radio - orkester. — 22: Čas, poročila, plošče.

BEOGRAD 19: Klavir. — 20.30: Pester program. — 22.30: Plošče. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17.15: Lahka glasba. — 20.15: Pesmi. — 21.15: Violinske skladbe. — 21.45: Ples. — PRAGA 19.10: Godba na pihala. — 20.05: Operetni večer. — 22.30: Orkester. — BRNO 20.05: Program kakor v Pragi. — VARŠAVA 20: Lahka glasba. — 21: Orkester. — 22.15: Ples. — 23.35: Plošče. — DUNAJ 12: Lahka godba. — 16.10: Zborovsko petje. — 17.40: Vojaška godba. — 19.45: Lanner - Strauss. — 21: Dunajski simfoniki. — 22: Ples. — 24: Ciganska godba. — BERLIN 20.30: Plesi evropskih narodov. — 23: Ples. — KÖNIGSBERG 20.10: Zabaven program. — 22.30: Plošče — 22.50: Ples. — STUTTGART 20.15: Operetni večer. — 23: Nočni koncert. — BUDIMPEŠTA 17.40: Godba na pihala. — 19.25: Ciganska kapela. — 20.15: Operetni večer. — 23.10: Plošče. — RIM 19.30: Plošče — 20.45: Operni večer.

Sokol v Zagorju ob Savi je med najdelavnejšimi v celjski župi. Vzgojil je že mnogo dobrih telovadcev in vaditeljev. Letošnji javni nastop je imel že 15. julija; še prej, 27. maja, pa je otvoril telovadišče na Lokah za tamošnji mladinski odsek tudi z javnim nastopom. Ob koncu julija je prednjaški zbor priredil trodnevni lahkoatletski tečaj, ki je bil obvezen za člane in članice, neobvezen pa za naraščaj. Tečaj je vodil telovadni učitelj br. Poljšak Slavko ter obdelal vse panoge lahke atletike. Tečaj je imel velik uspeh. Odslej je na telovadišču kar mrgolelo. Vse se je urilo. Tako so se morale dati telovadcem še tekme, ki naj bi pokazale uspeh napredka. Vršile so se lahkoatletske tekme 9. t. m. dopoldne, popoldne pa ponoven javen nastop brez vstopnine, ki naj bi imel tudi lahkoatletski značaj. Ob 9. je na telovadišču startalo 10 gozdnih tekačev, ki so na progi skozi Zagorje, Potoško vas in čez Gorico pretekli približno 4 km dolgo pot. Prvi je prišel na cilj br. Zmrzlak Ivan, drugi pa Podjed Vinko. Nato so se pričele lahkoatletske tekme članov in članic. Članov je nastopilo 19 v teku na 60 m, skoku v višino in metu krogle; članic je pa nastopilo 10 v teku na 60 m, skoku v daljino in metu žoge s pentljo obojeročno. Najboljši met krogle je znašal 9.52 m (br. Klun), najboljši skok v višino 1.45 m (bratje Klun, Zore in Flisek), najboljši skok v daljino 3.55 m (s. Klunova), najboljši met žoge 37.63 m (s. Jesihova N.). V teku so tekmovali tudi štirje brati iz Trbovelj. Pri članih je dosegel največ točk br. Klun (398 točk), drugi je Bil Zore (395 točk) in tretji Flisek Slavko (380 točk). Kako so bili dobri vsi tekmovalci, je razvidno iz tega, da je 19. dosegel dve tretjini točk maksimuma. Pri članicah se je na prvo mesto plasirala s. Juvanova s 324 točkami, na drugo mesto pa s. Klunova z 287 in pol točke. Tudi sestre so vse dosegle dve tretjini točk maksimuma. Ob 12. so člani iz Zagorja in Trbovelj odigrali prijateljsko tekmo v odbojki, pri kateri so zmagali Zagorjani z 2 : 1. Popoldne je bil javni nastop brez vstopnine, ki je dobro uspel. Zagorskemu Sokolu na vseh teh uspehih iskreno čestitamo!

Koroška jesen

Vedno je enaka, enako zasanjana, prikupljiva, solnčna in jasna....

Nedeljski mir nad enolično, skoro dolgočasno gozdnato in ravno pokrajino od Labuda do Velikovca. Stalno se veča brzina motornega kolesa, ki jo pospešuje gladka, trda cesta.

Stop! Povsem nepričakovano dvigne roko in me ustavi sredi ceste vozač v gornještajerskem kroju, ki stoji z avtomobilom ob levi strani ceste. »Defekt?« »Da, ventili.«

V zaprtem vozu živahno gestikulirajo in ugibajo trije višji oficirji, kako priti naprej. »Kaj bi bilo napraviti?« prosi podpolkovnik. »Peljem se itak skozi Velikovec in od tam Vam lahko pošljem pomoč,« odvrnem, »eventuelno tovorni avto«. Predlog m pomoč sprejmejo ponesrečenci s prav otroško hvaležnostjo in ljubeznivostjo. Sploh je bilo na gospodih videti več družabne uglajenosti kakor strogo vojaških svojstev.

Vzamem na kolo vozača, vprašam brezuspešno za pomoč na Rudi in zdrvim naprej proti Velikovcu. Zapuščena graščina in razvaline nad Vovbrami in Tršnjami v daljni hribovsko-gozdnati mnogolikosti vzbujajo davne spomine...

Tudi Velikovec je v nedeljo popoldne prazen. Eden, dva avtotaksija čakata v senci drevoreda. Tu in tam odide iz gostilne kak zakasnel podeželan. Le spomenik »osvobojenja« s krepko poudarjanimi verzi pesnika Kernstocka, napisanimi z zlatimi črkami, sameva na trgu.

V novi, malce temačni kavarni je polno mirno razgovarjajočih se meščanov. Spijem kavo in pogledam bežno v časopis. »Bauernzeitung« piše z debelimi črkami in citira izjavo našega ministra Jevtiča: »Jugoslavija se odreka vsem aspiracijam na Koroško«. »Freie Stimmen« na dolgo in široko razmotrivajo o hitlerjevskih beguncih in ugotavljajo, da so slovenska oblastva sprejela begunce sicer povsem korektno, toda nič več kakor korektno. Kake prijaznosti da begunci niso bili deležni. Na drugi strani vabi list k nakupu koledarja, ki bo za prihodnje leto ob priliki petnajstletnice osvobojenja posebno pester in obsežen.

Kažipoti na glavnem trgu označujejo smeri v posamezne kraje Koroške. Poseben kažipot vabi celo v okoliško kopališče. Sploh se je mesto v zadnjih desetih letih močno olepšalo in moderniziralo.

Kam torej? V Celovec ali proti Sinči vasi in Miklavčevemu? Uberem zadnjo smer. Nenadna nevihta me prisili, da zapustim betonirano cesto iz Velikovca proti Sinči vasi in iščem zavetja v Polzerjevem hotelu.

Mlad in zgovoren nemški motociklist je tudi že ubežal semkaj pred neurjem. Okoli njega se je zbrala majhna družba domačinov, ki si je prizadevala tujca zabavati in mu pokazati lepoto koroške pesmi. Ob nepogrnjeni mizi sedijo znani, bogati sinčevaški lesni magnat L., postajni načelnik, dva drvarja in en kmet.

Pesem in družabnost izbrišeta na Koroškem na mah vse stanovske razlike, ki se sicer upoštevajo bolj kakor pri nas.

Pojejo nemško in tu in tam poizkusijo katero slovensko. Po petnajstih letih me je morda spoznal eden ali drugi od omizja. Hoteli so pritegniti v družbo tudi mene in so zaradi tega s posebnim poudarkom ubrali koroško narodno slovensko »Mav čez izaro« in naposled nemško iz domače Rožne doline »O Rosental...«

Nezanesljivost političnih razmer pa mi je velela, da sem izkoristil zjasnitev vremena in sem se vljudno iz nekolikšne dalje poslovil.

•

Čudovito lepa je vožnja proti Dobrli vasi in Miklavčevemu. Tiho, spokojno jesensko solnce sije na zelene travnike, že dozorelo ajdo in še vedno zelena polja prosa in krompirja, ki so na primer v Savinjski dolini že zdavnaj porjavela in dozorela. Široke, temne sence samotnih brez in lip se posebno jasno odražajo od rumeno-zelenih košenic. Goselsko jezero s preraslim slokim ločjem lahno valovi v rahlem večernem vetrcu. Breg in gozd se zrcalita v gladini jezera.

»Kjer se beseda neha, le pesem veljal« Zdi se mi, da Korošci pojejo povsod, kjerkoli se snidejo, ker nam manjka besed, da bi izrazili vso lepoto prirode in vse občutje. Preprosto koroško ljudstvo, pa tudi izobraženstvo čisla najbolj onega, ki najbolje poje, pa je vseeno, ali je pevec profesor ali siromašen hribovski drvar. V Rožni dolini fant sploh ne velja, če ni pevec.

»Katera je ona lepa vas tam?« vprašam slučajnega sopotnika, da poživim razgovor. »To je Sittersdorf... Žitara vas«, reče na to slovensko, ko iz mojega molka brž čas sklepa, da ne poznam nemškega izraza. »Da, saj res,« odvrnem, »tu smo pred 16 leti poživljali živinorejsko zadrugo.«

Tu naokoli, nad Klopinskim jezerom in pod Peco ob Globasnici, so gojili nekoč vinsko trto. Nekoliko vinogradov je menda še zdaj. Žitarovaško vino je bilo daleč naokoli znano kot posebnost.

Voz za vozom, kakih petnajst do dvajset lojterskih voz pride v skupinah ali posamezno nasproti. Bil je sejem v Železni Kapli.

Ob Miklavčevem, znanem prostranem veleposestvu, katerega delni lastnik dr. Steinacher je ugleden in vpliven hitlerjevski uradnik v Berlinu, je nekako mirno in zapuščeno. Menda tudi posledice julijskega prevratnega poizkusa!

Tu odložim sopotnika in krenem preko Bele čisto ob vznožju in v senci Rehberga in nad 2000 m visokega skalnatega Obira skozi gozdove in siromašne, medle travnike, ob vsihajočem jezeru, mimo Vildenštajnskega slapa, po strmih apaških klancih v Apače, čez široko in globoko, dolini podobno strugo Borovnice — Frajbaha s Košuto v ozadju, proti Šmarjeti v Rožu in Borovljam. Tudi tu te srečavajo vozniki, ki vozijo čebele z ajdove paše.

Malo se še ustavim ob Frajbahu, kjer je bila l. 1919 več mescev jugoslovenska mejna črta. Tu je bival več let pred meseci v Ormožu umrli upokojeni župnik Čeh g. Hraba. Zaradi vesele narave in bolj svetovljanske družabnosti je ta vrli narodni in gospodarski delavec užival vse simpatije ljudstva, manj morda simpatije stanovskih tovarišev. Njegovo priljubljenost izpričuje dejstvo, da so prišli na njegov pogreb preprosti kmetje iz daljnega avstrijskega Roža v naš Ormož.

Šmarjeta, vas pod belim orjakom, Malim in Velikim Obirom, torišče krvavih vojnih dejanj, pobojev in strahu pred petnajstimi leti. Ljubka planinska vas je že skoro pozabila rane izza nedavnega časa. Le tu in tam čisto slučajno nanese razgovor na te reči, kakor bi se bilo vse zgodilo že pred 50 ali 100 leti: na divjega učitelja (»Der wilde Lehrer«, so mu rekli Nemci), zdaj profesorja glasbe g. P. na učiteljišču v Ljubljani, ki je tu učiteljeval l. 1919 in 1920, vežbal naše fante v petju in organiziral slovenske udarne čete; na domačina poročnika, ki je imel celo pruska vojna odlikovanja, pa je vendar potegnil z Jugosloveni; na nekega bolehnega pisatelja, ki je bival tu eno celo zimo v zakajeni kmečki sobi in piše zdaj (Ivan Albreht) knjige v Ljubljani.

Večina starih idealnih mož, kot kremen trdnih narodnjakov, je že pomrlo ali šlo zaradi let v zatišje, mlajši rod pa vse pozablja v skrbeh za obstoj, se delno posveča strogo nabožnim akcijam cerkve in se ponajveč razvedruje v prireditvah domovinske fronte, na gasilskih plesnih veselicah in v travniškem rajanju Arbeitsdiensta ob Dravi.

Klici »Heil« odmevajo z veselice v pozno noč.

»Živio«, se drzneta zakličati mlada visokošolca z Dunaja.

Petje poneha in tudi godba utihne. Glasen krik in vpitje na predrzneža...

V gostilni ugašajo luči druga za drugo. Poseglo je vmes oblastvo in napravilo konec prepiru in tudi veselici. Le šumenje in bobnenje močno naraslega veškega potoka, ki prihaja z Belega plaza in od Črnega vrha, prekinjata tišino. Črne gmote oblakov, katere obsije od časa do časa luna, kipe izza Košute in Grlovca. Z njimi prihajajo tople južne zračne struje, ki so tako pogoste in tudi tako nevarne ajdi jeseni na Koroškem.

Fran Wernig.

STAREJŠIM LJUDEM ZAGRENJUJEJO STARE DNI REVMATIČNE BOLEČINE.

Vsem, ki trpite na revmatizmu, kostnih bolečinah, zbadanju, ishiasu, zobobolu, glavobolu, priporočamo masažo. Za masažo je »Alga«. Masaža z »Algo« vas krepi in osvežuje.

»ALGA« se dobiva povsod, 1 steklenica Din 14.—. 222

Reg. S. br .18117-32.

Marcelle Tinayre: 10

Upornica

Roman

»Ne, ne!... Jutri imam druge opravke. Mesečna številka se zaradi mene ne sme zakasniti... Saj je že tako dovolj godrnjanja... Foucartova sta v skrbeh... Bojita se konkurence... novih časopisov ‚Femina' in ‚Srečno življenje'... Foucart pravi: ‚Jih bomo že ugnali. Trust napravimo'... A nekaj sotrudnikov ga je zapustilo... nekaj naročnic je odpovedalo list... Da si videl Foucarta, kako je besnel!... To ti je pekel!... In človek mora biti še zadovoljen, da ima vsaj to!«

Slekla je krilo in bluzo ter si odpela steznik...

»Kje je moja domača halja?... A, tukajle... v vznožju postelje leži že od jutra!... Pa je Touretta res nekam zanikarna...«

»Oh,« je rekel Pierre, »prav za prav je čisto pridna ženska...«

Oprt na komolec, je gledal Jozano.

Svetloba, oslabljena od rožnatega senčnika, jo je obdajala s toplim sijem. Vzravnana, nekoliko vzpognjena, je stala ob postelji in si zapenjala črno spodnje krilo, ki ji je tesno oklepalo ledja in se zvončasto širilo okoli gležnjev. Njene misli so bile še pri delu, pri »Ženskem svetu« in pri Foucartovi slabi volji, tako da ni opazila, kako je tisti gib poudarjal obliko njenih prsi, in se ni zavedala, ko ji je zdrknil lilasti svileni trak z ramena..

Med govorjenjem se je razvnemala; senca trepalnic je dajala njenim skrilastovišnjevim očem žametast izraz; njeni krasni zobje so se bleščali. Vzdignila je gole lakti, da bi si pritrdila lasnico, nato se je pripognila in pobrala rdečo flanelasto jutrnjo haljo. Pierre jo je ujel za zapestje.

»Čuj, Jozana!«

»Kaj? Ali ti ni dobro?«

»Pač!... Pač!... Čuj!«

Sédel je na rob postelje. Iskra strasti mu je tlela v sivih očeh. Smehljaj mu je razsvetljeval shujšani obraz, ki so ga prepregale globoke brazde... Gladki lasje so mu lepili na sencih... Iz brkov mu je puhtel duh po etru.

»Pusti me, Pierre!« je z glasom polnim tesnobe zaprosila Jozana. »Zdravnik...«

»Nikar zmerom ne misli na zdravnika! Saj mi je bolje. In kako zala si s temi svojimi velikimi očmi in belimi komolci...«

Objel jo je, glava mu je obležala na njenih belih, razgaljenih prsih, njihov vonj ga je spravljal ob pamet...

A Jozana nocoj ni mogla brzdati svojega studa. Upirala se je... Pierre jo je pahnil od sebe:

»Gabim se ti!... Zato, ker sem bolan?... Ker sem grd?... Ne moreš mi odpustiti, da sem bolan in grd, jeli?... Prav imaš. Jaz pa ljubezen nisva več drug za drugega! Presmešen sem... Oh, nič se ne boj! Ne misli, da te bom s silo...«

Od jeze in razburjenja je zajokal.

»Edinega veselja, ki ga še imam, mi ne privoščiš!... Le pojdi, saj ne bom vztrajal pri svoji pravici... Hotel sem te kakor prejšnje čase, ko si me še rada imela. Oh, saj boš kmalu prosta! Ne bom ti dolgo v nadlego! Umrl bom... Strohnel bom v kotu, ti se pa omoži z drugim... ali si vzemi ljubimca... mladega, ki se ti ne bo studil.«

Obupno je zatarnala:

»Tiho bodi! Tiho! Ostudno je, da tako govoriš... Ne boš umrl... nočem...«

»Jozana!«

Obsul jo je z burnim milovanjem, ki ga je trpela z zaprtimi očmi in stisnjenimi ustnicami...

Molče, polna notranjega drgeta, je dolgo ležala zraven dremajočega moža.

Nato je oblekla jutranjo haljo in odnesla svetiljko v dnevno sobo. Miza je bila polna knjig, časnikov in pisem — pisem naročnic, ki so vpraševale za svet, kako bi si mogle pomladiti polt ali prenoviti kako obleko.

Jozana je sedela za svojo pisalno mizo in pisala:

Pomladanska moda.

»Namesto težkih suken in debelih volnenih blag, ki smo jih rabile za zimske obleke, je stopil serž. Alpaka — gladek ali vzorčast — bo vladal letošnji modi...«

Peresnik ji je padel iz roke. Vroče solze so ji kapljale na beli list. Bilo ji je, kakor da bi se ji prsi trgale od ihtenja:

»Kakšno življenje! Moj Bog, kakšno življenje!«

Bilo je nekaj pred štirimi popoldne. Gospod Izidor Foucart in gospa Madeleine Foucartova, ustanovitelja in izdajatelja »Ženskega sveta«, gospa Lagnyjeva, redakcijska tajnica, poročevalci in poročevalke, risarji in fotografi, časopisni opravniki, dobavitelji, vse tiste bolj ali manj važne osebnosti, ki so med petimi in sedmimi pri svetlobi električnih luči in med brnenjem telefona prihajale in odhajale, govorile in pisale ter pripravljale »najodličnejši časopis današnjega sveta« in štiri ali pet listov druge vrste, ki so bili z njim združeni, za tisk — vsi ti ljudje so bili še pri svojih zabavah ali svojih zasebnih opravkih.

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo služb. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite **Din 3.- v znamkah.**

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vposlati v pismu obenem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana štev. 11842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelek „Jutra", Ljubljana.

Potniki

Beseda 1 Din. davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Iščem zastopnike za izdelovanje novovrstnih patentiranih slaščic — za vsa mesta v državi. Beograd, štev. 16/II, desno. 24265-5

Pouk

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din. Dijaki 12 Din

Francoščino in nemščino poučuje prevožena strokovna učiteljica jezikov. Wolfova ulica 10, II. stopnišče, II. nadstr. Prijave sprejema dnevno med 12. in 4. uro popoldne. 24247-4

Službo dobi

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Mlad šofer neoženjen, se sprejme k bovornemu avtu »Saurer«. — Samo izučeni mehaniki ali ključavničarji naj stavijo ponudbe na naslov: Ed. Suppanz, Pristava. 24180-1

Agronom s fakultetno naobrazbo, s prakso v semenogojstvu, dobi stalno službo. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Agronom«. 24142-1

Izurjeno pletilijo sprejmem v stalno delo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 24241-1

Šiviljo dobro izurjeno na krznarskem stroju sprejme Filip Bizjak, krznarstvo, Kongresni trg 8. 24237-1

Gozdar. paznika vajenega vseh gozdarskih del, sprejmem v bližini Celja s prostim stanovanjem, nekaj zemlje za svojo družino in plačo po dogovoru. Taki, ki imajo vešč. prakso, imajo prednost. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Paznik«. 24232-1

Dobrega prodajalca konfekcijske in manufakturne stroke, s simpatičnim nastopom, ki obvlada tudi nemški jezik, sprejmem takoj. Ponudbe z referencami in sliko na naslov: F. Mastek, Maribor. 24260-1

Vzgojiteljico ki obvlada perfektno nemščino in bi bi pomagala pri lažjih domačih delih, sprejmem k šestletnemu fantku na veleposestvo v bližini Celja. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Celju pod »Večletna praksa 63«. 24233-1

Brivskega pomočnika (ali frizerko) dobrega ondulerja sprejmem takoj na Šmartinski cesti štev. 18. 24245-1

Starejšo služkinjo 30—40 let staro, samostojno, vešča opravljati vsa gospodinjska dela, sprejmem takoj k bolni vdovi, po dogovoru. — Frančiška Ameršek, Trbovlje I št. 109 23262-1

Natakarico mlado in marljivo, z dobrimi spričevali in nekaj kavcije, vešča tudi nemščine, iščemo za provinco. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »20«. 24253-1

Prodam

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vabimo Vas k nakupu v najcenejši obiskovalnici A. Preseker, Sv Petra cesta 14. 133

Šolske torbice aktovke, nahrbtniške itd. v veliki izbiri priporoča Ivan Kravos Maribor, Aleksandrova 13. 22334-6

Fotoaparat Patent Etui kamera 9 × 12 Zeiss Tessar 4.5, kompleten s 6 kasetami, »film packkasete« in rumenico, skoraj nov, naprodaj za 980 Din. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 24234-6

Službe išče

Beseda 50 para davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 3 Din. Najmanjši znesek 12 Din

Natakarica stara 22 let, čedne zunanjosti, s kavcijo, išče zaposlitev kjerkoli — najraje na Gorenjskem. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Poštena 2025«. 24254-2

Mesto prodajalke ali blagajničarke išče — oziroma zamenja gospodična, izvežbana v špecerijski in delikatesni stroki. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Zamena 600« 24114-2

Pletenine navadne in boljše prevzame v izdelavo strojno pletilstvo. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Pletenine«. 24239-2

Avto, moto

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

3 osebe avtomobile in 2 motorja za vsako ceno proda »Promet«, nasproti krševniške cerkve. 24257-10

Harley-Davidson 350 ccm, v brezhibnem stanju ugodno prodam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 24263-10

Kupim

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Šivalni stroj otroški vozliček, otomano in železen štedilnik kupim Ponudbe pod »Takoj 77« na oglasni oddelek »Jutra« 24258-7

Posest

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Hišo v Ljubljani z 10 sobami, zraven tudi gospodarsko poslopje in velik vrt, katerega en del je uporabljiv za stavbno parcelo, prodam. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod »Gotovina ali knjižice«. 24203-20

Pohištvo

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Jedilnico hrastovo, novo, poceni prodam. — Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 24249-12

Pridelki

Beseda 1 Din. davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

4000 kg krompirja in 1000 kg fižola kupimo. Ponudbe z navedbo cene na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Krompir fižol«. 24246-33

Sadje

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Več vagonov jabolk obranih in za prešo kupim Cenj. ponudbe z navedbo kvalitete in najnižje cene na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Vagonske množine sadja«. 24235-34

Stanovanja išče

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Tričlanska družina išče za november dvosobno stanovanje s kabinetom ali trisobno, v mestu ali blizu Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Spodnja Šiška«. 24223-21/a

Sobo odda

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Lepo, solnčno sobo s souporabo kopalnice takoj oddam v bližini sodišča. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 24187-23

Opremljene sobe solnčne — za eno ali dve osebi oddam na Sv. Petra nasipu št. 43/I. Klavir in kopalnica na razpolago. 24242-23

Sobe išče

Dve prazni sobi iščem v centru mesta. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Zdravnik«. 24145-23/a

Opremljeno sobo stalno, separirano, s postrežbo, souporabo kopalnice in telefona iščem. Ponudbe z navedbo cene. — Ugodno prodam moderno **samsko sobo** Selšak, kavarna »Emona«. 24248-23/a

Dopisi

Beseda 2 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din

Pomladni sen 1925 Hvala! Pojasnim ustmeno. Pričakuj me tekoči teden. Poljube! 24070-24

V oglasnem oddelku »Jutra« je dvigniti sledeče šifre: Akomodator, Ana, Bogomila, Bližnji center, Brez posredovanja 100, Bodočnost, Cimpreje, Čistoča 450, Čisto, Do 500 ccm, Dobro naložen kapital, Drama, Dobra oskrba, Dobra moč, Dijakinja, Financijer, Gostilna, Gotovina 25.000 Din Gotov denar, Gorenec, Hiša 51, Hiša 30.000, Hišnik, Inženjer, Iz Ljubljane, Inozemec, Idealna lega, Kranj Keksi in čokolada, Kavcije položim, Kmetska in Ljudska, Kavcija, Lepa hiša, Ljubljana, Ljubljana 2000, Mesečno 950 Din, Mariborska, Majhno, Mirno in čisto, Navesti ceno, Nizka cena 68, Ne daleč, Odkritosrčnost, Otroka 8—10 let, Original, Poštena 27, Plačam redno, Perfektna 20, Popolna varnost Poštena, I reference, Redka priložnost, Rešitev, Redek slučaj, Stalen 22, Sreča, Srečna in zlata jesen, Solidna plačnica, Samostojen vrtnar, Samo v Ljubljani, Stalno fino delo, Samostojna, Stalni zaslužek, Sreča 40, Samostojna 14, Solidno, Spretna, Takoj izplačilo, Takojšnja gotovina, Točen plačnik 31, Tombola, Ugodna priložnost, Ugodna cena, W. S., Vaga, Vozliček, Vinograd, Valuta 57, Velik promet, Vesten plačnik, Varno posojilo, Zanesljivo posojilo 40.000, Zamenjam, Zmožna 22, Za prvo silo, Z. A., Zukerl, Zanesljiva vzgojiteljica, Zastopnik, 300—400 200, 1888, 105, 1200 m².

Ženitve

Kateri starejši dobro situiran inteligent želi imeti lepo ženko? Le resne dopise na naslov: Mařenka Stransky, poste restante, Maribor. 23830-25

Kapital

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Hranilne vloge vseh bank kupujemo in prodajamo najpovoljneje in točno. Poslovni zavod d. d., Zagreb. Praška ul. 6/II Tel. int. 38-38. Za odgovor priložiti znamke. 208-16

Kupim knjižice Zveze Slov. zadrug Ljubljana, cca 30.000 Din, Hranilnice in posojilnice Lukovca 10.000 Din proti gotovini. Stavite ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »Lukovca«. 24256-16

Iščem posojilo ali družabnika za podjetje, ki je v dravski banovini in Vojvodini izborno vpeljano. Intebulacija primo loco na nepremičninah — vrednih nad tri milijone dinarjev. Potreben kapital 1—1½ milijona Din. Ponudbe pod »Popolna varnost« na oglasni oddelek »Jutra«. 25083-16

Posredujem denar na hranilne knjižice vseh denarnih zavodov **Rudolf Zore, Ljubljana** Gledališka 12. 24160-16

Posojila na hranilne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana, Krekov trg štev. 10. 24264-16

INSERIRAJTE V „JUTRU"

Pst Patent Stopf Twist

Vam omogoča mašenje perila na šivalnem stroju brez aparata, Vam skrajša delo celega dne na dobro uro, Vam daje mesto krpe presenetljivo lepo tkanino. Dobiva se povsod. Dobava na debelo pri generalnem zastopstvu za Jugoslavijo v Ljubljani, poštni predal št. 81. 7975

Pozor! Pozor!

Pomemben izum!

Za fabrikacijo tehn. izdelanega instrumenta za varstvo in ugotavljanje horicontalne lege za letala v megli iščemo tovarnarja ali finančnika za lanciranje. Različne predpogodbe smo že sklenili. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Nr. 536«. 8006

VSE GUBE SO IZGINILE!

po šestih tednih

V neki dunajski bolnišnici je neki znameniti zdravnik dnevno po pet minut negoval neko 61 letno ženo. V šestih tednih so gube popolnoma izginile. Povrnila se ji je sveža, mladostna, dekliška polt. Ta poizkus je bil ponovljen, navaja Dunajski Medicinski List, pri drugih ženah v dobi od 60—70 let z istimi presenetljivimi rezultati.

Skrivnost teh uspehov je razglašena vsemu svetu. Vsaka žena lahko sama isto doseže. Dr. Stejskal, profesor dunajske univerze, je razkril, da je vzrok gub na licu izguba gotovih vitalnih sestavin kože. Po dolgih letih raziskovanja se mu je posrečilo, ekstrahirati to dragoceno sestavino iz skrbno izbranih mladih živali. Ta produkt je imenovan Biocel. Pravico prodaje tega nenavadnega izuma si je z ogromnimi stroški pridobila tvrdka Tokalon. V kremi Tokalon, hranilu za kožo, rožnate barve, je Biocel kombiniran še z drugimi hranilnimi sestavinami. Krema pomlajuje kožo, odstranjuje gube in krepča oslabele mišice lica. Žene od 50—60 let lahko dobijo mladostno lepoto, zaradi katere jih bo zavidalo mnogo mladih dekle

Vsem bratom in sestram, prijateljem in znancem naznanjamo tužno vest, da je brat

VINKO KOVAČIČ

dijakon starokatoliške cerkve

danes ob ½7. uri po kratki bolezni nenadoma v Bogu zaspal. Pogreb rajnkega bo v petek 21. t. m. ob ½16. uri izpred mrtvašnice na Pobrežju.

V Mariboru, dne 19. septembra 1934. 8009

CERKVENA OBČINA SLOV. STAROKAT. CERKVE.

Rešen trpljenja se je za vedno poslovil od nas ljubljeni sinček in bratec

Miljutinček

Pogreb bo v petek 21. t. m. ob 14. uri izpred mrtvašnice splošne bolnice v Ljubljani.

Boh. Bistrica, 20. sept. 1934.

Požar Metod, šol. uprav., oče; Pavla, učiteljica, mati; Dušica in Zvonko, sestrica in bratec. 8005

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani javlja žalostno vest, da je preminil gospod

VASILIJ ULJANIŠČEV

SCENOGRAF

Pogreb se vrši v petek, dne 21. sept. 1934 ob 14. uri iz hiše žalosti na Marmontovi ulici št. 23 (Mirje) na pokopališče. 8008

Zvestemu in izvrstnemu sodelavcu časten spomin.

ZAHVALA

Vsem, ki so z nami sočustvovali ob nenadni izgubi naše nepozabne soproge, hčerke in sestre, gospe

Mimice Heferle

roj. Pfeifer

soproge zdravnika

izrekamo tem potom našo iskreno zahvalo.

Posebej smo dolžni, da se zahvalimo številnim darovalcem vencev in cvetja, pevskemu zboru »Glasbene Matice« za pretresljive žalostinke in vsem onim, ki so blagopokojno spremili na njeni zadnji poti v prerani grob.

Ljubljana, dne 19. septembra 1934. 8004

Žalujoči ostali.

Umrla nam je naša zlata mamica in omamci

AGNA ZUPANOVA

Previdena s tolažili sv. vere je vzela s seboj vso našo ljubezen in vsa naša srca.

Nepozabno mamico prepeljemo v soboto 22. septembra v Kamno gorico, kjer jo položimo ob 10. uri dopoldne k večnemu počitku v rodbinsko grobnico.

ŽALUJOČE RODBINE:

arh. Zupan — inž. Otáhal - Schumi — dr. Šerko — Seumig

G. Th. Rotman:

Peter Plavec in Janko Rjavec potujeta okoli sveta

78

Med tem, ko je orožnik plezal na drevo, je tat, ki si je bil izbral zložen prostorček, kakor ris prežal na lestev. Ves njegov obraz je pričal, da se ne misli vdati kar tako... A kaj je kanil? Nu, kmalu se je pokazalo: počakal je, da se je orožnik prijel za prvo vejo, nato pa...

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani.